

UDI

Årsrapport 2015

Virksomhetsrapport

Utlendingsdirektoratet
Norwegian Directorate
of Immigration

Innhold

1.	Leders beretning	2
1.1	Utlendingsdirektoratets håndtering av økningen i antall asylsøkere høsten 2015	2
1.2	Behandlingen av oppholdssaker	4
1.3	Assistert retur	5
2.	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	6
2.1	Bemanning og organisering	6
2.2	Ressursbruk 2015	8
3.	Aktiviteter og resultater per 3. tertial 2015	13
3.1	Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk	13
3.2	Hovedmål: Færre asylsøkere uten beskyttelsesbehov	13
3.3	Hovedmål: Raskere retur	23
3.4	Hovedmål: Raskere avklaring av identitet	36
3.5	Oppholdssaker	37
3.6	Mottak	47
3.7	Utvikling av organisasjonen	50
3.8	Forskning, analyse og utvikling	53
3.9	Fellesføringer fra Regjeringen: Tidstyver	54
3.10	Fellesføringer fra JD til egne virksomheter	57
3.11	Personalpolitikk og likestilling	63
3.12	Effektrapportering 2015	64
4.	Styring og kontroll i virksomheten	65
4.1	UDIs virksomhetsplan	65
4.2	UDIs overordnede risikovurdering	65
5.	Årsregnskap	74
5.1	Ledelseskomentar årsregnskapet 2015	74

1. Leders beretning

1.1 Utlendingsdirektoratets håndtering av økningen i antall asylsøkere høsten 2015

Det rekordhøye antallet asylsøkere til Norge dominerte arbeidet i Utlendingsdirektoratet (UDI) og i den øvrige utlendingsforvaltningen høsten 2015. Totalt kom det i fjor 31 145 asylsøkere til Norge, og over 70 prosent av disse kom i perioden september til desember.

Vi stod fra august overfor en svært krevende situasjon som det ordinære systemet ikke kunne håndtere, og vi måtte ta i bruk nye løsninger og arbeidsformer for å ivareta våre oppgaver. Den 9. september 2015 satte derfor UDI beredskap på grunn av den ekstraordinære situasjonen, og vi etablerte en beredskapsorganisasjon. Økningen i antall asylsøkere berørte hele samfunnet og mange sektorer. Behovet for koordinering og samarbeid var derfor stort. Det ble etablert liaison-funksjoner og faste koordineringsmøter med blant annet Politidirektoratet (POD) og Politiets utlendingsenhet (PU), Helsedirektoratet og med fylkesmennene. UDI hadde også behov for bistand fra andre aktører, og fikk dette fra blant annet Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Sivilforsvaret og Forsvaret.

Store deler av UDIs virksomhet ble berørt av situasjonen, ikke bare mottaksetablering og asylsaksbehandling, men også arbeidet knyttet til blant annet anskaffelser, budsjett, økonomi, arkiv og innsynsbegjæringer, rapportering og prognoser økte betydelig i omfang. Medietrykket og informasjonsbehovet både hos publikum og samarbeidspartnere var dessuten svært stort. Arbeidet knyttet til dette ble prioritert både av direktøren og resten av organisasjonen for å imøtekomme offentlighetens behov for løpende oppdatering av situasjonen og våre vurderinger.

Vi omdisponerte ressurser for å håndtere beredskapssituasjonen, noe som gjorde at andre oppgaver ble nedprioritert, både på oppholdssiden, deler av returarbeidet, innen IKT-området, analyseoppgaver og regelverksarbeid. Situasjonen krevde svært mye av våre medarbeidere, og det ble lagt ned en betydelig innsats fra UDIs ansatte for å håndtere situasjonen. Mange utførte oppgaver i et omfang langt utover det som kan forventes.

Takket være denne innsatsen klarte vi å ivareta det som var vår viktigste oppgaven i den akutte situasjonen – å gi innkvartering til alle asylsøkere som kom til Norge. Da økningen begynte i månedsskiftet juli/august, hadde vi en mottakskapasitet som var tilpasset et ankomstnivå på 11 000. Fra august og ut året måtte vi etablere nye mottaksplasser i et svært høyt tempo, og vi var nødt til å gå til anskaffelse av midlertidige og akutte løsninger for innkvartering. Det ble også etablert enkelte større

mottaksløsninger ved ombygging av eksisterende bygg. Fra 1. august til 31. desember etablerte vi om lag 28 000 plasser i ulike typer mottak og innkvarteringsløsninger.

Det ble tidlig klart at det var store utfordringer i ankomstfasen. PU hadde ikke kapasitet til fortløpende å registrere alle som kom til PUs lokaler i Oslo, og det oppstod behov for innkvartering av søkere før registrering. Denne oppgaven ble gitt UDI, og vi måtte i all hovedsak benytte hotellplasser til dette formålet. UDIs transittmottak ble dessuten raskt fulle, og det ble vanskelig å gjennomføre nødvendige helseundersøkelser. For å møte disse utfordringene måtte det etableres nye løsninger. I oktober etablerte UDI og PU, med hjelp fra Sivilforsvaret, Ankomstsenter Østfold. Ankomstsenteret skal tilrettelegge for politiets registrering av asylsøkere, gjennomføring av lovpålagt helseundersøkelse i samarbeid med offentlige helseinstitusjoner og sørge for innkvartering av søkerne de første dagene.

Ankomstsenter Finnmark ble senere etablert, etter samme modell som Ankomstsenter Østfold, som følge av de store ankomstene over Storskog. Om lag 5 450 av asylsøkerne som kom til Norge i 2015 kom over den russisk-norske grensen. Dette var en særlig krevende situasjon for alle berørte aktører og for lokalsamfunnet. For å håndtere situasjonen måtte UDI ha en tilstedeværelse i Kirkenes, både for å ivareta innkvartering og transport av asylsøkere, og for å følge opp ny instruks og praksis for behandling av søknader fra personer som kom over Storskog. Dette ble gitt høyeste prioritet hos oss.

I midten av desember var antall asylsøkere tilbake på et normalt nivå for årstiden, og UDI avviklet beredskapen 13. januar 2016. Selv om vi ikke lenger har en ekstraordinær ankomstsituasjon, er UDI og andre deler av forvaltningen fortsatt i en krevende situasjon. På mottaksområdet arbeider vi nå med å avvikle alle akuttinnkvarteringsplasser så raskt som mulig. Vi arbeider dessuten for å etablere et tilstrekkelig antall ordinære mottaksplasser, og forberede oss på en eventuell ny økning i ankomstene.

Når det gjelder asylsaksbehandling, var det per 31. desember 2015 om lag 24 000 personer som ventet på å få sin asylsøknad behandlet. Rundt 16 000 av disse hadde kun vært gjennom en innledende registrering hos politiet. Mangelfull informasjon i registreringene gjør det betydelig vanskeligere å ha en god porteføljestyling og å differensiere sakene. Ved utgangen av 2015 bodde dessuten mange av søkerne på akuttmottak hvor det kan være vanskelig å nå søker. Samlet vil disse forholdene påvirke vår produktivitet negativt. Fordi vi mangler informasjon om sakene, er det krevende å identifisere og prioritere mellom porteføljer og typer av saker.

Det vil ta tid å bygge ned asylrestansene, avhengig av hvor høye asylankomster det blir fremover. Vi ansetter i vinter i overkant av 200 nye saksbehandlere. Flere saksbehandlere vil ansettes rundt 1. juni. I tillegg til

nyansettelser ser vi på andre måter å øke produksjonen og produktiviteten på. UDI og PU samarbeider om hvordan den store porteføljen av søknader som nå kun er innledende registrert skal håndteres. Politiet og UDI samarbeider også om piloten knyttet til endret saksløp i syriasaker, og piloten er utvidet slik at den omfatter alle nye syriasaker. PU skal klargjøre flest mulig av syriasakene for vedtak, slik at det ikke er behov for at UDI gjennomfører intervju. Videre arbeider UDI blant annet med å få best mulig oversikt over egen portefølje og best mulig flyt i innhenting av søkere til intervju.

Ankomstsituasjonen skapte også budsjettmessige utfordringer da gjeldende budsjettforutsetninger med årssatser og beleggskrav ikke var tilstrekkelig for å håndtere situasjonen. Budsjettløpet knyttet til Beregningsgruppen for utlendingsforvaltningen (BGU) ble benyttet til å håndtere de budsjettmessige utfordringene for mottakspostene, mens UDI mottok tilleggsbevilgning på post 01 for å håndtere akutte behov for oppbemanning og starte en større oppbygging av organisasjonen i 2016.

Samlet sett ble økningen i antall asylsøkere etter vår vurdering håndtert på en god måte av UDI. Samtidig har situasjonen avdekket svakheter og utfordringer i dagens system. Det er viktig at vi lærer av det vi har gjort i høst og benytter denne erfaringen og kunnskapen i arbeidet med å sette oss i stand til å møte tilsvarende situasjoner i fremtiden. UDI gjennomfører derfor en egevaluering av vår håndtering av situasjonen, og vi har dialog med viktige samarbeidspartnere som PU og DSB. Vi samarbeider også med andre berørte virksomheter i et arbeid der vi ser på hvordan ulike ankomstszenarioer kan håndteres. Samlet vil dette gi et viktig grunnlag for å revidere våre beredskapsplaner. Det er svært stor usikkerhet knyttet til hvor mange asylsøkere som kommer til Norge i 2016. UDI vil benytte vinteren til å planlegge for en så god beredskap som mulig. Dette er imidlertid ikke et ansvar som ligger på UDI alene. Vi ser det som nødvendig at Norge har beredskapsløsninger for å håndtere et ankomstnivå opp mot 50–60 000 søkere, i en situasjon der vi heller kan utelukke at ankomstene blir vesentlig lavere.

1.2 Behandlingen av oppholdssaker

I den krevende situasjonen i siste halvår 2015 forsøkte UDI så langt det var mulig å opprettholde ordinær drift i de delene av organisasjonen som var minst berørt av asylsituasjonen. Samtidig var det som nevnt helt nødvendig å overføre noe ressurser til arbeidet med å etablere innkvarteringsplasser.

Antallet oppholdssaker til behandling er om lag det samme ved inngangen til 2016 som ved årsskiftet 2014/2015. Vi har imidlertid oppnådd gode resultater på utvisningsfeltet, der vi har behandlet om lag 900 flere utvisningssaker enn det vi anslo etter tilleggsbevilgningen i revidert nasjonalbudsjett (RNB). Antallet ubehandlede utvisningssaker har gått fra

3 900 til 2 400 i løpet av 2015, og vi har nå god kontroll på de ubehandlede sakene, både i omfang og alder. Vi har arbeidet systematisk og effektivt med opplæring og porteføljestyling for å få til dette. UDI vil fortsette å prioritere utvisningssakene høyt slik at vi fortsatt har kontroll på denne porteføljen.

På familieinnvandringsområdet har imidlertid antall saker til behandling ikke gått ned siden årsskiftet 2014/15, men etter en økning i de første åtte månedene av 2015, har vi sett en nedgang i restansene i høst. Vi har totalt sett ikke behandlet så mange familieinnvandringssaker som vi tidligere har forutsatt. En lavere andel saker har dessuten blitt behandlet innen seks måneder enn i 2014, men vi har kortere forventet saksbehandlingstid innenfor flere av de prioriterte porteføljene. Det er flere årsaker til at vi ikke har behandlet så mange saker som forutsatt. Vi ser at vi i tidligere anslag har vært for optimistiske når det gjelder antall vedtak og produktivitetutvikling.

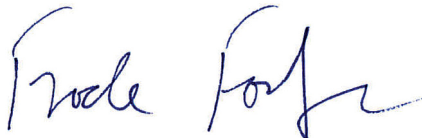
1.3 Assistert retur

I 2015 har det reist 1 167 personer med assistert retur. Vi har i hele 2015 vært tydelige på at måltallet på 2 300 assisterte returer ikke var realistisk. I tertialrapporten for andre tertial anslo vi 1 100 returer.

Vi har i en tid hatt stadig færre utreisepliktige i mottak, en større andel lengeværende og en større andel fra land det er vanskelig å motivere for retur til. Dette er nå i ferd med å endres. Vi har en voksende gruppe asylsøkere i mottak som nylig har fått avslag og en stor gruppe som ligger an til å få det. Vi ser allerede i tredje tertial 2015 en tydelig økning i antallet asylsøkere som søker assistert retur før de har fått et vedtak med en utreisefrist.

UDI har i 2015, som tidligere rapportert, gjennomført flere informasjonstiltak og kampanjer om endringene i returstøtten som ble innført fra første september. Dette medførte en økning i antallet søknader om assistert retur i tredje tertial.

Oslo, 25. februar 2016

Frode Forfang
direktør

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

UDI ble opprettet i 1988 og er den sentrale etaten i utlendingsforvaltningen.

UDI skal gjennomføre regjeringens innvandrings- og flyktningpolitikk. Vi skal:

- legge til rette for lovlig innvandring
- gi beskyttelse til dem som fyller kravene
- gi tilbud om innkvartering til asylsøkere
- hindre misbruk av innvandringsregelverket
- bidra til raske returer av personer uten lovlig opphold
- gi faglige innspill til utviklingen av politikken

UDI behandler søknader om besøksvisum, familieinnvandring, oppholdstillatelser for å arbeide og studere, statsborgerskap, permanent oppholdstillatelse og reisedokumenter. Vi fatter også vedtak om bortvisning og utvisning. For korthets skyld betegnes dette arbeidsområdet for oppholdsområdet.

Vi behandler også søknader om beskyttelse (asylområdet).

I tillegg har vi ansvar for at alle asylsøkere får tilbud om et sted å bo mens de venter på at vi skal behandle søknadene deres (mottaksområdet), og for å finne gode løsninger for de som vil reise tilbake til hjemlandet sitt (returområdet).

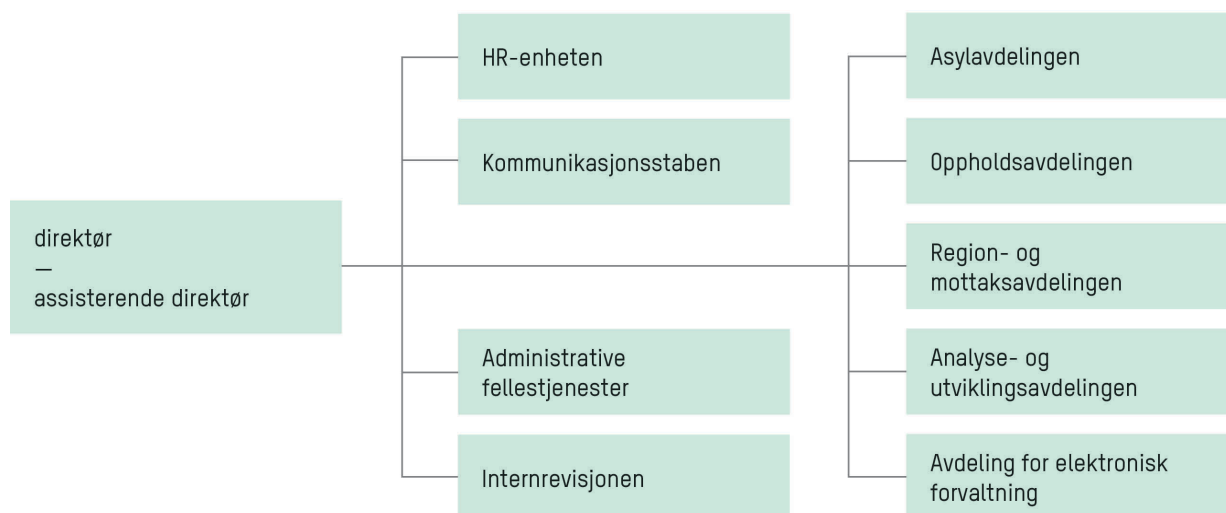
2.1 Bemanning og organisering

UDI har hovedkontor og regionkontor i Oslo og i tillegg regionkontorer i Narvik, Trondheim, Bergen, Kristiansand og Gjøvik.

Frode Forfang er direktør i UDI. Birgitte Lange er assisterende direktør.

Figuren nedenfor viser Utlendingsdirektoratets organisasjonskart. UDI hadde i 2015 i gjennomsnitt 927. I dette tallet er også fravær inkludert.

Figur 1: UDIs organisasjonskart

Tabellen nedenfor viser volumtall (antall vedtak, intervjuer og mottaksplasser) for UDI for de tre siste årene.

Tabell 1: Utvalgte volumtall 2013–2015¹

	2013	2014	2015
EØS-saker	1 250	2 261	1 499
Arbeidssaker	11 069	11 763	12 413
Familieinnvandringsaker	20 958	18 980	21 640
Visumsaker	3 772	3 835	4 333
Studie- og au pair-saker	8 701	11 218	9 626
Statsborgerskapssaker	15 793	18 248	14 521
Utvisningssaker	6 459	7 537	10 624
Permanent opphold	4 292	3 410	3 563
Reisedokument	3 994	3 264	2 956
Andre oppholdssaker	4 378	4 069	3 784
Assisterte returer (personer)	1 889	1 622	1 167
Intervju	8 482	6 553	8 377
Asylvedtak	9 054	7 368	9 669
Dublinsaker	3 296	2 481	2 089
Overføringsflyktninger	954	1 267	2 488
Mottaksplasser (årgjennomsnitt)	16 026	15 263	23 431

¹ Tabellen viser produserte tjenester (fattede vedtak, tilbudte mottaksdøgn osv.). Tallene avviker fra andre volumtall i årsrapporten fordi definisjonene her er noe annerledes og fordi tallene inneholder etterregistreringer.

Tabellen nedenfor viser utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet. Regnskapstallene kommenteres nedenfor.

Tabell 2: Nøkkeltall fra årsregnskapet 2013–2015

	2013	2014	2015
Antall årsverk	949	913	927
Samlet bevilgning Post 01 Driftsutgifter (millioner kroner)	821	847	919
Utnyttelsesgrad Post 01*	103 %	103 %	99 %
Driftsutgifter (millioner kroner)	847	876	913
Lønnsandel av driftsutgifter	64 %	62 %	61 %
Lønnsutgifter pr. årsverk (kroner)	568 884	596 899	603 338
Konsulentsandel av driftsutgifter**	10 %	8 %	7 %

* Driftsutgifter i prosent av bevilgning. I tillegg til bevilgning kan UDI disponere refusjoner.

** Artskonti på post 01 knyttet til konsulentbistand i prosent av driftsutgifter. Tallene for 2012 og 2013 er ikke helt sammenlignbare med tallet for 2014, fordi UDI gikk over til standard kontoplan fra 1. januar 2014.

2.2 Ressursbruk 2015

Her presenterer vi informasjon om Utlendingsdirektoratets ressursramme og ressursbruk i 2015 og kommenterer noen nøkkeltall fra årsregnskapet. I tillegg viser vi hvordan UDIs ressurser har vært prioritert mellom volumvariable tjenester, faste direktoratsoppgaver, IKT-tjenester og virksomhetsdrift i 2015 sammenlignet med året før.

Bevilgning etter post

UDIs samlede bevilgning (post 01–75) økte med 46 prosent i 2015 sammenliknet med 2014 og utgjorde 5 245 millioner kroner. I tillegg mottok UDI refusjoner fra NAV. Mottatte og avgitte belastningsfullmakter påvirket også direktoratets totale disponible ramme. Vi viser til kapittel 5 Årsregnskap for nærmere forklaringer og vurderinger av vesentlige forhold ved vårt årsregnskap.

Tabellen nedenfor omfatter de midler som er stilt til disposisjon for direktoratet gjennom tildelingsbrevet for 2015, samt tillegg nr. 1, 2, 3, 4 og 5 til tildelingsbrevet. Bevilgninger som er disponert og regnskapsført av departementet er ikke medtatt. Dette gjelder post 01 og 72.

Tabell 3: Totaloversikt kap. 490 Utlendingsdirektoratet (1000 kr.)

Kapittel/post	2015 TDB	Budsjett 31.12	Regnskap 31.12	Avvik TDB/ regnskap
Utgifter				
490/01 Driftsutgifter	901 008	918 936*	900 688**	320**
490/21 Statlige mottak	3 288 100	3 288 100	3 310 921***	22 821***
490/22 Tolk og oversettelse	42 477	42 477	43 329	852
490/23 Kunnskaps- utvikling, migrasjon	6 320	6 320	6 239	-81
490/60 Vertskommunetilskudd	372 204	372 204	341 274	-30 930
490/70 Pengereglements- ytelser	456 533	456 533	499 936	43 403
490/71 Tilskudd til aktivitetstiltak for barn mv	22 467	22 467	21 044	-1 423
490/72 Retur og tilbakevending	102 768	102 768	65 172	-37 596
490/73 Gjenbosetting av flyktninger	17 607	17 607	17 607	0
490/75 Reiseutgifter for flyktninger	18 339	18 339	17 113	-1 226

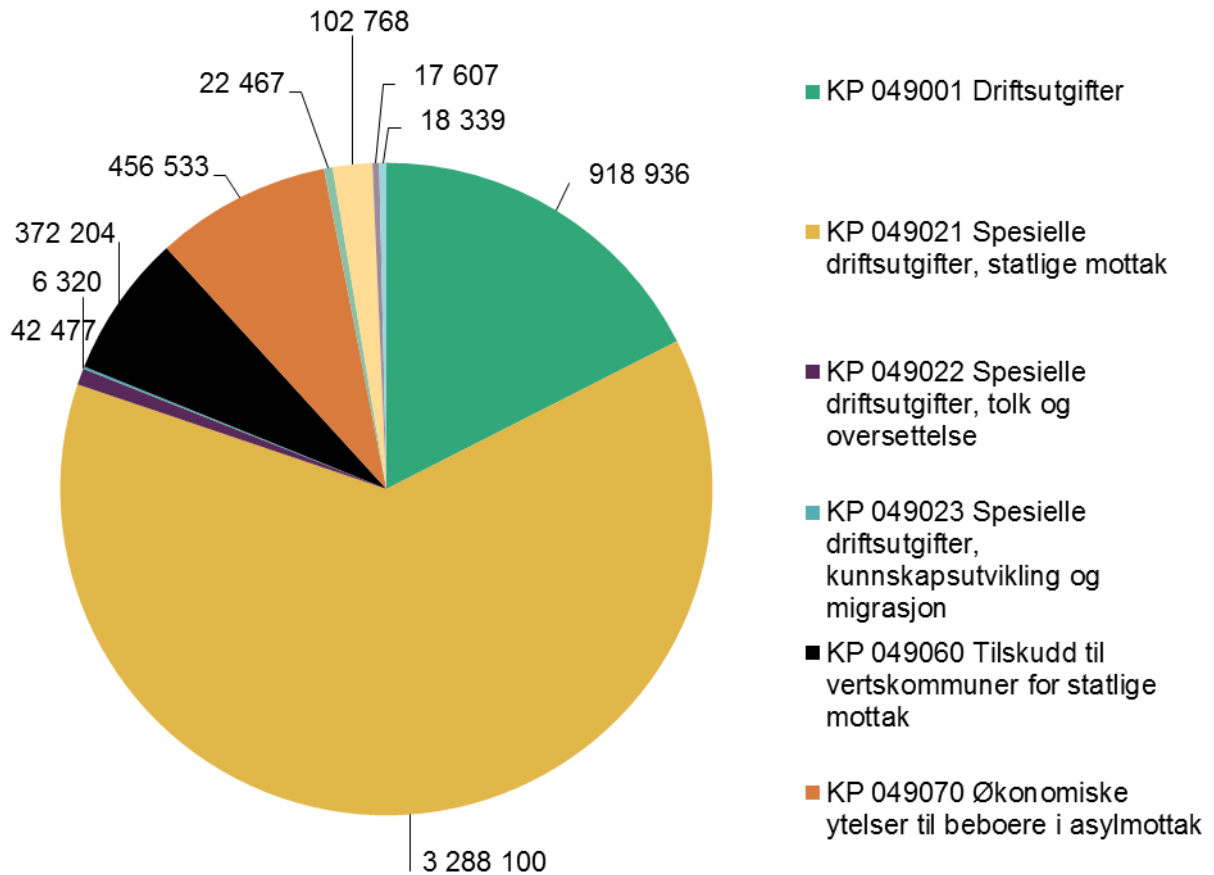
* Internt fordelt budsjett. Budsjett overskrider tildeling på grunn av refusjoner og merinntekter.

** Regnskapstall per 31. desember under post 01 må sees i sammenheng med regnskapsførte merinntekter under kapittel 3490, post 05. Posten inkluderer 1,372 millioner kroner som Politiets IKT-tjeneste har kostnadsført, i tråd med avgitte belastningsfullmakter.

*** Inkluderer 18,584 millioner kroner som DSB har kostnadsført, i tråd med avgitte belastningsfullmakter.

Figuren nedenfor viser samlet tildeling etter post i 2015.

Figur 2: Samlet bevilgning i 2015 etter post, 1 000 kr

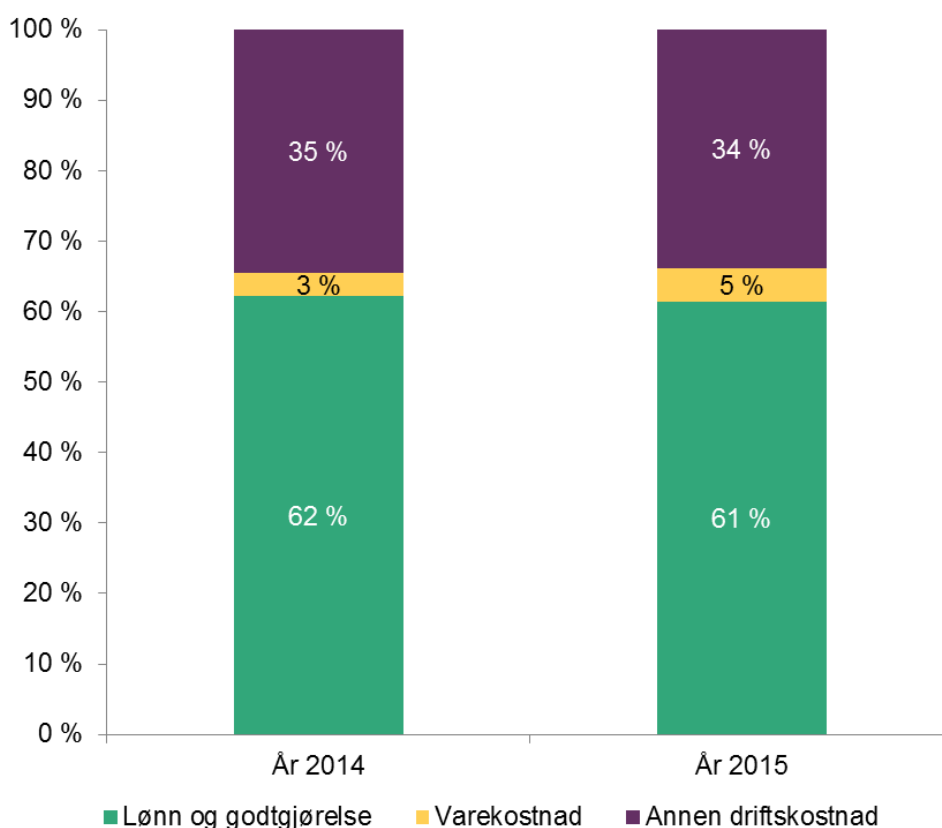
De fleste postene hadde i 2015 en økning på grunn av høyere aktivitetsnivå. Den største relative økningen hadde post 75, som dekker utgifter knyttet til reiser for overføringsflyktninger, og post 21, som dekker driftsutgifter til statlige mottak for asylsøkere.

Post 23 knyttet til forskning og utvikling og post 70 knyttet til økonomiske ytelser til beboere i mottak ble redusert, mens post 22, som dekker tolker og oversettelser, var tilnærmet uendret. Årsrapporten viser at direktoratet hadde sitt høyeste aktivitetsnivå noensinne i 2015. Utnyttelsesgraden for alle bevilgningsposter sett under ett utgjorde 99 prosent.

Driftsutgifter etter art

Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet var 5 203,3 millioner kroner. Driftsutgiftene (post 01) utgjorde 17 prosent av dette. Driftsutgiftene økte med 2,7 prosent sammenlignet med 2014. Figuren nedenfor viser sammensetningen av driftsutgiftene etter art i 2014 og 2015.

Figur 3: Driftsutgifter etter art 2014–2015. Prosent

Varekostnader omfatter hovedsakelig programvarelisenser, men også datamaskiner, nettverk og annet datautstyr. Varekostnadene var i 2015 på om lag 43 millioner kroner og utgjorde fem prosent av driftsutgiftene mot tre prosent i 2014. Dette skyldes blant annet at det var høyere kostnader til datautstyr og programvare i 2015 enn i 2014 som følge av økningen i antall årsverk.

Lønn og godtgjørelse var i 2015 på ca. 562 millioner kroner og utgjorde 61 prosent av driftsutgiftene. Det er om lag den samme andelen som året før. Antall årsverk i alt økte med 1,4 prosent fra 2014 til 2015, mens antall fast ansatte gikk ned med tre prosent. I 2015 hadde UDI 927 årsverk. Lønnsutgifter per årsverk gikk ned med 4,6 prosent sammenlignet med 2014. Dette skyldes en økt andel nyansatte (ansatt i løpet av siste år) og midlertidige. Disse har lavere gjennomsnittslønn enn fast ansatte. Lønn til midlertidige ansatte er den artskontoen som har økt mest på driftsbudsjettet fra 2014 til 2015. Utgifter til konsulenter og andre kjøp av tjenester fra

eksterne utgjorde åtte prosent av drifts- og investeringsbudsjettet (post 01) i 2015. Dette er på samme nivå som i 2014.

Annen driftskostnad omfatter hovedsakelig eiendomsdrift, konsulentbistand (særlig innen IKT-utvikling) og leie av kontormaskiner, inklusive service og vedlikehold, men også andre kontorkostnader. Disse kostnadene var i 2015 på om lag 304 millioner kroner og utgjorde om lag 34 prosent av de samlede driftskostnadene. Dette er ett prosentpoeng mindre enn året før. Det er en økning i kostnader knyttet til kjøp av datautstyr fra 2014 til 2015. Dette skyldes at UDI har ansatt mange nye medarbeidere i løpet av det siste året.

3. Aktiviteter og resultater per 3. tertial 2015

Rapporteringen er bygget opp slik at den følger hovedmålene og hovedområdene i tildelingsbrevet. Under disse rapporterer vi på de enkelte styringsparametere, rapporteringskrav og oppgaver, men rekkefølgen avviker noe fra det som fremgår av tildelingsbrevet.

3.1 Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk

Ressursbruk og prioriteringer

I 2015 har UDI kanalisert en større andel ressurser til saksbehandling sammenlignet med 2014. Budsjettkutt som følge av regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform og gevinstforpliktelser ble tatt andre steder i organisasjonen enn fra saksbehandling.

I RNB ble UDI bevilget midler for å øke kapasiteten til å behandle utvisnings- og familieinnvandrings saker. UDI rekrutterte alle saksbehandlere rammen ga rom for, og de aller fleste var på plass i midten av august. Det er gjennomført en effektiv rekruttering og opplæring. Som vi omtaler i kapittel 3.5 nedenfor har vi behandlet flere utvisningssaker enn forutsatt etter RNB-bevilgningen, mens vi har behandlet færre familieinnvandrings saker.

UDI har ikke i løpet av 2015 blitt tilført ekstra budsjettmidler for å øke kapasiteten knyttet til asylsaksbehandling. Vi har likevel behandlet 11 660 asylsaker i 2016, noe som er 660 flere enn budsjettforutsetningen. I kapittel 3.2 omtaler vi de utfordringene økningen i antall asylsøkere innebærer.

UDI fikk i Stortingets behandling av Prop. 152 S (2014–2015) ti millioner kroner for å styrke UDIs kapasitet til å etablere mottak, og til å planlegge og tilpasse virksomheten fremover. Videre ble UDI bevilget midler i Stortingets behandling av Prop. 22 S (2015–2016), herunder tre millioner kroner til å øke UDIs kapasitet for å løse logistikkutfordringene knyttet til mottak av asylsøkere, og i tillegg mulighet til å overskride bevilgningen med inntil fem millioner kroner, hvis det viste seg nødvendig, for raskt å sette i gang tiltak for å håndtere et høyere antall asylsøkere enn det som ble lagt til grunn i bevilgningsforslaget.

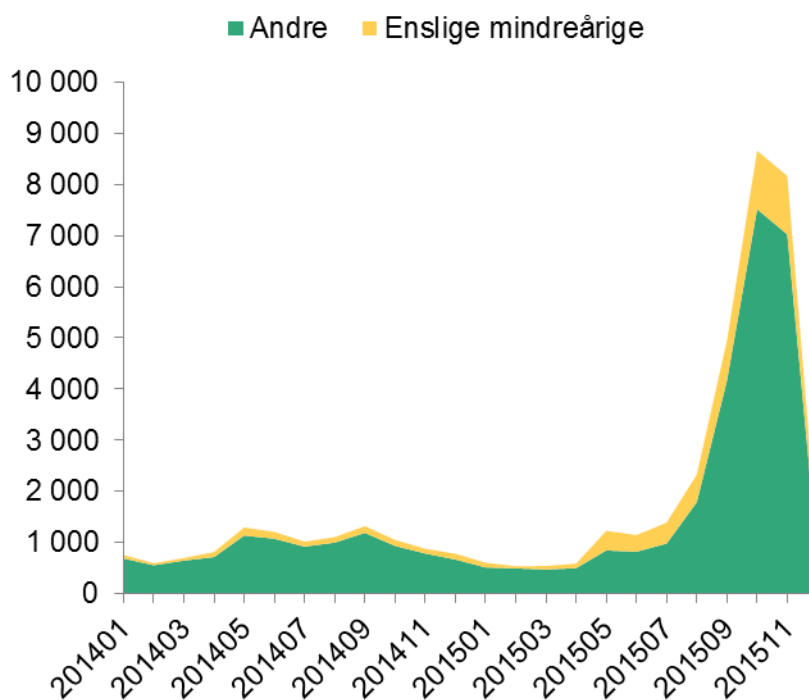
3.2 Hovedmål: Færre asylsøkere uten beskyttelsesbehov

I 2015 kom det 31 145 asylsøkere til Norge, hvorav om lag 5 450 kom over den russisk-norske grensen ved Storskog. Aldri tidligere har Norge mottatt så mange asylsøkere.

I første tertial kom det 2 244 asylsøkere til Norge. I andre tertial var søknadstallet 6 083, og i tredje tertial 22 818. Over halvparten av alle asylsøkere i 2015 kom i oktober og november, og oktober var den måneden med det høyeste antallet registrerte søkere (8 666). Fra siste del av november sank søknadstallene, og i slutten av desember var vi tilbake på det som er et normalt nivå på denne årstiden. Det er flere årsaker til at antall søkere gikk ned på slutten av året og har holdt seg på et lavt nivå i januar og februar. Blant de viktigste er grense- og ID-kontrollene i Norge, Sverige og Danmark, samt endringen i behandlingen av søknader fra personer som kom over Storskog som følge av ny instruks fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Den klart største gruppen asylsøkere til Norge i 2015 var syrere, fulgt av afghanere, irakere og eritreere. Disse fire nasjonalitetene utgjorde samlet drøyt tre fjerdedeler av alle som søkte beskyttelse i Norge i 2015. I 2014 var de største ankomstlandene Eritrea, Syria, Somalia og Sudan. Antallet enslige mindreårige asylsøkere var 5 297 i 2015. Om lag 2/3 av de enslige mindreårige kom fra Afghanistan.

Figur 4: Asylsøknader fra 1. januar 2014 til 31. desember 2015

Det er et hovedmål at Norge skal ta i mot færre asylsøkere uten beskyttelsesbehov. UDI kan i begrenset grad påvirke dette målet direkte. Et av virkemidlene vi har er hvordan vi prioriterer i asylsaksbehandlingen. UDI har derfor prioritert, i tråd med føringene i tildelingsbrevet, ulike typer avslagssaker før innvilgelsessakene. Førsteprioritet høsten 2015 har vært å behandle asylsøknader fra personer som har kommet over Storskog. Saker

som inngår i 48 timers prosedyren behandles også fortløpende. Det samme gjelder saker som gjelder kriminelle asylsøkere. Dernest prioriteres Dublin-sakene.

Totalt har vi hatt nesten en tredobling av antall asylsøkere fra 2014 til 2015, men en indikasjon på om det kommer færre asylsøkere uten beskyttelsesbehov er likevel andelen av de som søker som får beskyttelse. Innvilgelsesprosenten i asylsaker er fortsatt høy. I 2015 endte 75 prosent av de realitetsbehandlede sakene med innvilgelse (se tabell 4). Ser vi på utviklingen fordelt på måneder, viser figur 5 at andelen innvilgelser var lavest i november og desember. For de to månedene var innvilgelsesprosenten totalt på 67 prosent.

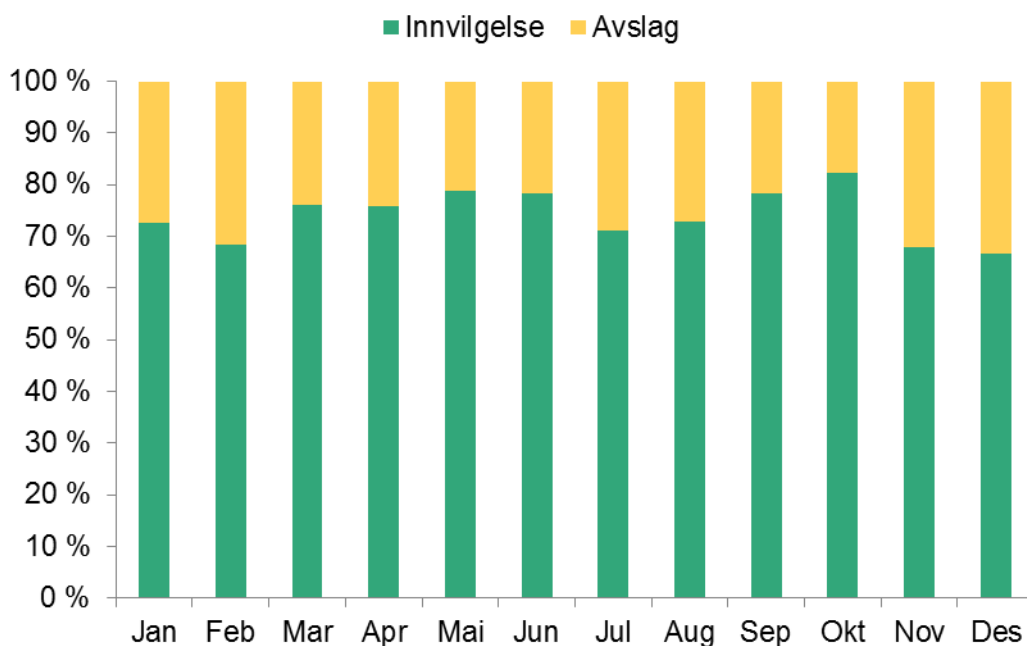
Økningen fra 2014 til 2015 i andelen som fikk status som konvensjonsflyktning, har sammenheng med at UDI i juni 2016 justerte praksis slik at syriske borgere som hovedregel får tillatelse etter utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a. Tidligere var det også en del som fikk tillatelse etter § 28 første ledd bokstav b. I tillegg kan endring i sammensetningen av søkergruppene ha hatt betydning.

Tabell 4: Realitetsbehandlede asylsaker, innvilgelses- og avslagsandel 2013, 2014 og 2015

Vedtak	2013	2014	2015
Konvensjonsflyktning	50 %	49 %	65 %
Annen flyktningstatus	11 %	16 %	8 %
Humanitære grunner	3 %	2 %	2 %
Innvilgelser totalt	65 %	67 %	75 %
Avslag*	35 %	33 %	25 %
Total	100 %	100 %	100 %

*Avslag og begrenset tillatelse til enslig mindreårig asylsøker

Figur 5: Realitetsbehandlede asylsaker, innvilgelses- og avslagsandel, fordelt på måneder i 2015

3.2.1 R1: Status for porteføljen av asylsaker

Den kraftige økningen i antall asylsøkere høsten 2015 satte UDI og andre deler av forvaltningen i Norge under stort press. Vi mottok langt flere asylsøknader enn vi klarte å behandle, og det er store utfordringer i porteføljen av søknader som nå skal behandles. Totalt i 2015 økte antall ubehandlede saker med nær 20 000 til 23 990 antall ubehandlede asylsaker per 31. desember 2015.

Antall asylvedtak og antall saker til behandling

UDI behandlet 11 660 asylsaker i 2015. Det er 660 flere saker enn budsjettforutsetningen for 2015.

UDI har stort fokus på forbedret produktivitet. Det har vært en økt effektivitet i asylsaksbehandlingen de senere årene ved at tiden for å behandle en asylsak stadig har blitt redusert. Denne trenden ser ut til å fortsette fra 2014 til 2015 (se figur 7 nedenfor). I tillegg til forbedringsarbeid for å øke produktiviteten, har økt produktivitet også sammenheng med hvordan det prioriteres i porteføljen. Storskogsakene bidro til økt produktivitet i 2015, mens det nå er en del tyngre saker til behandling, blant annet som konsekvens av de mangelfulle registreringene. Dette vil redusere produktiviteten, men først når UDI begynner å behandle en større andel av disse sakene.

Noe av grunnen til at vi behandlet flere saker enn forventet er at vi i løpet av høsten hadde intervjudugnader over seks helger med påfølgende overtidarbeid med vedtaksfetting. Vi har i tillegg begynt med asylintervjuer på Skype. Erfaringer fra dette tidlig i høst var viktig for bruk av denne

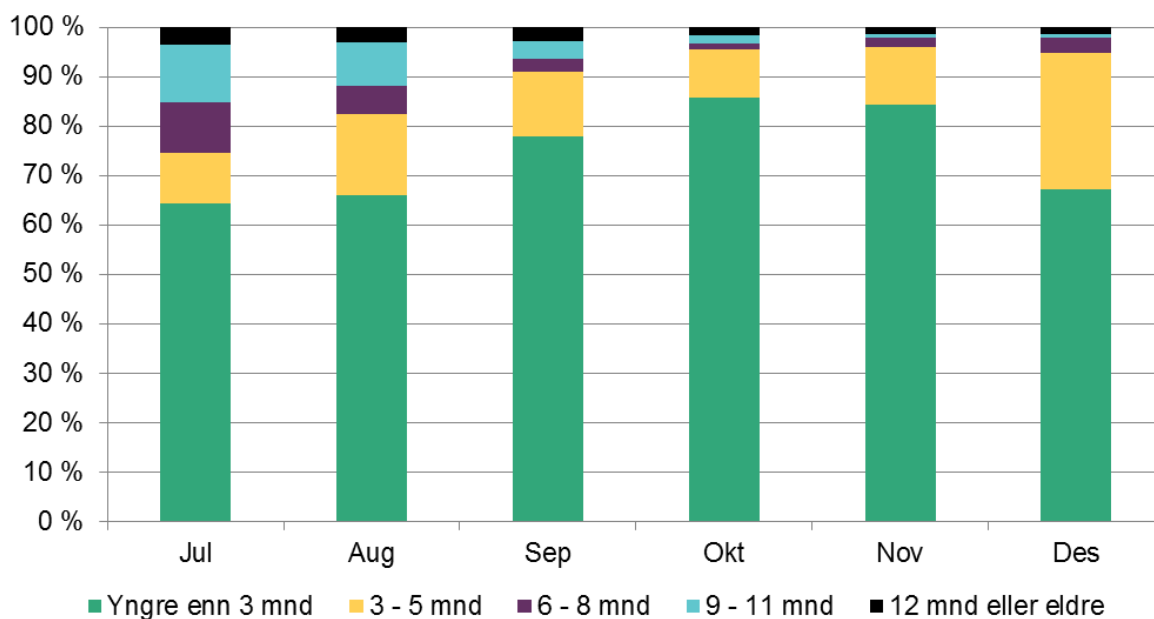
metoden i behandlingen av Storskogsakene. Uten bruk av Skype ville det nesten ikke vært mulig å gjennomføre informasjonsinnhenting på Storskog. Vi legger opp til betydelig utvidelse av intervjuer på Skype i 2016. Metoden er særlig ressursbesparende for intervjuing av enslige mindreårige.

Ved utgangen av 2015 hadde UDI 23 990 saker til behandling, jf. tabell 5, hvorav 3 562 var enslige mindreårige. 16 727 var ennå ikke intervjuet. Antallet ubehandlede saker økte totalt med 19 499 i 2015. I tredje tertial økte restansene med 17 763 saker. Det vil ta tid å bygge ned restansene, men vi arbeider med å identifisere tiltak og endringer som kan øke produksjonen og produktiviteten (se nærmere omtale nedenfor).

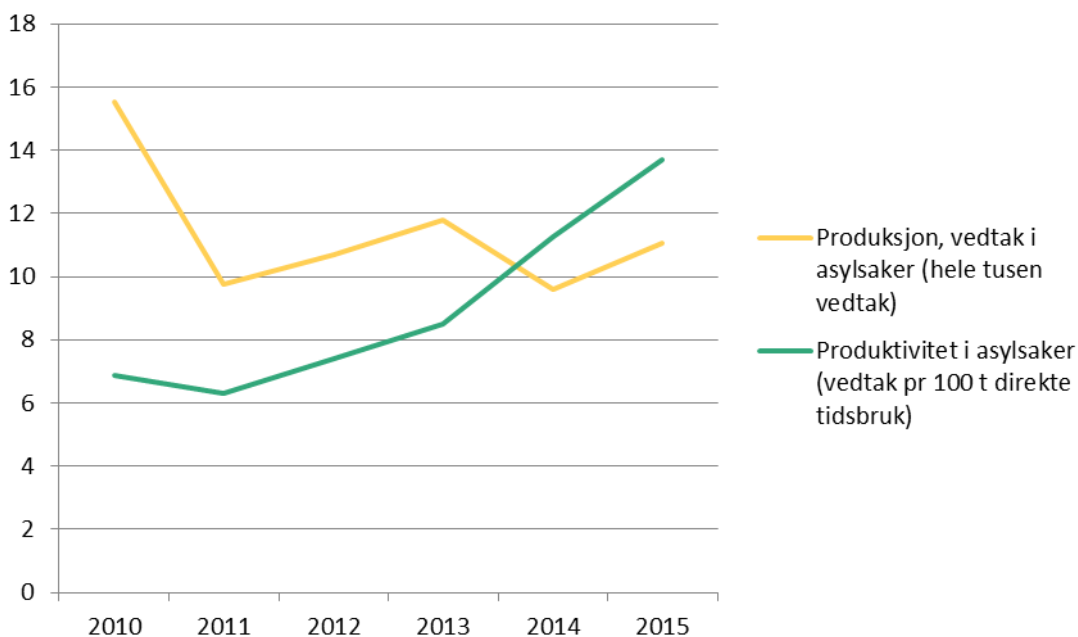
Tabell 5: Oversiktstabell for asylsaker: Antall saker og klager til behandling og produksjon, ved utgangen av 2013 og tertialvis 2014 og 2015.

	3. tertil 2013	1. tertil 2014	2. tertil 2014	3. tertil 2014	1. tertil 2015	2. tertil 2015	3. tertil 2015
Saker til behandling	2 762	2 209	3 919	4 491	3 342	6 227	23 990
Klager til behandling	628	525	337	263	338	325	714
Produksjon (vedtak, akkumulert)	12 139	3 402	6 323	9 762	3 397	6 607	11 660

Figur 6: Oversikt over alder på asylsøknader til behandling (saker, ikke klager), fordelt på tid fra saksopprettelse, siste 6 måneder

Figur 7: Utviklingen i produksjon og produktivitet, asylsaker, 2010–2015

Utfordringer for UDIs saksbehandling

Økningen i antall asylsøkere skapte store utfordringer for PUs registrering av nye søkere. Fra august hadde ikke PU kapasitet til å fullregistrere alle søkere, og det ble kun gjennomført innledende registreringer. UDI og PU har samarbeidet gjennom høsten for å håndtere situasjonen best mulig. Vi har samarbeidet for å definere hvilken informasjon som det er helt nødvendig at PU registrerer i en slik akutt ankomstsituasjon. UDI har også bistått PU med blant annet opplæring av nye medarbeidere ved

Ankomstsenter Østfold, og vi har samarbeidet om håndteringen av saker mottatt ved Storskog (se omtale nedenfor).

Ved årsskiftet var om lag 16 000 asylsaker kun innledende registrert av PU, det vil si at bare de mest grunnleggende opplysningene om søkerne er registrert. Bruk av kun innledende registreringer, i kombinasjon med plassering av søkere i akuttmottak, medførte en betydelig utfordring for saksflyten i asylsaksbehandlingen høsten 2015, og vil også gjøre det i tiden fremover. Dette vil påvirke UDIs produktivitet negativt.

Mangelfull informasjon gjør det betydelig vanskeligere å ha en god porteføljestyling og differensiering av saker. Det gjør det vanskeligere å identifisere og prioritere avslagssaker når bosted og/eller andre landspesifikke opplysninger mangler. Manglende differensiering tidlig i saksprosessen betyr også at det er vanskelig å skille ut saker der det er tilstrekkelig med kortere intervju. Manglende registrering av språk innebærer også at språk vedkommende søker snakker ikke alltid er kjent, slik at UDI risikerer å velge feil tolk. Dette har ført til at en del intervjuer har måttet avlyses. En annen konsekvens er at Dublinsaker ikke alltid blir skilt ut og kan prioriteres innen tidsfristen og derfor må realitetsbehandles. Konsekvensene av at det kun er gjennomført innledende registreringer er belyst i rapporten *Saksgrunnlaget i asylsaker* fra UDIs internrevisjon, som er oversendt departementet.

Opprettelsen av mange akutte mottaksplasser har også påvirket saksbehandlingen. Situasjonen med mange nye søkere, et stort antall mindre og midlertidige mottak, gjorde det vanskelig å ha god nok oversikt over søkerne til å kunne sikre en god logistikk. Det gjorde det for eksempel umulig å få søkere fra disse mottakene til intervju, siden det ikke var etablert noe tilretteleggingsapparat på disse stedene. Dette reduserte våre muligheter til å behandle prioriterte saker siden søkerne ikke alltid var tilgjengelige. Denne situasjonen vil bedres etter hvert som akuttmottakene avvikles.

UDI og PU samarbeider nå om hvordan den store porteføljen av søknader som kun er innledende registrert skal håndteres. Det jobbes med å hente inn søkere for normalregistrering og å flytte søkere fra akuttmottak til ordinære mottak. Det er satt i gang et prosjekt for å utvikle en selvregistreringsløsning hvor søker ved ankomst selv foretar enkelte registreringer. Dette skal gjøre det lettere å forberede intervjuet. I de mottakene som har gode internettforbindelser, en ansatt som kan hjelpe til og nødvendig utstyr, vil det være intervjuer via Skype. UDI jobber dessuten hele tiden med å tilpasse kontrollnivået på sakene og få avpasset ressursene til de ulike porteføljene. Vi viser her til pågående dialog med departementet.

PU, PST og UDI samarbeider også om piloten knyttet til endret saksløp i syriasaker, og piloten er utvidet slik at den omfatter alle nye syriasaker. PU skal klargjøre flest mulig av sakene for vedtak, slik at det ikke er behov for at UDI gjennomfører intervju. I saker omfattet av piloten skal UDI kun intervju i tvilssaker. Det ser ut til at det opprinnelige utgangspunktet om at UDI bare skulle måtte intervju i ti prosent av sakene så langt ikke holder. Erfaringene hittil tyder på at UDI må intervju i om lag en tredjedel av sakene. Ved at PU gjennomfører utvidet registrering av søkere fra Syria vil det likevel være mindre ressurskrevende å fatte vedtak i disse sakene.

En annen betydelig utfordring for saksbehandlingen har vært den sterke økningen i antallet enslige mindreårige asylsøkere. Søknader fra enslige mindreårige krever mer ressurser enn andre søknader i asylprosessen. De skal gjennom aldersundersøkelser, og det skal oppnevnes representanter og advokater. Økningen av enslige mindreårige startet i april/mai og fortsatte til desember. Selv om enslige mindreårige er prioritert i saksbehandlingen, har antall saker til behandling økt kraftig i høst.

UDI ansetter vinteren 2016 i overkant av 200 nye asylsaksbehandlere i Trondheim og Oslo. Disse starter sitt arbeid puljevis i første kvartal 2016. Første gruppe var på plass 11. januar. De nye saksbehandlerne har kontrakt ut januar 2017. Vi skal ansette flere saksbehandlere fra rundt 1. juni. Det betyr at UDI etter opplærings-/innføringsperioden nesten har doblet sin saksbehandlingsskapasitet på asylfeltet.

Behandling av Storskogsaker

I 2015 kom om lag 5 450 søkere over den russisk-norske grensen ved Storskog. Den 20. oktober kom instruks GI-12/2015 som tilsa at UDI i større grad skulle vurdere å nekte realitetsbehandling av søkere som kom fra Russland, og prioritere personer med dobbelt statsborgerskap. Den 25. november kom endringer i utlendingsloven, sammen med instruks GI-13/2015, hvor det framgikk at søkere som hadde hatt opphold i Russland skulle nektes realitetsbehandling med mindre det var konkrete holdepunkter for at søkeren risikerte forfølgelse ved retur til Russland.

Behandling av Storskogsakene har hatt aller høyeste prioritet i UDI, og vi hadde i november/desember saksbehandlerkapasitet til stede i Kirkenes. Vi har samarbeidet tett med PU og bistått med veiledning i innhenting av informasjon, samtidig som vi også gjennomførte en del intervjuer, enten på stedet eller elektronisk via Skype. Vedtakene ble fortløpende fattet elektronisk i Oslo. Våre saksbehandlere i Kirkenes har gjort en ekstraordinær innsats og jobbet under svært krevende forhold og med lange arbeidsdager.

Ved årsskiftet var det om lag 4 300 saker til behandling der søker hadde kommet over Storskog, og det var fattet vedtak i 1 129 saker. Om lag 800 hadde ved årsskiftet fått avslag uten realitetsbehandling av søknaden, jf.

utlendingsloven § 32 1 bokstav d. Om lag 170 hadde fått avslag etter realitetsbehandling.

Av de 5 450 søkerne som har kommet over Storskog, var det 700–800 som hadde oppholdstillatelse eller multivisum til Russland. Ved årsskiftet var anslagsvis i overkant av 300 av disse ennå ikke behandlet.

Prioriteringer

Listen nedenfor viser hvilke prioriteringer som var utgangspunktet for asylsaksbehandlingen høsten 2015. I tredje tertial har Storskog-porteføljen hatt høyeste prioritet.

1. Storskogsaker
2. Søknader som går i 48 timers prosedyre og søknader fra kriminelle asylsøkere som kan returneres
3. Dublinsaker
4. Avslag (herunder søknader som inngår i 3 ukersprosedyren, realitetsorienteringsprosjektet og de eldste Somalia-sakene)
5. Enslige mindreårige yngre enn 15 år
6. Landporteføljer med høy innvilgelsesprosent – gamle saker med betydelig ventetid til intervju. Eksempler på dette er:
 - a. Sudan
 - b. Etiopia
 - c. Eritrea (aktivitetsnivå reduseres ift dagens nivå)
7. EMA 15–18 år
8. Andre asylrelaterte saker
9. Landporteføljer med høy innvilgelsesprosent, herunder:
 - a. Syria og statsløse palestinere
 - b. Eritrea (nye saker)

Fremover skal vi tilpasse prioriteringen slik at vi i størst mulig grad klarer å følge IMDis bosettingskapasitet. Dette innebærer at vi kommer til å behandle en større andel saker fra innvilgelsesporteføljene. Vi skal også nedprioritere en del enslige mindreårige under 15 år, siden bosettingskapasiteten er lav for denne gruppen, og vi skal øke prioriteringen av eldre enslige mindreårige for å følge bosettingskapasiteten for denne gruppen.

3.2.2 SP 1: Saksbehandlingstid i asylavslagssaker

- **80 prosent av alle avslagssaker skal være endelig behandlet innen seks måneder i UDI**

77 prosent av de realitetsbehandlede avslagssakene ble i 2015 behandlet innen seks måneder (inkluderer klagebehandling). Dette er en høyere andel enn etter både første og andre tertial, selv om vi ikke helt nådde målet om 80 prosent.

Selv om UDI prioriterer avslagssaker, har vi i liten grad mulighet til å skille ut saker som ligger an til avslag fra de typiske innvilgelsesporteføljene eller blandingsporteføljene. En slik differensiering vanskeliggjøres ytterligere av svakhetene i registreringene som er omtalt ovenfor. Avslagssaker i slike porteføljer vil derfor få lang saksbehandlingstid. Som følge av den kraftige økningen i antallet asylsøknader til behandling må det forventes at andelen realitetsbehandlede avslagssaker behandlet innen seks måneder går ned i 2016.

Ser vi på saksbehandlingstiden av *alle* saker per 31. desember 2015, er 72 prosent behandlet innen seks måneder. Dette er åtte prosentpoeng høyere enn ved utgangen av både første og andre tertial. Også her må vi forvente lenger saksbehandlingstider i 2016. Vi viser her til at UDI i 2016 kan behandle om lag 23 500 søknader, som er noe færre saker enn antallet saker til behandling ved utgangen av 2015. Ser vi på utviklingen over en seks års periode viser tallene at saksbehandlingstiden har variert mye. I 2010 var bare 41 prosent av sakene behandlet innen seks måneder, mens andelen var hele 85 prosent i 2014.

Saker etter Dublin-forordningen tas ikke til realitetsbehandling, og denne saksflyten går normalt sett raskt. Av disse er nesten alle sakene behandlet innen seks måneder. På grunn av det store antallet saker vi har til behandling, vil imidlertid også saksbehandlingstiden i disse sakene bli betydelig lenger.

Tabell 6: Oversikt over andel avslagssaker behandlet innen seks måneder, fordelt på tertial i 2015 (akkumulerte tall)

	1. tertial	2. tertial	3. tertial
2015	74 %	71 %	77 %

Tabell 7: Oversikt over innvilgelse og avslag i de åtte største vedtaksporteføljene ekskl. enslige mindreårige

Statsborger- skap	Konvensjons- flyktning	Annen flyktning- status	Humani- tære grunner	Avslag	Totalsum
Eritrea	2 189	1	12	42	2 244
Syria	1 293	179	1	8	1 481
Statsløs	296	108	14	61	479
Sudan	369	4	2	55	430
Albania				296	296
Somalia	73	9	27	179	288
Etiopia	166	1	6	45	218
Afghanistan	34	23	7	100	164

Tabell 8: Oversikt over andel asylsaker (alle) behandlet innen seks måneder, akkumulerte tall per år

År	1. tertial	2. tertial	3. tertial
2015	64 %	64 %	72 %
2014	84 %	85 %	85 %
2013	80 %	82 %	84 %
2012	67 %	72 %	74 %
2011	61 %	64 %	64 %
2010	40 %	38 %	41 %

3.3 Hovedmål: Raskere retur

3.3.1 SP 4: Antall assisterte returer.

- **Måltallet for assisterte returer i 2015 er 2 300**

I 2015 reiste 1 167 personer med assistert retur. Av disse reiste 402 personer i første tertial, 314 personer i andre tertial og 451 i tredje tertial.

Vi har i tidligere virksomhetsrapporter rapportert at vi ikke vil nå kravet om 2 300 assisterte returer i 2015. I andre tertialrapport anslo vi at antall assisterte returer ville bli 1 100, men at også dette ville være krevende å få til. Vi antar at økningen i antallet returer i tredje tertial primært har to årsaker. Den ene er innføringen av endringer i retur støtte fra 1. september og det omfattende informasjonsarbeidet vi iverksatte i og utenfor mottak for å gjøre endringene kjent. Dette ga en økning i søknader i august.

Den andre årsaken er de høye asylkomstene som har endret målgruppen for assistert retur vesentlig. Ved inngangen til 2015 hadde vi en situasjon med færre utreisepliktige i mottak enn tidligere, hvorav mange var lengeværende, samt færre asylsøkere fra de store returlandene. Nå har vi en stor gruppe nyankomne asylsøkere. Selv om vi basert på den statistiske innvilgelsesandelen forventer at et flertall av de nyankomne vil få beskyttelse, vil også en betydelig andel få avslag. Relativt mange av de nyankomne asylsøkerne søker assistert retur tidlig i asylsøkerprosessen, og før de har fått et vedtak (se omtale under SP 2 nedenfor).

Ved årsskiftet var det om lag 3 000 utreisepliktige i mottak, hvorav personer som oppgir å være fra Etiopia og Eritrea fremdeles var de største gruppene.

Irak var det største returlandet i 2015 med 208 personer som returnerte assistert. 155 av disse returnerte i tredje tertial. Irakere var en av gruppene som var sterkest berørt av endringene i retur støtten den 1. september 2015, ved at IRRINI-programmet ble avviklet. Returstøtten ble også hevet

for irakere som søkte assistert retur i perioden fra endringene ble gjort kjent og frem til 1. september. I august var det 42 irakere som søkte om assistert retur, mot 61 irakere totalt i perioden januar–juli. 28 av de 42 returnerte innen 31. desember 2015.

En annen årsak til mange returer til Irak er økningen i antall asylsøkere fra Irak i siste halvår 2015. Mange av disse søkte assistert retur før de hadde fått et asylvedtak. I tredje tertial har 300 irakere søkt om assistert retur. En stor andel av irakerne har reisedokumenter, og de har derfor kunnet reise raskt etter søknad om assistert retur. Vi følger nøye med på gruppen irakere for å vurdere om muligheten for assistert retur kan være en årsak til at irakerne kommer til Norge. Så langt virker det som feilaktige forventninger til hvilke muligheter de vil ha i Norge er en større årsak til at de søker beskyttelse, enn muligheten for assistert retur.

Etter Irak er Russland det nest største returlandet i 2015 med 164 returer. Deretter fulgte Afghanistan med 146 avreiser.

3.3.2 SP 2: Tiden fra avslag på søknad om beskyttelse til retur.

- **For de som returnerer skal det gå kortere tid fra avslag på søknad om beskyttelse til faktisk retur enn i 2014**

Tabell 9: Median saksbehandlingstid i dager, assistert retur, per tertial fra 2013 til 2015. Tabellen viser de som har reist, dermed bare innvilgede saker.

Antall dager (median)	Asylvedtak til retur	Asylvedtak til retursøknad	IOMs saksbeh. tid	UDI+PU saksbeh.	Innvilgelse til retur	Retursøknad til retur
1. tertial 2013	238	70	5	13	51	84
2. tertial 2013	182	38	2	12	55	77
3. tertial 2013	150	36	3	10	43	61
Hele året 2013	201					
1. tertial 2014	156	45	3	11	37	62
2. tertial 2014	199	64	2	11	51	72
3. tertial 2014	146	36	2	7	28	43
Hele året 2014	166					
1. tertial 2015	111	32	2	6	20	35
2. tertial 2015	237	56	2	7	30	45
3. tertial 2015	165	57	2	4	21	32
Hele året 2015	175					

Tabellen ovenfor viser tid i antall dager per tertial i årene 2013, 2014 og 2015. Samlet har tiden fra avslag på søknad om beskyttelse til retur gått

opp fra 2014 til 2015. Den var i 2014 på 166 dager. For 2015 var samlet tid fra avslag på søknad om beskyttelse til retur på 175 dager.

Tabellen viser at tiden fra asylvedtak til retur i tredje tertial har gått ned sammenliknet med andre tertial, men den er fortsatt høyere enn i første tertial.

Saksbehandlingstiden er beregnet ut fra tid fra vedtak om beskyttelse til retur. Som omtalt ovenfor var det imidlertid mange i tredje tertial som reiste assistert før det var fattet vedtak i asylsaken (se tabell 10 under SP3). Disse returene er ikke inkludert i dette parameteret.

Vi erfarer fortsatt at fast track-ordningen bidrar til både raskere returer og at færre trekker søknaden om assistert retur. I 2014 ble 153 personer assistert gjennom fast-track-ordningen, og 69 prosent returnerte 4–8 dager etter søknad. I 2015 har 357 vært omfattet av ordningen, noe som betyr at om lag en tredjedel av alle returer reiser innenfor fast-track-ordningen. Over 46 prosent reiste innen 3–8 dager. De resterende reiste innen 9–15 dager. De største nasjonalitetene er: Irak (21 prosent), Bangladesh (21 prosent), Afghanistan (8 prosent), Ukraina (6 prosent) og Russland (5 prosent). Vi har fortløpende vurdert å ta nye grupper inn i ordningen, men har ikke i 2015 funnet nye egnede grupper.

3.3.3 SP 3: Andelen som reiser innen utreisefristen. Andelen av de som returnerer som har søkt innen utreisefristen skal være større i 2015 enn i 2014

Tabellen nedenfor viser andel personer som har søkt om assistert retur før eller etter utreisefrist. Den andre kolonnen viser andelen returnerte som har søkt om retur før de har fått en utreisefrist. Dette betyr at de søker om retur mens de har en sak til behandling, eller de har klaget på vedtaket og fått utsatt iverksetting mens klagen behandles. Den tredje kolonnen viser andelen som har søkt om retur før utreisefristen, det vil si at de har fått et vedtak med en utreisefrist og søkt innen denne fristen. Den fjerde kolonnen viser andelen som har søkt etter at datoen for utreisefristen har passert.

Tabell 10: Personer søkt om assistert retur før eller etter utreisefrist

År	Ikke satt frist	Før utreisefrist	Etter utreisefrist
2014	24 %	35 %	41 %
1.tertial 2015	33 %	34 %	33 %
2.tertial 2015	32 %	32 %	36 %
3.tertial 2015	58 %	18 %	24 %
Totalt 2015	43 %	27 %	30 %

Som tabellen over viser, har det i høst vært en vesentlig økning i asylsøkere som søker om assistert retur før de har fått et vedtak og en utreisefrist. I tredje tertial har 58 prosent av de som har reist søkt retur før

de har fått en utreisefrist. 18 prosent har søkt etter at de har fått vedtak, men før utreiseplikt, og 24 prosent har søkt etter utreisefrist.

Vi ser det som en hovedoppgave å informere nyankomne asylsøkere om assistert retur, slik at flest mulig av de som har kommet og ikke har et beskyttelsesbehov, velger å returnere tidligst mulig i asylsøkerprosessen. Det er besparende både i forhold til mottakskapasitet og saksbehandlerressurser. Se nærmere omtale om dette under R4.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over antall personer som har reist med gradert støtte i 2015 og utbetalte beløp.² FSR 1, 2 og 3 ble avviklet fra 1. september og erstattet med FSR A og B. Det er for tidlig å si noe konkret om effekten av endringene, men tabellen viser at det før 1. september var om lag 74 prosent av de returnerte som søkte før utreisefristen (FSR 1), mens det etter 1. september var økt til ca. 82 prosent (FSR A). Totalt for hele året var det ca. 76 prosent av de returnerte som søkte før utreisefristen. Tabellen inneholder ikke Dublin-returer, da disse ikke skilles ut etter når de søkte i forhold til utreisefristen.

Tabell 11: Personer som har reist med gradert støtte i 2015

Gradert støtte	Utbetalt beløp	Antall reist
FSR 1 – gis til personer som søker om assistert retur før utreisefristen.	20 000	329
FSR 2 – gis til personer som søker om assistert retur innen 2 mnd etter utreisefristen.	15 000	30
FSR 3 – gis til personer som søker om assistert retur etter utreisefristen.	10 000	82
FSR A – gis til personer som søker om assistert retur før utreisefristen	20 000	171
FSR B – gis til personer som søker om assistert retur etter utreisefristen	7 000	42

3.3.4 R4: UDI skal rapportere om hvilke returtiltak som er iverksatt, evaluert og hvordan resultatene følges opp i det videre arbeidet.

Tiltak rettet mot personer i mottak

Endringer i returarbeidet på grunn av økningen i antallet søkere

² Tabellen inneholder ikke Dublin-returer, da disse ikke skilles ut etter når de søkte i forhold til utreisefristen.

UDI hadde fram til sommeren 2015 et høyt aktivitetsnivå knyttet til returtiltak som rettet seg mot søkere som nylig har fått avslag. Søkere fra utvalgte nasjonaliteter ble i den grad det var mulig plassert på utvalgte mottak med innsats særlig rettet mot retur. Etter avslag har dette blitt fulgt opp med samtaler med ansatte i UDI og returrådgivere i mottak. I tillegg til prioriteringen av søkere som nylig har fått et avslag, har UDI også iverksatt tiltak mot den gjenværende målgruppen av personer med avslag.

De høye ankomstene høsten 2015 førte imidlertid til at UDI midlertidig måtte nedprioritere deler av returarbeidet. Dette gjelder særlig arbeidet med å fordele søkere med stor sannsynlighet for avslag til utvalgte mottak og UDIs samtaler med beboere som har fått avslag i UDI eller UNE. Disse tiltakene ble tilnærmet stoppet.

Opplæringskonferanse og informasjonsarbeid

For å sikre at alle mottak har en basis av returkompetanse, arrangerte UDI en stor opplæringskonferanse høsten 2015 for mottaksansatte på ordinære mottak. Arbeidet med å sikre at alle mottak har basiskompetanse i retur vil bli videreført i 2016. Det planlegges flere opplæringstiltak i løpet av året. I tillegg har UDI sendt ut informasjonsmateriell om retur til akuttinnkvarteringssteder. I regionene har det også blitt arrangert informasjonsmøter for de som driver akuttinnkvarteringsstedene, der også retur har vært tema. I enkelte regioner har mottaksansatte med returoppgaver hatt ansvar for å lære opp ansatte på akuttinnkvarteringsstedene i returarbeid. Personer som ønsket retur har blitt flyttet til nærmeste ordinære mottak for videre oppfølging.

Returrådgivere i mottak

Som en del av det ordinære returarbeidet i mottak er det ansatt returrådgivere i 38 mottak.

Disse returrådgiverne gjennomfører returmotiverende samtaler med beboere på mottakene. Søkere fra Somalia, barnefamilier og søkere som har hatt orienteringssamtale med UDI, har blitt prioritert (orienteringssamtaler omtales nedenfor). Høsten 2015 har også nyankomne søkere fra land med stor sannsynlighet for avslag blitt inkludert, der det har vært beboere fra disse landene. Formålet med samtalene er å realitetsorientere søkerne om deres framtidsmuligheter i Norge, informere om assistert retur og motivere til å se mulighetene i hjemlandet.

Rådgiverne hadde returmotiverende samtaler med totalt 1 483 personer i 2015. Dette utgjør til sammen 3 568 samtaler og inkluderer samtaler der ektefeller og barn også deltar. Tidligere startet arbeidet med å motivere søkerne til å returnere først etter avslag i UNE. Dette ble i 2015 endret slik at samtalene kommer tidligere i asylprosessen. Tilbakemeldingene fra mottakene er at det er lettere å motivere når det ikke har gått for lang tid

etter at søker fikk utreiseplikt. Av de som har blitt fulgt opp av returrådgivere i mottak har 331 søkt om assistert retur og 145 har reist.

Tabell 12: Antall deltakere fordelt på status i søknad.

Ikke vedtak	Avslag i UDI	Avslag i UNE	Dublin	Totalt
173	238	1000	72	1 483

Tabell 13: Antall samtaler fordelt på status i søknad.

Ikke vedtak	Avslag i UDI	Avslag i UNE	Dublin	Totalt
446	780	2229	113	3 568

Orienteringssamtaler som gjennomføres av UDI-ansatte

For 2015 planla UDI at seks retursaksbehandlere på UDIs regionkontorer skulle gjennomføre om lag 750 orienteringssamtaler. Flere av retursaksbehandlerne har imidlertid ikke vært ansatt gjennom hele året. I tillegg ble flere av disse overført til UDIs beredskapsarbeid høsten 2015. Dette har ført til at det kun har blitt gjennomført 409 orienteringssamtaler med personer som hadde fått avslag på søknaden om beskyttelse. Stort sett er det én samtale per person.

Formålet med orienteringssamtalene er å sørge for at personen med endelig avslag er klar over sin status i Norge, forklare hva avslaget innebærer og sikre at de har forstått at saken har blitt grundig vurdert og at den er ferdigbehandlet. Samtalene legger til rette for de returmotiverende samtalene som gjennomføres av returrådgivere.

I 2015 har målgruppene for samtalene vært:

- Personer som nylig har fått avslag
- Personer som har hatt ulovlig opphold i minst to år
- Krevende saker
- Piloter - tidsbegrensede innsatser mot utvalgte grupper
 - Pilot 1 – Bangladesh fra 15. januar til 1. mai
 - Pilot 2 – Endringer i retur støtten fra 19. mai til 1. september

Retursaksbehandlerne har særlig prioritert barnefamilier innenfor disse målgruppene. Tilbakemeldinger fra retursaksbehandlerne er at denne gruppen er vanskelig å ha realitetsorienterende samtaler med på grunn av forskriftsendringen (utlendingsforskriften § 8-5, jf. utlendingsloven § 38) og til dels engangsløsningen for lengeværende barn.

Totalt 47 personer som returnerte assistert og 66 personer som ble uttransportert av politiet, hadde gjennomført en orienteringssamtale i 2014 eller 2015.

I følgeevalueringen av ROP, som er gjennomført av Proba samfunnsanalyse (se også omtale under O1 nedenfor), inngår også en evaluering av orienteringssamtalene. Det foreligger utkast til rapport fra evalueringen. Evalueringen så på organisering og gjennomføring av orienteringssamtalene, samt om samtalene hadde effekt i form av søknad om og gjennomført assistert retur.

Med unntak av etiopiere som fikk orienteringssamtale i 2014, finner evalueringen ingen positiv effekt på tilbøyeligheten til å søke assistert retur av orienteringssamtaler. De som har hatt orienteringssamtaler er imidlertid i stor grad definert som utfordrende å returnere, har ofte kompliserte saker og oppfatter av ulike grunner ikke assistert retur som et alternativ. Det er i stor grad derfor de får tilbud om en slik samtale. Ifølge evalueringen er det rimelig å anta at andelen assisterte returer i denne gruppen ville vært vesentlig lavere uten orienteringssamtalene. Evalueringen finner at samtalene er krevende for alle parter, men at de fungerer godt, og at returrådgiverne på regionkontorene er kompetente, trygge og fleksible i situasjonen.

Endringer i retur støtteordningen

Justis- og beredskapsdepartementet informerte i brev av 30. april 2015 om endringer i retur støtteordningene. Departementet understreket i denne forbindelse at UDI måtte gjøre endringene kjent for hele målgruppen for ordningen med assistert retur, i god tid før endringen trådte i kraft 1. september 2015.

UDI valgte å utforme og publisere en landsdekkende offentlig kampanje i juli og august der UDI selv var avsender. Budskapet skulle være objektivt, nøytralt og gi saklig informasjon om endringene. Kampanjen skulle gi tilstrekkelig opplysninger for målgruppene til at de forstod at endringene var relevant for dem. Målet var å få søkerne til å gå inn på nettsidene til IOM eller UDI for relevant informasjon. Det ble i juli og august satt opp plakater på buss, trikk og t-bane i Oslo og i andre større byer. I tillegg ble budskapet også eksponert på elektroniske tavler på stasjoner, på ferger og andre tilsvarende steder. Kampanjen ble supplert med utfyllende faktainformasjon på UDIs nettsider.

Det er første gang UDI står som avsender i en slik kampanje. Vi erfarte at vi nådde godt ut med informasjon om endringene til målgruppen. Antall besøk på UDIs nettsider om retur økte med 500 prosent etter kampanjen startet 13.juli. Videre registrerte vi at det var flere som fulgte lenkene til søknadsskjemaet for assistert retur på IOMs nettsider. Kampanjen bidro også til en god del medieoppmerksomhet, noe som også hjalp oss å nå ut med informasjonen.

I tillegg til den offentlige kampanjen, ble det gjennom det ordinære returarbeidet gitt informasjon om endringer i retur støtteordningen:

informasjonsbrosjyrer, plakater, individuelle samtaler med personer utenfor mottak, mediasaker og informasjon til samarbeidspartnere.

For å få kunnskap om hvordan tiltakene har virket, har UDI igangsatt en intern evaluering av endringene i returstøtteordningen. Evalueringen analyserer relevant statistikk og det gjennomføres intervjuer med fagpersoner, blant annet i UDI og ved enkelte mottak. Evalueringen er ikke ferdigstilt. Kort oppsummert viser foreløpige funn en økning i antallet søknader fra personer med oversittet utreisefrist før 1.september. Det er ingen synlig økning i antallet søknader fra personer som søker innen utreisefristen etter 1. september.

Returprogrammet til Mogadishu

Vi har hele høsten 2015 forhandlet med Dansk Flygtningehjælp om å forlenge og utvide dette programmet til å omfatte store deler av Somalia, og ikke kun retur til Mogadishu. Prosjektforslag vil bli forelagt Justis- og beredskapsdepartementet.

Programmet evalueres av ekstern evaluatør engasjert av Dansk Flygtningehjælp (DRC).

Gyldig reisedokument (VTD)

I brev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 30. april 2015 ble UDI bedt om å innføre en prøveordning med ett års varighet, hvor personer som hadde gyldig reisedokument ved søknad om assistert retur kan få 5 000 kroner ekstra i støtte. Ordningen ble iverksatt av UDI fra 10. juni 2015. Siden i sommer har vi med økningen i antall asylsøkere fått en ny målgruppe asylsøkere som i større grad har reisedokumenter.

Per 31. desember 2015 har 254 personer reist med en slik ekstra støtte. De fleste av disse returnerte i løpet av årets tre siste måneder og irakere utgjør 34 prosent av de som fikk støtte.

Tidsbegrenset returinnsats overfor enkelte irakere (Irak FSR 30)

UDI innførte en tidsbegrenset innsats mot irakere som har vært underlagt suspendert utreiseplikt, med reintegreringsstøtte etter FSR A og 10 000 kroner ekstra. Ordningen gjelder de 100 første som søker assistert retur med IOM innenfor innsatsperioden, og de må søke innen 31. januar 2016. Det ble informert om ordningen til målgruppen og en rekke relevante organisasjoner. Per 31. januar 2016 hadde fem personer reist med denne ekstra støtten.

Returtiltak overfor personer utenfor mottak – Outreach

For å øke antall assisterte returer og redusere antall personer som oppholder seg ulovlig i Norge, styrket UDI i 2015 innsatsen mot personer med ulovlig opphold som ikke bor i asylmottak. I tråd med anbefalingene i Uni Rokkans forskningsrapport *Outreach: informasjon om frivillig retur til*

irregulære utenfor mottak, prioriterte vi samarbeidet med statlige og kommunale virksomheter og frivillige organisasjoner.

UDI har i 2015 gjennomført tre dialog- og samarbeidsmøter på høyt nivå med relevante aktører i offentlige etater, humanitære og frivillige organisasjoner samt juridiske veiledere. Dette er del av en langsiktig og strategisk satsing på å nå bredere ut med informasjon om assistert retur.

Det har blitt gjennomført oppfølgingsmøter med flere av aktørene, men på grunn av arbeidet for å håndtere økningen i antall asylsøkere i høst måtte dette arbeidet nedprioriteres. I høst møtte UDI imidlertid et stort engasjement blant frivillige, og vi har gjennomført flere fellesmøter med deltakere fra sivilsamfunnet knyttet til høstens asylsituasjon. På bakgrunn av dette er vi i ferd med å inngå en intensjonsavtale med 10–12 humanitære/frivillige organisasjoner. Formålet med avtalene er å koordinere den frivillige innsatsen i mottak og å nå ut til et bredt nettverk med informasjon om UDIs ansvar og arbeid, herunder retur.

I tillegg til direktørens møter med frivillige organisasjoner og statlige aktører har det i løpet av 2015 også vært mye aktivitet på dette arbeidet regionalt. Regionene har gjennomført møter om assistert retur for deltakere fra blant annet kommuner, fylkeskommuner og NAV. IOM har også deltatt på disse møtene. I større byer som Drammen og Stavanger, har det i løpet av året vært flere møter med fokus på retur.

UDI vil også gjenoppta oppfølgingsmøter med relevante aktører for å vurdere om vi kan etablere et hensiktsmessig samarbeid.

Evaluering av dialog- og samarbeidsmøtene

UDI gjennomfører for tiden en intern evaluering av deler av Outreach-arbeidet, med vekt på dialog- og samarbeidsmøtene med statlige og kommunale virksomheter og de frivillige organisasjonene. Evalueringen avgrensner seg til egeninnsats gjort av UDI for å legge til rette for et mer strukturert samarbeid med offentlige og frivillige aktører.

Evalueringen er ikke fullført ennå, men et av hovedfunnene er at formålet med møtene burde vært noe tydeligere. Evalueringen viser videre at samarbeidsmøtene på høyt nivå ga deltakerne relevant informasjon, og innretningen og gjennomføringen av møtene har lagt til rette for økt forståelse av utlendingsforvaltningens oppdrag og returarbeidet. Deltakerne savnet imidlertid noe mer konkret diskusjon om videre samarbeid, og mer sektororienterte møter. Det bør derfor vurderes om de videre oppfølgingsmøtene bør være på et lavere nivå og mer operative.

Gjennomføringen av dialogmøtene har hatt liten verdi i seg selv per i dag, ettersom de i liten grad har blitt fulgt opp av videre møter og dialog på grunn av høstens asylsituasjon. Samtidig ligger det et potensial i å

gjenoppta og vedlikeholde kontakten fremover. Til tross for at de fleste av de offentlige etatene ikke anså å ha en kontaktflate mot målgruppen, så de en verdi i et videre samarbeid – også på andre områder i utlendingsforvaltningen.

3.3.5 R 2: UDI skal redegjøre for status, tiltak og eventuelle utfordringer ved retur av utfordrende grupper, lengeværende, barnefamilier, enslige mindreårige, samt utreisepliktige som medfører særskilt store kostnader for samfunnet

Lengeværende

UDI har i 2015 videreført arbeidet fra returrestanseprosjektet i ordinære mottak, ved å legge til rette for assistert retur for personer med lang oppholdstid etter utreisefrist. Målgruppen var opprinnelig begrenset til personer som PU har behov for å innkvartere i mottak i nærheten av Oslo for lettere å kunne arbeide med å avklare identitet. Personene har blitt flyttet til to utvalgte mottak med returrådgivere, og mottaksansatte gjennomfører retursamtaler og returmotiverende samtaler. Det er gjennomført 254 samtaler fordelt på 125 enslige/familieenheter³. PU intensiverer arbeidet med å avklare ID i disse sakene.

18 personer som har inngått i dette arbeidet har returnert hittil i år, seks i første tertial, åtte i andre tertial og tre i tredje tertial. Det flyttes for tiden ikke flere lengeværende inn i de to utvalgte mottakene. Beboersammensetningen på de to mottakene er imidlertid slik at det likevel er et tilstrekkelig antall lengeværende til at begge returrådgiverne kan opprettholde innsatsen.

Enslige mindreårige

Returarbeid i mottak rettet mot enslige mindreårige dekkes for en stor del av samtaleprosjektet Veien Videre EM. I prosjektet er det per i dag ansatt fem returrådgivere i fem mottak for enslige mindreårige. De skal motivere og informere enslige mindreårige om assistert retur.

I 2015 har returrådgiverne hatt 260 formelle og uformelle retursamtaler med til sammen 80 enslige mindreårig (fire jenter og 76 gutter). Av disse har 20 søkt om assistert retur gjennom programmet for sårbare grupper, og åtte av disse har reist. I tillegg har to blitt uttransportert av PU og tre har forsvunnet.

Det kan være flere grunner til at de som har søkt om assistert retur ikke har reist. For enkelte er retursøknaden fortsatt til behandling. I enkelte tilfeller begynner den enslige mindreårige å tvile på sin egen avgjørelse og trekker

³ Disse personene inngår også i tallene det er rapportert på under «Ordinært returarbeid i mottak», de omfatter ikke bare lengeværende.

søknaden om assistert retur, fordi det tar lang tid å behandle retursøknaden⁴. Det kan også være at en ikke finner omsorgspersoner i hjemlandet eller at omsorgspersoner ikke samtykker til retur. I flere slike tilfeller venter den enslige mindreårige med å reise til han/hun er fylt 18 år. Disse blir om mulig fulgt opp videre av returrådgiverne selv om de har flyttet til voksenavdeling.

I 2015 har det kommet svært mange enslige mindreårige asylsøkere til Norge, og det er opprettet mange nye asylmottak for enslige mindreårige. Per 31. desember 2015 var det bare 12 utreisepliktige enslige mindreårige i mottak/omsorgssentre, og 12 som hadde avslag fra UDI hvor saken ligger til klagebehandling. I tillegg var det rundt 3 700 enslige mindreårige med asylsøknad til behandling. For å sikre god informasjon og individuell tilrettelagt oppfølging, har det vært ønskelig å fordele enslige mindreårige fra utvalgte nasjonaliteter og/eller med avslag fra transitt til et enslig mindreårig mottak med returrådgiver. På grunn av de høye ankomstene har dette vært vanskelig. UDI har i stedet benyttet returrådgivere i opplæringen av nyansatte i nye mottak for enslige mindreårige. Dette ønsker UDI å videreføre i 2016.

Utreisepliktige som medfører særskilt store kostnader for samfunnet

UDI har identifisert om lag 30 utreisepliktige som medfører særskilt store kostnader for samfunnet. Dette er personer som har kostbare plasser på egne botiltak (gjennom Aleris) og i tilrettelagte avdelinger ved ordinære mottak. Antallet kan variere noe gjennom året. Det overordnede målet med arbeidet overfor disse personene er retur, uavhengig av om det er tvang eller assistert. Derfor er samarbeid med politiet viktig. UDI har organisert sitt arbeid med krevende saker slik at alle sakene har en saksansvarlig på et av UDIs regionkontorer. Den saksansvarlige skal sørge for fremdrift med returarbeidet og ha en koordinerende funksjon opp mot andre etater.

I 2015 returnerte fire personer i tillegg til at én person i målgruppen har søknad om assistert retur til behandling. De fire som returnerte har kostet UDI til sammen tre millioner kroner per år (gjennomsnittspris for de siste to årene) i utgifter til Aleris og tilrettelagt avdeling.

3.3.6 R 3: UDI skal rapportere om samarbeidet med andre virksomheter i asylkjeden, herunder resultater og eventuelle utfordringer

UDI etablerte i 2014 en overordnet styringsgruppe for asylkjeden, og i første tertial 2015 ble det også opprettet en operativ styringsgruppe på

⁴ Lang søknadsbehandling skyldes utfordringer å få reisedokument fra egen ambassade, oppsporing av omsorgspersoner i hjemlandet samt at omsorgsperson i hjemlandet/representant må akseptere at den enslige mindreårige returnerer.

avdelingsdirektørnivå. Disse gruppene, som skal sikre god samhandling og godt eierskap til prosesser som går på tvers av etatene, har vært virksomme igjennom hele 2015. De har arbeidet med følgende tiltak:

- Følge opp Realitetsorienteringsprosjektet (ROP). I tredje tertial har det ikke vært mulig å iverksette tiltak som planlagt i prosjektet på grunn av de høye ankomstene. Operativ styringsgruppe besluttet å utsette planlagte aktiviteter i prosjektet inntil videre.
- Etablere et helhetlig returløp i fem identifiserte mottak som involverer UDI, UNE og PU. De fem mottakene ble identifisert i første tertial, men på grunn av høye ankomster og mangel på mottaksplasser, var det ikke mulig å bruke disse fem mottakene som planlagt i siste tertial.
- Løse et antall krevende saker som ble identifisert i fellesskap mellom UDI og PU. UDI og PU klarte ikke å etablere et systematisk samarbeid omkring disse sakene, men noen av sakene ble likevel løst.
- Returrestanseprosjekt i politidistriktene (RETRA 19) ble initiert av POD i første tertial 2015 for retur av saker i kategorien asyl. UDI ønsket å delta i prosjektet gjennom sine regionkontorer. Styringsgruppene ble oppdatert om framdrift. I første og andre tertial så vi en betydelig nedgang i antall utreisepliktige innen asylkategorien og i mottakene. Dette gjorde at politiet, for å nå de satte måltallene, prioriterte retur av kategoriene bort- og utvisning i RETRA 19 i stedet for kategorien asyl. Det gjorde det mindre aktuelt for UDIs regionkontorer å delta i prosjektet.
- Sikre en helhetlig tilnærming i asylprosessen også ved høye ankomster og mot bosetting.
- Samarbeid om håndtering av høye ankomster av enslige mindreårige asylsøkere.
- Avstemme prioriteringer mot nye utviklingstrender

Styringsgruppene fungerer som arena for utveksling av informasjon om status for avtalte tiltak og prosjekter, for informasjon om og koordinering av etatenes innsats og prioriteringer og drøfting om behov for nye samarbeidstiltak for fortsatt å sikre helhet i sakskjedene.

De høye ankomstene av asylsøkere i andre og tredje tertial har ført til at både politiet og UDI har måttet omprioritere ressurser til å håndtere de utfordringene dette medførte. I første omgang var de knyttet til innkvartering og registrering ved ankomst. Begge styringsgruppene har fulgt situasjonen tett, selv om UDI satte beredskap og etablerte en egen beredskapsorganisasjon som ivaretok de løpende samhandlingsbehovene med aktørene. De andre virksomhetene styrket også sine organisasjoner for å håndtere de akutte oppgavene.

POD, PU og UDI hadde i høst ukentlige møter for å sikre en felles forståelse og avklare problemstillinger på overordnet nivå. I tillegg ledet UDI Ankomstovervåkingsteamet der UDI, POD, PU og Helseetaten i Oslo kommune møtte. Formålet var operativt samarbeid på tvers av involverte

etater for å overvåke og identifisere behov for tiltak og iverksette disse, samt å sørge for god informasjonsflyt mellom aktørene.

Samarbeidet mellom etatene ble videre styrket, blant annet gjennom etablering av ankomstsentrene, der asylkjeden i ankomstfasen håndteres i tett operativ samhandling. Et nært operativt samarbeid ble også etablert i forbindelse med saksbehandling og retur av asylsøkere som kom fra Russland over Storskog. Det vil bli et stort antall utreisepliktige i 2016 og senere. Overordnet styringsgruppe er opptatt av at returarbeidet raskt kommer på plass og tilpasses utfordringene som følger av de nye ankomstene.

Da beredskapssituasjonen ble opphevet i januar 2016, ble det samtidig besluttet at den operative styringsgruppen skulle møte månedlig, blant annet for å følge opp det tette samarbeidet fra beredskapsorganisasjonen.

3.3.7 O1: Gjennomføring av realitetsorienteringsprosjektet (ROP)

Piloten i realitetsorienteringsprosjektet (ROP) ble satt på vent fra 2. november 2015. Bakgrunnen var situasjonen med høye asylankomster gjennom høsten, noe som særlig gjorde logistikken svært utfordrende. Mottakskapasiteten var så presset at det ikke var mulig å samle søkere som var aktuelle for ROP i noen utvalgte mottak. Det var altså ikke mulig å gjennomføre den nødvendige strategiske mottaksplasseringen. Det samme gjaldt vedtakssamtalene. UDI hadde ikke saksbehandlingskapasitet til å gjennomføre både asylintervju og vedtakssamtaler. Tilsvarende var PU presset og hadde utfordringer med å prioritere ID-etterforskning i tråd med prinsippene i piloten.

UDI ønsker å videreføre prinsippene fra ROP i 2016, og vi vil ha dialog med PU og UNE om hvordan virksomhetene skal samarbeide om videreføring av prinsipper og tiltak fra ROP. Følgeevalueringen av ROP, som PROBA Samfunnsanalyse har gjennomført, vil også gi innspill til det videre arbeidet.

Inntil piloten ble stoppet var 106 søkere tatt inn i piloten (hvorav 11 barn) fra 21 forskjellige land. 15 voksne og to barn har returnert med IOM. PU har uttransportert ti voksne personer fra ROP-porteføljen. 34 har søkt om assistert retur, hvorav fem har fått avslag. De andre har fått innvilget søknaden, men har ikke reist ennå.

Rapporten fra følgeevalueringen av ROP vil bli oversendt Justis- og beredskapsdepartementet innen kort tid.

3.4 Hovedmål: Raskere avklaring av identitet

3.4.1 R 5: UDI skal rapportere om sitt arbeid for å bidra til målet om raskere ID-avklaringer

Målet om raskere avklaring av identitet er avhengig av konsentrert og felles innsats så tidlig som mulig i saksløpet, både fra politiet og UDI. Økningen i antall asylsøkere høsten 2015 har gjort arbeidet med raskere avklaring av identitet mer krevende. Selv om dette er et høyt prioritert område hos de berørte etatene, har kapasitetsproblemer skapt store utfordringer når det gjelder registrering og den videre asylsaksbehandlingen, som omtalt ovenfor.

Prosjektet «ID fra A til Å»

Som tidligere rapportert var ett av hovedformålene med prosjektet «ID fra A til Å» å bidra til raskere ID-avklaringer i saker som begynner med en asylsøknad. Mange av tiltakene som har vært drøftet i prosjektet er også aktuelle å innføre for andre typer oppholdssaker. Som det framgår av rapporteringen for andre tertial har prosjektet allerede resultert i at det er utviklet flere «forbedringslabor» der fagpersoner på tvers av utlendingsforvaltningen utarbeider forslag til forbedringer på enkeltområder.

I tillegg har det i løpet av tredje tertial blitt etablert et samarbeid mellom ID-nettverkene i UDI og UNE, og det er i ferd med å bli utviklet et lignende samarbeid mellom UDI og Oslo politidistrikt. Dette samarbeidet har blant annet som formål å kunne forbedre og forenkle det ID-arbeidet som gjøres i disse etatene.

Prosjektet ble formelt avsluttet i begynnelsen av november 2015, men mange av tiltakene prosjektet har foreslått må utredes og/eller testes videre, og er ikke implementert ennå. Det er ikke endelig avklart hvordan oppfølgingen av disse tiltakene skal organiseres hos de relevante etatene i utlendingsforvaltningen.

Asylsituasjonen høsten 2015 har ført til utfordringer med å følge opp tiltak som kan bedre det innledende ID-arbeidet.

Tiltak i mottakssektoren

UDI har gjennomført flere tiltak i samarbeid med Politiets utlendingsenhet (PU) som kan bidra til raskere avklaring av identitet, særlig i forbindelse med returarbeidet:

- UDI registrerer ID-dokumenter i Utlendingsdatabasen i forbindelse med behandling av søknader om assistert frivillig retur (VARP). På bakgrunn av dokumentene endrer UDI personopplysningene i DUF.
- Det er etablert rutiner for å få telefonnummer og adresse til personen fra IOM, dersom PU ber om det. Det er imidlertid sjelden slik informasjon blir etterspurt av PU.

Øvrige styringsparametere og rapportering

3.5 Oppholdssaker

- 3.5.1 R 6: UDI skal redegjøre for status for porteføljen av oppholdssaker, herunder aktuelle problemstillinger knyttet til saksbehandlingstider, omfang av ubehandlede saker og prioriteringer

Antall vedtak i oppholdssaker

UDI har i 2015 fattet vedtak i 84 959 oppholdssaker. Det er noe over det vi behandlet i 2014. Vi har hatt en høy produksjon i høst, men vi har ikke klart å behandle 86 200 saker som vi meldte i andre tertialrapport og som ble forutsatt i tillegg nr. 3 til tildelingsbrevet etter tilleggsbevilgningen i RNB. Vi har behandlet flere arbeids- og utvisningssaker enn forventet, men færre familieinnvandringssaker.

Vi har brukt en større andel tid på direkte saksbehandling i 2015 enn i 2014. For de fleste sakstypene på oppholdsfeltet har imidlertid arbeidsproduktiviteten, det vil si hvor mye tid vi bruker per sak, gått ned i 2015 sammenliknet med 2014.

Tabell 14: Oversikt, oppholdssaker per 3.tertial 2014 og 3.tertial 2015

	Per 3.tertial 2014	Per 3.tertial 2015
Antall innkomne saker	84 402	85 627
Antall behandlede saker	84 599	84 959
Ubehandlete saker per 31. desember	31 032	31 691

Saksinngang

Vi fikk inn 85 627 oppholdssaker i 2015. Det er 1 793 færre enn prognosen for innkomne saker fra januar 2015. Det ble opprettet langt færre utvisningssaker enn forventet. Vi har også fått inn en del færre søknader om utdanningstillatelser. På den annen side har vi fått inn flere arbeidssaker (særlig søknader om sesongarbeidstillatelse). Det samme gjelder for søknader om permanent opphold og statsborgerskap.

Tabell 15: Oversikt over innkomne saker - faktisk og prognose

Sakstype	Faktisk	Prognose fra januar	Avvik
Andre oppholds-/arbeidssaker	3 188	3 400	-212
Andre saker	772	670	102
Arbeid	12 117	11 250	867
EØS-saker	1 451	1 760	-309
Familieinnvandring	21 406	21 820	-414
Permanent oppholdstillatelse	4 082	3 680	402
Reisedokument	3 466	3 410	56
Statsborgerskap	17 102	16 380	722
Utdanning	8 776	9 700	-924
Utvising	9 100	11 350	-2 250
Visum	4 167	4 000	167
Totalt	85 627	87 420	-1 793

Ubehandlede oppholdssaker

Som tabellen under viser hadde vi ved årsskiftet 31 691 ubehandlede oppholdssaker. Dette er en økning på 659 fra 2014. Vi hadde 12 225 ubehandlede saker om familieinnvandring. Dette er om lag det samme som ved inngangen til 2014, men det er langt høyere enn forventet. Vi hadde 2 374 utvisningssaker til behandling, noe som er en kraftig nedgang.

Antall ubehandlede søknader om statsborgerskap har økt med 35 prosent i løpet av 2015. Statsborgerskapssaker er ikke en prioritert sakstype, og produksjonen i statsborgerskapssaker har gått ned med 20 prosent i 2015. Produktiviteten i statsborgerskapssaker har også gått ned. En av årsakene til dette er at antall saker der tilbakekall ble vurdert økte i 2015. Det ble avdekket at flere somaliske søkere var borgere av Djibouti. Endringen skyldes økt kompetanse om problemstillingen og økt etterforskningsinnsats i politiet. Disse sakene er svært tidkrevende.

Tabell 16: Oversikt over ubehandlede oppholdssaker ved utløpet av 2014 og ved utløpet av 2015, fordelt på sakstype

Sakstype	31.12.2014	31.12.2015	Utvikling
Andre oppholds- /arbeidssaker	1 060	1 271	211
Andre saker	378	343	-35
Arbeid	785	489	-296
EØS-saker	549	501	-48
Familieinnvandring	12 459	12 225	-234
Permanent oppholdstillatelse	1 900	2 419	519
Reisedokument	890	1 400	510
Statsborgerskap	7 219	9 800	2 581
Utdanning	1 228	378	-850
Utvisning	3 898	2 374	-1 524
Visum	666	491	-175
Totalt	31 032	31 691	659

3.5.2 Status for utvisningsområdet

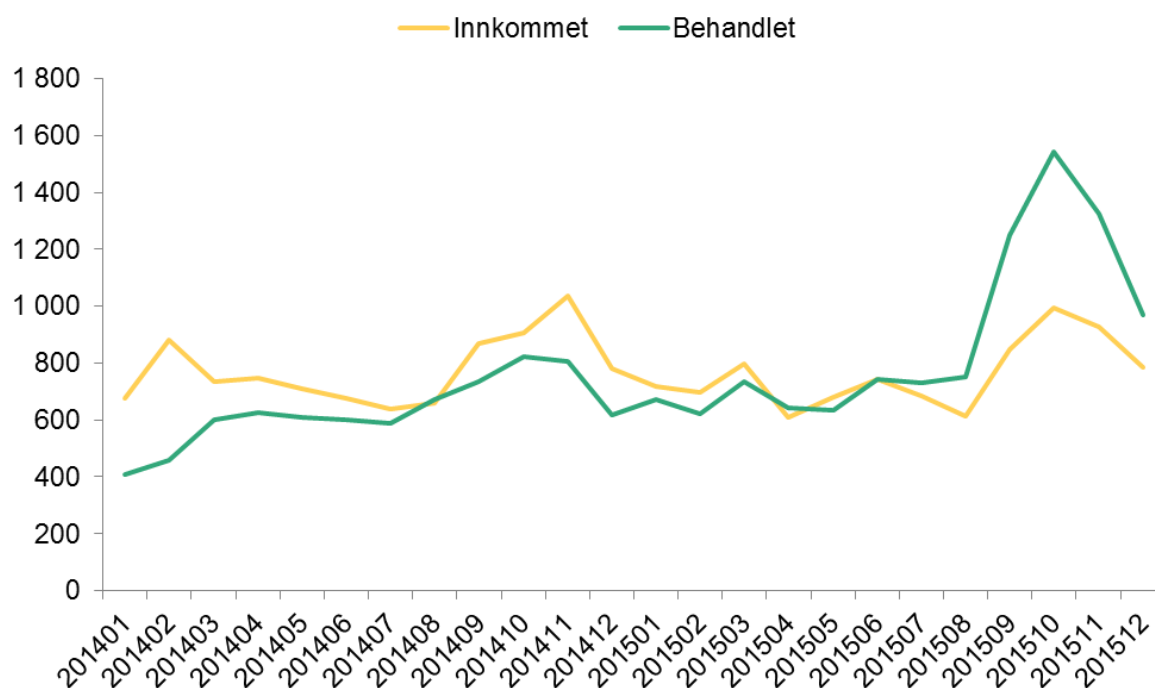
UDI har behandlet 10 624 utvisningssaker i 2015, og antallet saker til behandling er som omtalt ovenfor vesentlig redusert gjennom året. Vi har fattet vedtak i 925 flere utvisningssaker enn det vi anslo etter bevilgningen av RNB-midler i juni. I tillegg har det som omtalt ovenfor kommet inn færre nye saker enn forventet. Dette har ført til at antallet saker til behandling er redusert med 1 524. Det er usikkerhet knyttet til den videre utviklingen i antall innkomne saker på grunn av økningen i antall asylsøkere.

Vi har god kontroll og oversikt over de ubehandlede utvisningssakene, både i omfang og alder. Figur 10 nedenfor viser utviklingen i ubehandlede saker gjennom året. Nedgangen er særlig stor for saker eldre enn tre måneder.

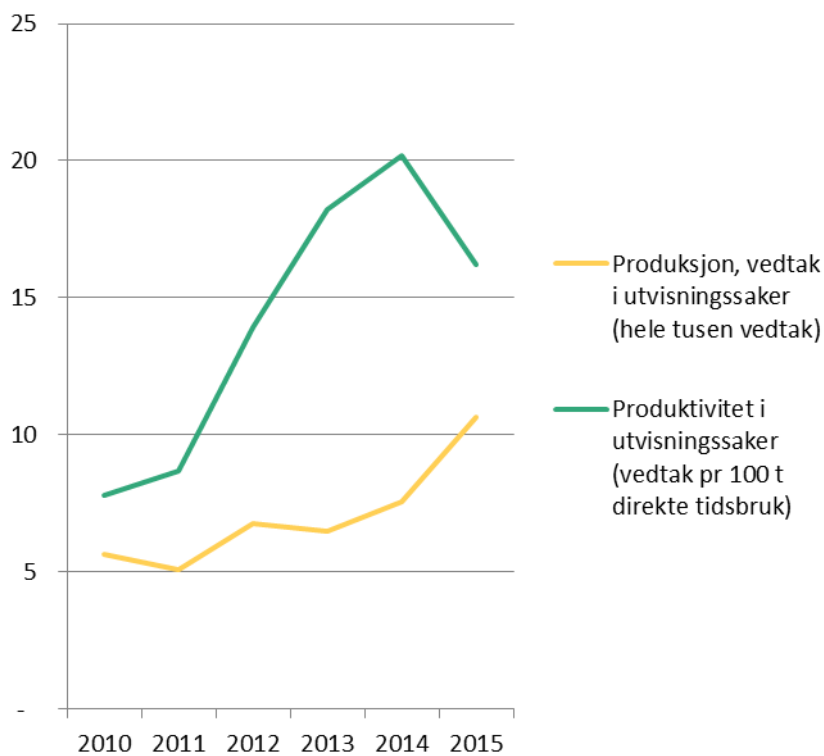
Tilleggsbevilgningen i RNB ga oss mulighet til å rekruttere flere saksbehandlere til utvisningsområdet. De nye saksbehandlerne ble delt inn i prosjektgrupper og har behandlet saker innenfor tre porteføljer (utvisning på grunn av straff, brudd på utlendingsloven og utvisning etter EØS-regelverket). En organisering i grupper som jobber med kun én enkelt sakstype innenfor porteføljen gir best produksjon. De øvrige saksbehandlerne har kunnet frigjøre kapasitet til å håndtere gamle saker.

Selv om vi har hatt en svært god produksjon, har arbeidsproduktiviteten gått ned fra 2014 til 2015 (se figur 9). Dette kan dels forklares med at vi har fattet vedtak i mer krevende og eldre saker, og dels med at opplæring har krevd mer ressurser enn året før. Samtidig bruker vi betydelig mer tid på direkte saksbehandling i 2015 enn i 2014.

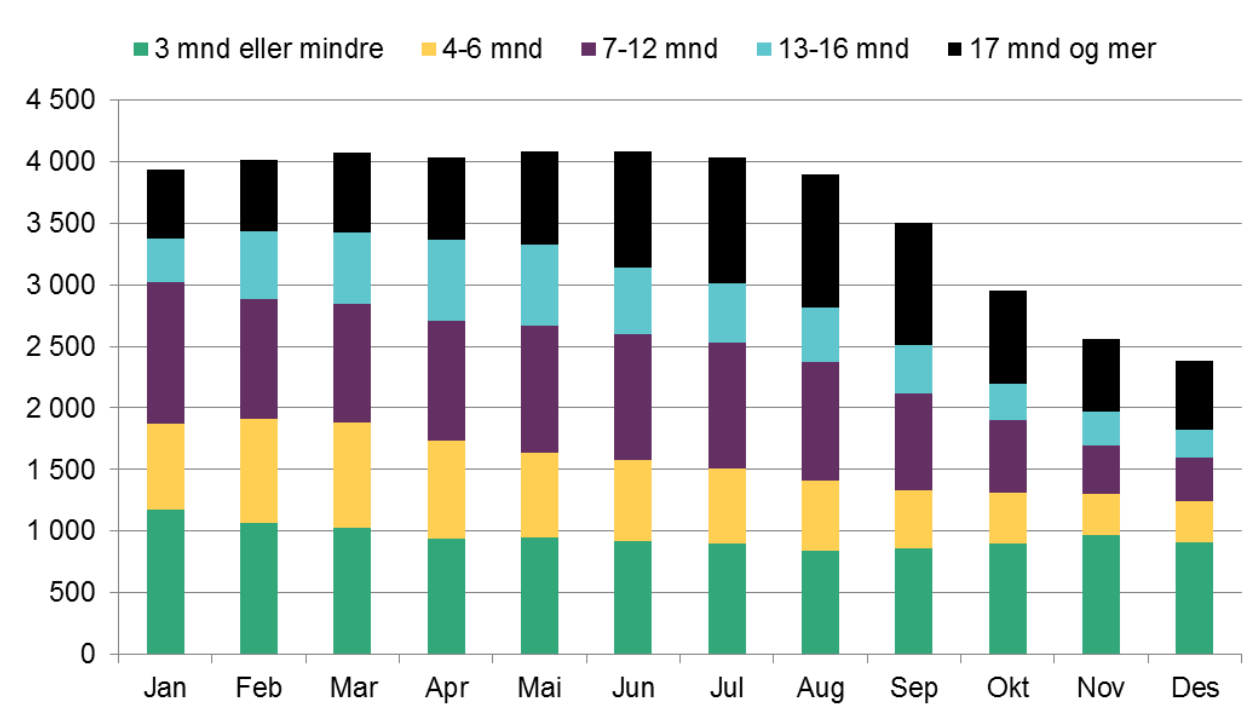
Figur 8: Utvisningssaker opprettet og behandlet 1. januar 2014 – 31. desember 2015

Figur 9: Produksjon og produktivitet, 2010-2015

Figur 10: Alder på ubehandlede utvisningssaker fra saksopprettelse, ved utgangen av hver måned i 2015

3.5.3 Status på arbeidsområdet.

- **SP 5: Saksbehandlingstid for arbeidssaker med unntak av sesongtillatelser. 80 prosent av sakene skal behandles innen 4 uker fra saken er mottatt i UDI. 95 prosent av sakene skal behandles innen 8 uker. Ingen saker skal bli eldre enn 16 uker, med mindre det foreligger særskilte grunner.**

I 2015 ble det fattet vedtak i 8 857 arbeidssaker (ekskl. søknader om sesongarbeidstillatelse). 73 prosent av sakene er behandlet innen fire uker. 88 prosent er behandlet innen åtte uker, og 96 prosent er behandlet innen 16 uker.

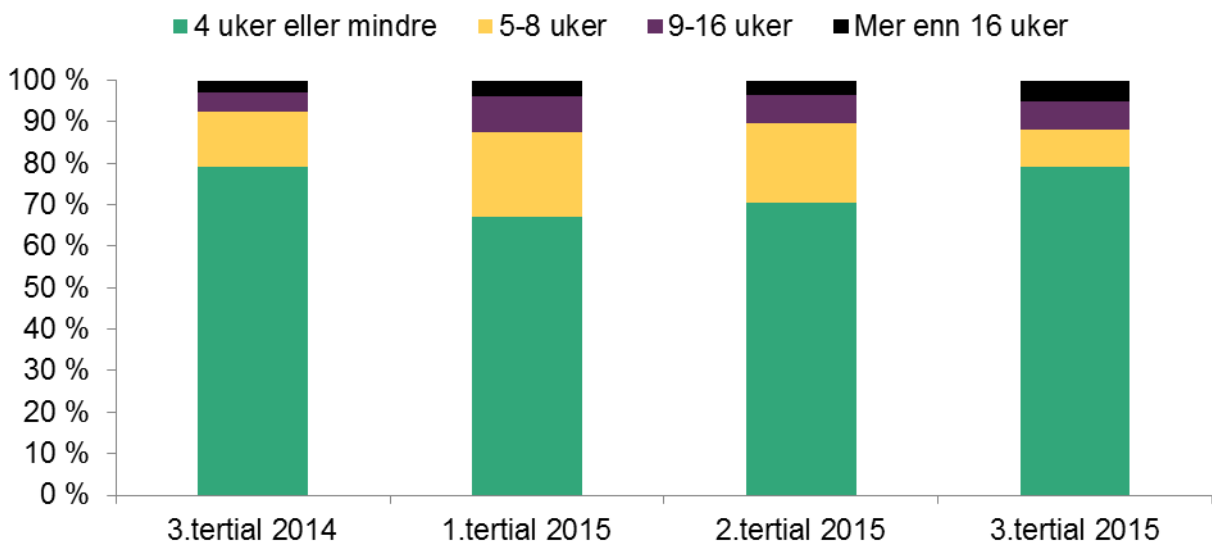
I 3. tertial ble 79 prosent av sakene behandlet innen fire uker. I oktober, november og desember hadde vi svært gode saksbehandlingstider da hhv. 88, 89 og 93 prosent av sakene fikk vedtak innen fire uker.

Vi jobber kontinuerlig med å styre saksflyten i porteføljen og opprettholde en stabil og kort saksbehandlingstid. Som vi har rapportert om tidligere har vi ikke i 2015 latt fristen på fire uker være absolutt og styrende for når vi skal ta en søknad til behandling. For å yte en god service til våre brukere innhenter vi ytterligere informasjon når det er nødvendig i en sak, og vi prioriterer saker som haster særlig.

Saksbehandlingstiden varierer en del gjennom året. I enkelte måneder har vi nådd kravet om 80 prosent innen fire uker, mens i andre måneder er vi langt fra dette. I januar 2015 var om lag 55 prosent behandlet innen fire uker.

Ved utgangen av året hadde vi bare 344 saker til behandling. 48 av sakene var eldre enn fire uker. Hovedårsaken til at saker blir over fire uker gamle er mangelfulle opplysninger, og at det kan ta tid å få opplysninger fra for eksempel fylkeskommunene eller PST, for de sakene hvor det kreves.

Figur 11: Saksbehandlingstid for arbeidssaker og -klager, andeler, fire siste tertialer

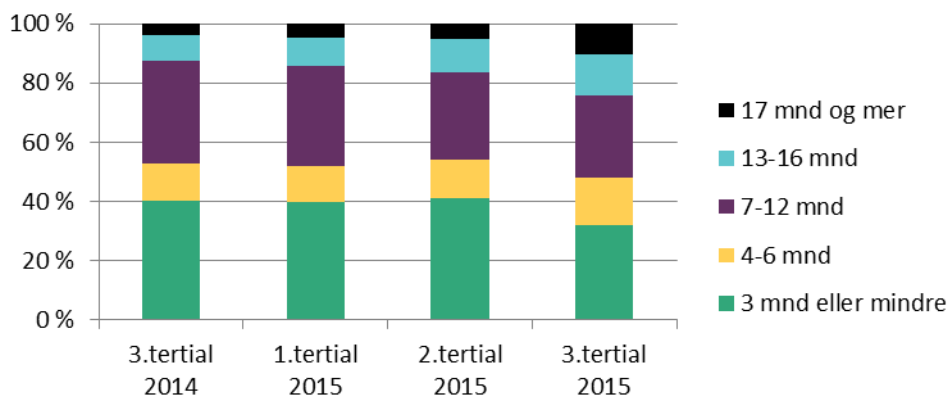

3.5.4 Status på familieinnvandringsområdet

- **R 7: UDI skal redegjøre særskilt for utviklingen i saksbehandlingstiden i familieinnvandringssaker, herunder redegjøre for resultatene av igangsatte tiltak**
- **SP / Oppgave som følger av tekst: Saksbehandlingstid i familieinnvandringssaker. UDIs saksbehandlingstid i familieinnvandringssaker i 2015 skal være kortere enn i 2014. Saker hvor det ikke innhentes ytterligere informasjon, herunder DNA-testing, skal ha vesentlig kortere saksbehandlingstid enn saker hvor innhenting av tilleggsinformasjon er nødvendig.**

Vi har ikke nådd målet om å ha kortere saksbehandlingstid i 2015 enn i 2014. I 2015 ble 51 prosent av sakene behandlet innen seks måneder. I 2014 var 60 prosent behandlet innen seks måneder.

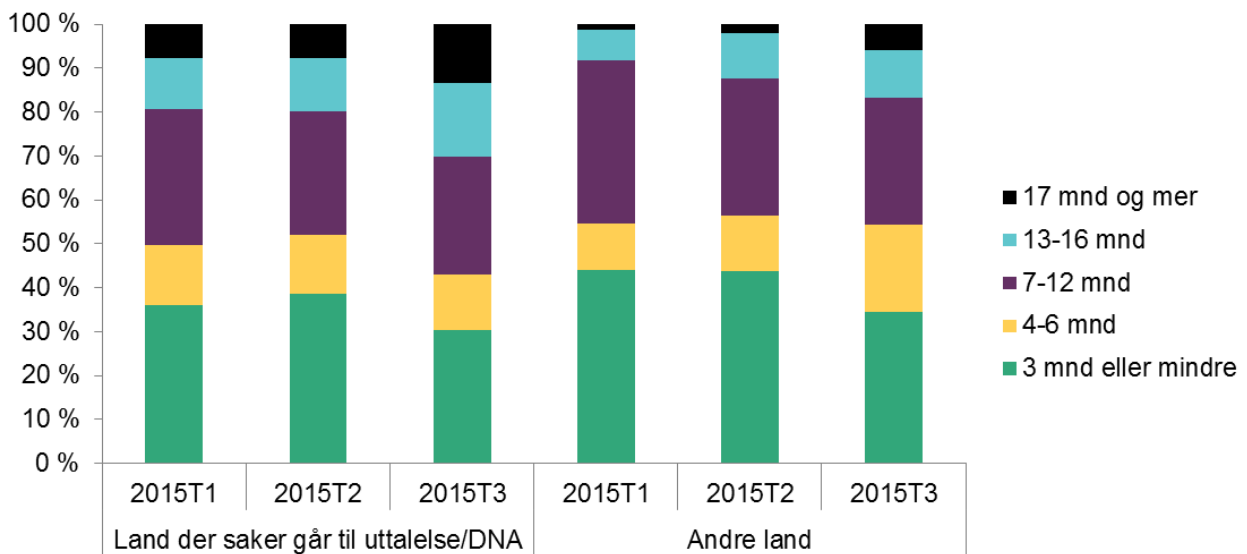
Figur 12: Saksbehandlingstid for alle familieinnvandringsaker og -klager, andeler, fire siste tertialer

I tråd med føringene i tildelingsbrevet for 2015 har vi arbeidet videre med differensieringen av familieinnvandringsaker i ulike saksløp. Vi prioriterer saker hvor det ikke innhentes ytterligere informasjon, herunder DNA-testing, slik at disse skal få kortere saksbehandlingstid enn saker hvor innhenting av tilleggsinformasjon er nødvendig. I 2015 har 55 prosent av sakene fra land hvor vi normalt ikke trenger å innhente ytterligere informasjon fått vedtak innen seks måneder. Dette gjelder bare 48 prosent av saker fra land som normalt sendes til uttalelse og/eller DNA-testing.

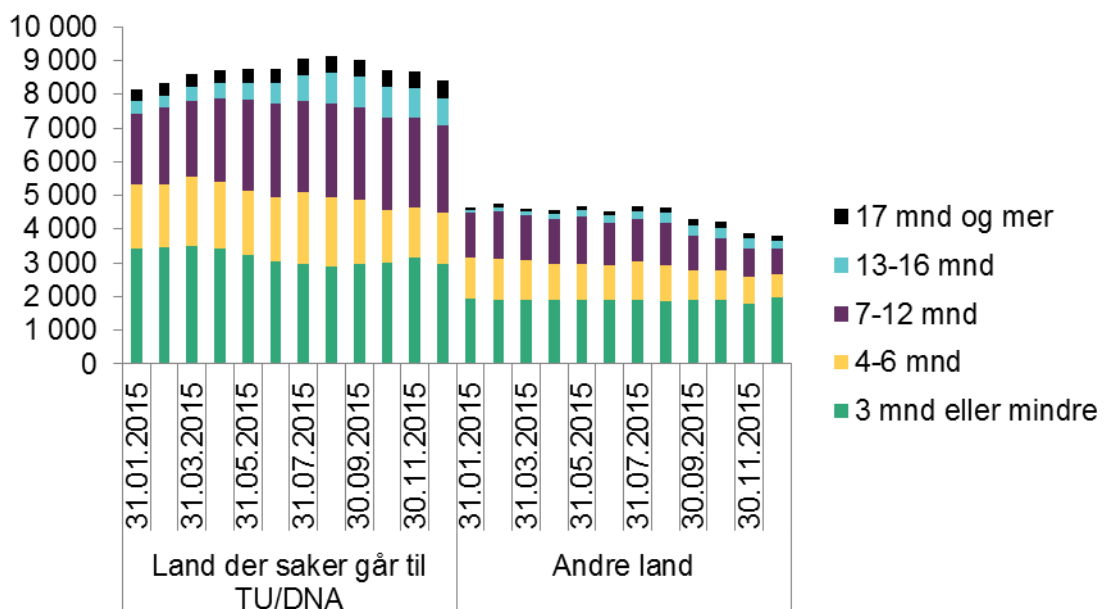
Fra høsten har vi imidlertid hatt en positiv utvikling som gjør at vi har kunnet sette ned forventet saksbehandlingstid i noen kategorier, dvs. den tiden brukeren får opplyst at saken kan forventes å ta. Denne utviklingen knytter seg til sakstyper som anses som tilstrekkelig opplyste når UDI mottar sakene. Dette gjelder blant annet familieinnvandringsaker til ektefelle i Norge der søker er fra Thailand, Filippinene og USA. I tillegg gjelder det eksempelvis saker om familieinnvandring med student, fornyelser og klager.

Figur 13: Saksbehandlingstid for alle familieinnvandringsaker og -klager fordelt på saker fra land som vanligvis går til uttalelse og/eller DNA og saker fra andre land, andeler, 1., 2. og 3.tertial 2015

Antall ubehandlede familieinnvandringsaker i landporteføljer hvor vi ikke trenger å innhente ytterligere tilleggsinformasjon har gått ned i løpet av 2015. Ved utgangen av 2014 var det 4 500 slike saker til behandling, mens det ved utgangen av 2015 var 3 807. I saker som er fra land som går til uttalelse og/eller DNA-testing har restansene økt fra 7 959 til 8 418 i samme periode.

Figur 14: Oversikt over ubehandlede familieinnvandringsaker fordelt på landgrupper, utvikling fra 31. desember 2014 til 31. desember 2015

I 2015 hadde vi større forventninger til hvor mange saker vi kunne behandle enn hva vi faktisk klarte. UDI behandlet 21 640 familieinnvandringssaker i 2015. Det er 3 952 færre enn forutsatt etter bevilgningen i RNB, og 1 348 færre vedtak enn vi antok at vi skulle klare da vi rapporterte i andre tertial. Ved utgangen av 2015 hadde vi 12 225 ubehandlede saker.

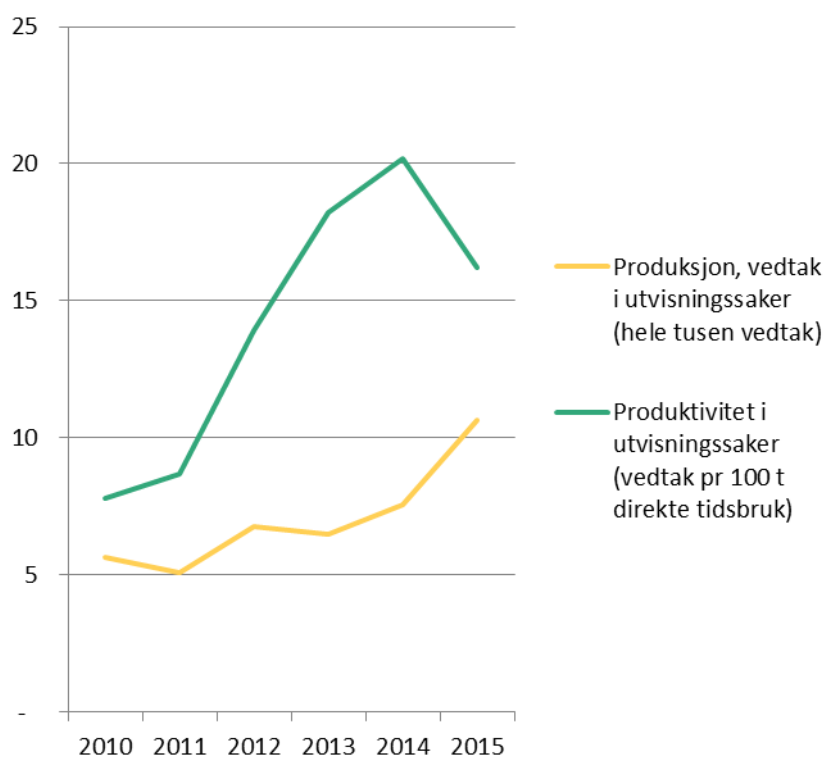
Vi er ikke tilfreds med resultatene totalt sett. Samtidig ser vi en utvikling i tredje tertial 2015 og i januar 2016, som peker i riktig retning. Antallet ubehandlede saker har gradvis gått ned fra september og som omtalt ovenfor har vi en kortere forventet saksbehandlingstid på enkelte prioriterte sakstyper. Samtidig har vi færre brukerhenvendelser på familieinnvandringsområdet enn i 2014, og ventetiden har blitt noe kortere.

Det er flere grunner til at vi ikke behandlet det antallet saker som vi hadde forventet. Vi har i tidligere anslag vært for optimistiske når det gjelder antall vedtak. Vi hadde tre ansettelsesrunder i løpet av året for å øke saksbehandlingskapasiteten. Omstillingen og opplæringen av nyansatte til behandling av familieinnvandringssaker har trolig påvirket produktiviteten negativt i større grad enn vi hadde anslått. Figur 15 viser utviklingen i produktiviteten, det vil si tidsbruk per sak, de siste årene.

Avviket i antall behandlede familieinnvandringssaker knytter seg også til at mange av de sakene som vi prioriterte (blant annet Syria) er saker som vi sender til DNA-analyse. Det tar tid før vi får svar på disse. I denne porteføljen er det også mange innvilgelsessaker, og disse skal på vandelssjekk hos politiet. Før disse undersøkelsene hos andre etater/leverandører er foretatt kan vi ikke ferdigstille saken, selv om vår saksbehandling i all hovedsak er gjennomført. Dette er ikke en ny situasjon og vi har alltid hatt et antall saker som ligger på vent før vedtak mens saken undersøkes i andre etater. På grunn av den økte kapasiteten i UDI i løpet av 2015 er det flere saker enn normalt som er påbegynt, men ikke ferdigstilt fordi undersøkelser i andre etater ikke er ferdigstilt.

Det er usikkerhet knyttet til utviklingen fremover i saksinngangen for familieinnvandringssaker. Vi kan forvente en økning i antall saker på grunn av flere innvilgelser i asylsaker knyttet til de høye ankomstene høsten 2015, men økningen kommer ikke nødvendigvis i 2016. Videre vil de foreslåtte innstramningstiltakene kunne påvirke saksinngangen.

Figur 9: Produksjon og produktivitet, 2010-2015

3.5.5 O 2: Bidra til opprettelse av SUA-kontor i Bergen. Beskrivelse av status i arbeidet.

UDI har ved behov bidratt i opprettelsen av SUA-kontoret i Bergen og deltatt i lokal koordineringsgruppe. Vi har også sørget for å behandle sakene fra Bergen forløpende og innen den interne SUA-fristen. Vi har god dialog med senterets daglig leder.

3.6 Mottak

Den største oppgaven for UDI høsten 2015 var å etablere tilstrekkelig med innkvarteringsplasser for alle asylsøkerne. Mottakssystemet var i august tilpasset et ankomstnivå på 11 000 asylsøkere. Vi måtte raskt ta i bruk løsninger som ikke egner seg for innkvartering over lang tid og som er relativt dyre. Det oppstod også store utfordringer når det gjelder transport, logistikk og oversikt over asylsøkerne.

3.6.1 Etablering innkvarteringsplasser høsten 2015

Innkvartering før registrering (PU-innkvartering)

Da antallet asylsøkere økte i august, hadde ikke PU kapasitet til fortløpende å registrere alle søkere, og det oppstod behov for innkvartering av søkere før registrering. UDI fikk i begynnelsen av september i oppdrag å gi innkvarteringsstilbud til asylsøkere i Oslo som ventet på innledende registrering. Hotell ble brukt til dette formålet gjennom hele høsten, men det ble også utviklet andre løsninger for enslige mindreårige. På det meste var det 1 300 asylsøkere i såkalt PU-innkvartering.

Ankomstsentre

Utfordringene knyttet til registreringsfasen og manglende kapasitet i transittmottak, gjorde det nødvendig å etablere en mer permanent løsning for å håndtere ankomstfasen. UDI etablerte Ankomstsenter Østfold i oktober i samarbeid med PU og Råde kommune, og med bistand fra DSB/Sivilforsvaret. Ankomstsenteret skal tilrettelegge for politiets registrering av asylsøkere, gjennomføring av lovpålagt helseundersøkelse og sørge for innkvartering de første dagene. Ankomstsenter Finnmark ble senere etablert som følge av de store ankomstene over Storskog.

Akutt plasser / midlertidige løsninger

Fra slutten av august ble det nødvendig å ta i bruk såkalte akutt plasser eller midlertidige mottak (hotell, ferie- og konferansesentre, campinghytter etc.) for å klare å innkvartere alle søkere. Dette var ment for kortvarig opphold, men økningen ble så stor at oppholdene for søkerne har blitt betydelig lenger enn planlagt. UDI etablerte akuttinnkvarteringsplasser hele høsten, og på grunn av usikkerheten rundt fremtidige ankomster inngikk UDI nye avtaler så sent som i desember. Ved årsskiftet hadde vi om lag 15 500 plasser i akuttinnkvartering. Vi arbeider nå med å avvikle disse akutt plassene.

Transittmottak for enslige mindreårige

Økningen i antall enslige mindreårige begynte allerede i mai. Når ankomsttransitten for enslige mindreårige (Mysebu) var fullt, holdt vi igjen enslige mindreårige på ankomsttransitten Refstad. I løpet av sensommeren måtte vi også ta plasser fra andre voksentransitter til enslige mindreårige. På høsten ble Torshov transittmottak omgjort til kun å ha enslige

mindreårige. I tillegg opprettet vi fire avlastningstransitter for enslige mindreårige.

Etablering av ordinære plasser

UDI gjennomførte høsten 2015 to anbudskonkurranser på ordinære mottaksplasser – en på 7 500 plasser med tilbudsfrist 1. oktober, og en på 30 000 plasser med tilbudsfrist 11. desember. Den første utlysningen resulterte i om lag 3 000 plasser, mens vi på bakgrunn av den siste kan etablere om lag 3 200 nye ordinære plasser. Dette er langt under det som er behovet. Årsaken til det er til dels manglende respons i markedet. Flere av tilbudene som kom inn hadde for høy pris og manglet kommunale tillatelser. Videre var det ikke lagt opp tilstrekkelig bemanning på alle mottakene det kom inn tilbud på.

Andre mottaksløsninger

Det stadig økende behovet for innkvartering, kombinert med begrensede tilbud på ordinære plasser, gjorde at vi måtte vurdere andre muligheter for innkvartering. I samarbeid med DSB, Statsbygg, fylkesmennene og kommunene ble det kartlagt lokasjoner for store mottak. Fire større mottak har blitt etablert i tidligere kontorlokaler og skolebygg. Det er også inngått rammeavtaler om levering av floteller og brakkerigger.

Rutiner for og involvering av vertskommuner ved opprettelse av mottak

I anbudsrundene for ordinære mottak har UDIs rutiner for kommunikasjon med blant annet vertskommunene ved oppretting og nedlegging av mottak blitt fulgt.

I den raske etableringen av akutt plasser ble imidlertid disse rutineene i liten grad fulgt, og innkvarteringssteder ble opprettet uten at kommuner og andre samarbeidspartnere ble tilstrekkelig informert og tatt med på dialog tidlig nok. Dette gjorde situasjonen krevende for mange kommuner. I den grad kommuner og andre samarbeidspartnere ble varslet, opplevde UDI velvilje og samarbeidsvilje.

Det ble etablert et godt samarbeid med Fylkesmannen i mange fylker, noe som bidro positivt i prosessen, også overfor kommunene. Samarbeidet med fylkesmannsembetene bidro også til avklaringer i viktige spørsmål og til samordning overfor kommunene. Faste samarbeidsmøter mellom UDI og Fylkesmennene var viktig i prosessen for å etablere nok plasser.

I kommunikasjonen med kommuner i forbindelse med oppretting av de første akuttinnkvarteringene, la UDI lite vekt på at vertskommunene ville ha vanlige vertskommunale plikter overfor mottaksbeboerne fordi vi så for oss en kort botid. Det ble likevel besluttet at vertskommunekompensasjon skulle utbetales.

Kapasitet og belegg

Tabellen nedenfor viser gjennomsnittlig kapasitet og belegg i 2015. Denne inngår også, og omtales nærmere, i regnskapsrapporten.

For ordinære mottak hadde vi i første og andre tertial en kapasitetsutnyttelse på 80,5 prosent. På årsbasis er kapasitetsutnyttelsen på om lag 71 prosent. Kapasitetsutnyttelsen falt i tredje tertial og frem mot årsskiftet.

Vi hadde en høy kapasitetsutnyttelse på det tidspunkt vi begynte å etablere akuttinnkvartering. På grunn av blant annet flaskehalsene i systemet knyttet til registrering og helseundersøkelse, ble det vurdert som uheldig å fordele søkerne enkeltvis til ordinære mottak. Ut fra rene logistikkhensyn var det nødvendig å fordele søkerne i større grupper til akuttinnkvarteringsstedene. Utstrømmen fra ordinære mottak ble så lenge ankomstene var svært høye, i mindre grad dekket opp gjennom overføring av beboere fra transittmottak og akuttinnkvartering. Det var manglende kapasitet i logistikkfunksjonene.

Det er usikkerhet knyttet til kapasitetsanslaget for plasser i akuttmottakene, men det er klart at kapasitetsutnyttelsen falt mot slutten av 2015. Det ble inngått enkelte avtaler etter at ankomstene gikk ned, og det var også etter hvert en del som flyttet fra akuttinnkvartering.

Tabell 17: Gjennomsnittlig kapasitet, belegg og kapasitetsutnyttelse i 2015

Plasstype	Krav (%)	Gjennomsnittlig kapasitet	Gjennomsnittlig belegg⁵	Gjennomsnittlig kapasitetsutnyttelse (%)
Alle plasser, enslige mindreårige asylsøkere		1 760	1 366	78
Faste plasser, enslige mindreårige asylsøkere	85	1 329	1 366	103
Plasser i ordinære mottak, inklusive forsterkede plasser		19 869	14 098	71
Plasser i akuttmottak		3 112	2 049	66
Plasser i store løsninger		147	61	42
Sum plasser øvrige beboere	85	23 128	16 208	70
Plasser i ankomstsentre		303	124	41
Totalt øvrige beboere		23 431	16 332	

5 Gjelder gjennomsnittsbelegg for både faste plasser og stykkprisplasser

Kilde: Utlendingsdatabasen. På grunn av høye ankomster og utstrakt bruk av akuttinnkvarteringer var det i perioder ikke mulig å være ajour med beboerregistreringene i de enkelte mottak. Tallene er derfor usikre. Manuelle oversikter viser et noe høyere belegg.

3.6.2 O 3: Økt inndeling av mottaksbeboere etter status.

- **UDI skal i løpet av året i større grad enn i 2014 samle nyankomne mottaksbeboere i mottak etter status, forstått som vedtak om eller antatt utfall av søknaden om beskyttelse. UDI vil få nærmere oppdrag om dette, og om eventuell ytterligere inndeling av mottaksbeboere etter status, i eget oppdrag.**

Vi viser til rapporten for andre tertial. På grunn av de høye ankomstene i høst har det ikke vært mulig å gjennomføre en strategisk mottaksplassering, jf. omtale under R4.

3.6.3 O 4: UDI skal gi informasjon til IMDi ved nedleggelse av mottak, for å legge til rette for bosettingen av beboere med oppholdstillatelse i vertskommunen

Vi viser til rapporten for andre tertial. UDI anser at dette spørsmålet ikke har hatt relevans for siste tertial i 2015. Det har knapt blitt lagt ned mottak i tredje tertial.

3.7 Utvikling av organisasjonen

3.7.1 R 8: UDI skal rapportere på hovedtrekk i tilbakemeldinger fra brukerne og hvordan tilbakemeldingene er brukt i forbedringsarbeidet

Resultatene fra brukerundersøkelsen for utlendingsforvaltningen, som ble gjennomført høsten 2014, viste at brukerne var mer tilfreds med kontakten med UDI enn i tilsvarende undersøkelse i 2011. Flere hadde også tillit til at UDI behandler søknadene på en korrekt og forsvarlig måte. Likevel viste undersøkelsen at brukerne fortsatt har ønske om større forutsigbarhet og mer enhetlig informasjon fra utlendingsforvaltningen. Vi har i 2015 arbeidet videre med å forbedre brukeropplevelsen, blant annet ved å analysere brukerhenvendelsene og gjøre justeringer på bakgrunn av denne informasjonen. Vi har opplevd en nedgang i antall brukerhenvendelser i oppholdssaker på 30 prosent fra desember 2013 til desember 2015.

Nedenfor redegjør vi for tiltak som er iverksatt i 2015 for å møte brukernes behov for forutsigbarhet og informasjon. Enkelte av tiltakene som er

kommet som resultat av tilbakemeldinger fra brukerne, blir rapportert under punktet om brukerrettede tidstyver (kapittel 3.9).

Forutsigbarhet

- Mer differensiert og oppdatert informasjon om saksbehandlingstider på udi.no: Informasjon som gis om saksbehandlingstid er basert på opplysninger som søkeren taster inn om blant annet nasjonalitet, søknadstype og hvor søknaden er levert. Saksbehandlingstidene i oppholdssaker blir oppdatert én gang i måneden. Antall henvendelser til veiledningen om status i sak har gått betydelig ned etter at «saksbehandlingstidskalkulatoren» ble lansert. Dette gjelder særlig for familieinnvandringsaker.
- Brukerne får nå en kvittering med informasjon om når de vil få svar når de har sendt inn en henvendelse via webskjemaet på udi.no.
- Periodiske meldinger (statusoppdateringer om saken på e-post eller sms) vil fra uke seks i 2016 sendes ut med en gang saken er mottatt i UDI for å bekrefte at saken er i systemet, i motsetning til tidligere da den første periodiske meldingen ble sendt ut etter 90 dager.

Enhetlig informasjon

- Det er publisert en guide på udi.no som man kan bruke for å sjekke om man er norsk statsborger (kan brukes av de som for eksempel har en norsk mor eller far og som også har et annet lands statsborgerskap). Dette bidrar til mer enhetlig informasjon, da brukerne opplevde å få ulike svar på dette tidligere.
- Analyse av brukere med mange henvendelser til UDI: Vi har i 2015 begynt å se på hvilke brukergrupper som kontakter UDI mest, og hva de kontakter oss om. Det er særlig søkere fra Pakistan som nå kontakter oss ofte. De utgjør 8–10 prosent av alle registrerte henvendelser. Halvparten av disse ringte fire ganger eller mer, og 17 prosent ringte ti ganger eller mer i 2015. Mer målrettet kommunikasjonen mot denne gruppen vil kunne redusere antall henvendelser. Foreløpig er det satt inn tiltak for å bedre kommunikasjonen i saker som er skjermet, det vil si saker der tilgangen til informasjon er begrenset av saksbehandlingshensyn. Det er også identifisert behov for bedre oppfølging av søkere som har tidligere avslagssaker. Vi vil fortsette dette arbeidet i 2016.
- UDI har startet opp en Facebookside for arbeidssaker for å kommunisere bedre med denne gruppen.

3.7.2 O 5: Evaluering av organisasjonsutviklingsprosjekter

Som omtalt i andre tertialrapport, har UDI i 2015 utarbeidet retningslinjer for arbeidet med evalueringer. På grunn av håndteringen av økningen i antall asylsøkere høsten 2015 har vi imidlertid vært nødt til å nedprioritere vår

evalueringsevirsomhet i andre halvår. Vi har derfor ikke fullført de evalueringene vi orienterte om oppstart av i forrige tertialrapport.

Videre prioriterer vi nå gjennomføringen av en egnevaluering av UDIs håndtering av høstens asylsituasjon. Målet med denne evalueringen er å bidra til læring og at vi benytter erfaringen og kunnskapen i utformingen av nye beredskapsplaner og i håndteringen av fremtidige ekstraordinære situasjoner. Evalueringen har en bred tilnærming, der vi vurderer hva som fungerte godt og hva som ikke fungerte så godt, samt hva vi bør gjøre annerledes i en tilsvarende fremtidig situasjon.

Nedenfor følger en kort orientering om status for de planene vi omtalte i andre tertialrapport:

- *Integrert veiledning og saksbehandling:* Vi satte i høst i gang et arbeid for å oppsummere resultatene fra de gjennomgangene og evalueringene som er gjennomført. Dette måtte vi nedprioritere på grunn av håndteringen i asylsituasjonen. Vi har nå tatt opp igjen dette arbeidet. Oppsummeringen vil bli benyttet til i løpet av våren vurdere og beslutte behov for ytterligere evaluering.
- *Tiltak for å bedre saksflyten i familieinnvandringsaker:* Her har det ikke vært planer om en større evaluering, men i andre tertialrapport sa vi at det var behov for en analyse av gjennomførte tiltak og resultater av dette arbeidet, sett i lys av at vi ikke hadde sett de forventede effektene. Det er ikke gjennomført en samlet analyse, men som omtalt under punkt 3.9 har vi et pågående prosjekt som går gjennom hele saksgangen i familieinnvandringsaker. I dette prosjektet gjøres det også en del analyser og gjennomganger.
- *Realitetsorienteringsprosjektet (ROP):* Det foreligger utkast til rapport fra følgeevalueringen. Evalueringen er gjennomført av Proba Samfunnsanalyse. Denne er omtalt under O 1 og R 4.
- *Evaluering av returtiltak:* Som omtalt i kapittel R 4 har vi gjennomført en evaluering av deler av arbeidet overfor utreisepliktige utenfor mottak (outreach). Det meste av arbeidet er gjennomført, men rapporten er ikke ferdigstilt ennå. Evalueringen av endringene i returstøtten og det arbeidet UDI har gjort i denne forbindelse, er startet opp, men inntil videre er det lagt på vent på grunn av egnevalueringen av asylsituasjonen.

3.7.3 O 6: Oppfølging av den økonomiske analysen

UDI har utarbeidet en ny tjenesteregnskapsmodell, og vi har startet den nødvendige tekniske utviklingen. Det gjenstår imidlertid å definere tjenester og aktiviteter, og å forbedre kvaliteten på tidsregistrering og økonomidata.

På grunn av stor arbeidsmengde i Budsjett- og økonomienheten høsten 2015, ble ikke dette arbeidet ferdigstilt i 2015.

UDI har, som tidligere rapportert, gjennomført et ressursanalyseprosjekt hvor det er gjort en vurdering av kvaliteten på tidsregistreringen og på hvilket nivå og hvilke aktiviteter tiden skal føres for å gi best mulig styringsinformasjon. UDI vil i løpet av 2016 gjennomgå eksisterende aktivitetsstruktur og rutiner for tidsregistrering for å øke kvaliteten i styringsinformasjonen.

Oppgave som følger av tekst: Årsrapporten skal inneholde en anleggsnote i tråd med SRS 17.

UDI har avklart med JD at vi ikke trenger levere en slik anleggsnote for 2015.

3.8 Forskning, analyse og utvikling

Oppgave som følger av tekst: Bruk av midler til utviklingstiltak for kunnskapsformidling i arbeidet med FoU og EMN

I tillegg nr. 1 til tildelingsbrevet for 2015 ble det stilt 700 000 kroner til UDIs disposisjon over kap. 400 JD, post 23 til utviklingstiltak for kunnskapsformidling i arbeidet med FoU og EMN, herunder styrking av søkbarheten og brukernytten av Kunnskapsseksjonen på UDIs hjemmeside, gjennomføring av EMN-konferansen 2015 og styrking av nasjonalt EMN-nettverk.

308 300 kroner ble belastet på kap 400, post 23 i 2015. 94 700 kroner ble brukt på EMN-konferansen og 187 500 kroner ble brukt på å styrke søkbarheten og brukernytten av Kunnskapsseksjonen på UDIs hjemmeside. 26 100 kroner ble brukt til deltakelse i EMN-nettverket.

Om lag 100 000 kroner av underforbruket i 2015 skyldes mindretgifter med EMN-konferansen. Øvrig underforbruk er knyttet til enkelte forbedringer av nettsidene, der det ikke var mulig å få levert løsninger i 2015.

Endringene vi har gjort på nettsidene i 2015 kan oppsummeres slik:

- Ny forside på sidene for statistikk og analyse, som vil gi lettere tilgang til aktuelle tall.
- Funksjonalitet som gjør det mulig å legge inn metadata om og forklaringer til tabellene.
- Løsning for automatisk feed, det vil si at nye statistikkstabeller og FoU-rapporter vises på statistikk og forskningsforsiden, og siste studier, rapporter og ad-hoc forespørsler vises på EMN-forsiden med tittel og lenke til dokumentet.

- Feilretting av et problem med at ikke alt innholdet var synlig for brukere som hadde valgt norsk språk på sidene (etter ønske fra JD).

Disse endringene har bedret formidlingen av informasjon på UDIs statistikk-FoU- og EMN-sider. UDI er i dialog med vår leverandør om å utvikle en søkefunksjon på nettsidene og en visuell endring av EMN-sidene med innføring av EMN-logo.

3.9 Fellesføringer fra Regjeringen: Tidstyver

Tidstyver som oppleves av sluttbrukere utenfor staten

Oppgave som følger av tekst: I årsrapporten for 2015 skal det rapporteres på en felles mal om arbeidet med å avvikle brukerrettede tidstyver i egen virksomhet, og hvordan det skal arbeides videre med disse.

UDI rapporterte på brukerrettede tidstyver i egen virksomhet i virksomhetsrapporten for første tertial 2015. Vi vil her gjøre rede for hvilke tidstyver som UDI har prioritert å arbeide med i 2015. Asylsituasjonen i høst har imidlertid gjort at det brukerrettede arbeidet ikke har fått like høy prioritet som vi ønsker. De høye ankomstene gjør også at asylsaksbehandlingstiden øker, og det vil bli enda viktigere å jobbe for å skape forutsigbarhet for brukerne i denne perioden.

Vi definerer *brukeren* som sluttbrukeren, det vil si søkere, referansepersoner eller andre som er i kontakt med UDI i forbindelse med en søknad. *Brukerrettede tidstyver* er aktiviteter, tiltak, regelverk eller prosedyrer som oppleves som tidstyver av sluttbrukerne, og som også er hindre for en effektiv og helhetlig utlendingsforvaltning. Det er for tidlig å si noe om effekter av tiltakene for brukerne. De fleste tiltakene er enten i prosess eller ble innført høsten 2015 eller i begynnelsen av 2016.

Rutiner ved søknadsinnlevering

Tidstytv: Garantiskjema for visumbesøk må signeres av garantisten (personen som skal ha besøk) og stemples fysisk hos politiet i Norge før det må sendes per post til søkeren i utlandet og leveres inn sammen med søknaden på utenriksstasjonen. Skjemaet kan ikke skannes inn og sendes elektronisk.

Status: Endringen er i prosess. UDI er i ferd med å utrede om denne informasjonen kan innhentes elektronisk, blant annet ved å se på praksis i andre Schengen-land.

Tidstytv: Løpet for forenklete fornyelser brukes nesten ikke. Mange søkere som kunne ha søkt om forenklet fornyelse av tillatelsen søker i stedet om ordinær fornyelse. Søkerne kjenner ikke til muligheten for å søke forenklet

fornyelse, eller forstår ikke hvordan de skal gjøre det. Politiet tar også saker ut av ordningen.

Status: Endringen er i prosess. Det er gjort flere tilpasninger i systemet for å øke bruken av forenklet fornyelse, og informasjon til brukerne på udi.no og i meldinger til brukerne er forbedret. Bruken av forenklet fornyelse økte med 29 prosent etter at endringene ble gjort. Politiet rapporterer likevel om at bruken er varierende, og mange saker tas ut av det forenklete løpet, noe som tyder på at ordningen fortsatt må følges opp.

Tidstyv: Søknadsportalen er ikke godt nok brukertilpasset.

Status: Det gjøres løpende justeringer av søknadsportalen, men det må avstemmes med ressurser tilgjengelig.

- Det er vanskelig for søkeren å forstå ut fra informasjonen i søknadsportalen om de skal møte opp på en ambassade eller et tjenesteutsatt søknadssenter.

Status: Forbedring er gjennomført. Oppmøteadresse kommer nå tydeligere fram i Søknadsportalen

- Brukere som har glemt brukernavnet sitt kan ikke få tilsendt dette på nytt, men må i stedet opprette ny bruker og eventuelt fylle ut ny søknad.

Status: Endringen er i prosess. En løsning på dette, samt en bedre funksjonalitet for å opprette bruker, vil bli gjennomført i første halvdel 2016.

Tidstyv: Organisasjonsendringer i en del av oppholdskjeden innføres uten å vurdere konsekvenser senere i kjeden. For eksempel er ikke søknadsportalen tilpasset tjenesteutsetting av mottak av søknader på utenriksstasjonene, og en økende andel søkere har ikke mulighet til å bestille time hos politiet via søknadsportalen for å ordne oppholdskort når de kommer til landet.

Status: Forbedring er gjennomført. De fleste brukere har nå fått mulighet til å bestille oppfølgingstime hos politiet gjennom Søknadsportalen.

Samordning mellom UDI og andre etater

Tidstyv: UDI får inn en del søknader som ikke er godt nok opplyst.

Søknadene håndteres av flere etater og må gjennom flere ansvarsskift.

Status: Endringen er i prosess. Vi gjennomfører et prosjekt – «FAM hele kjeden» - som går gjennom hele kjeden for familieinnvandringsaker i utlendingsforvaltningen og identifiserer tiltak for å forbedre samhandlingen og skape en bedre saksflyt. Prosjektet har representanter fra politiet, UD, UNE og UDI, og det har en styringsgruppe med representanter for alle etatene.

Tidstyv: Etatene har ulike prioriteringer og bør bli flinkere til å kommunisere med hverandre om hvilke saker som til enhver tid prioriteres.

Status: Forbedringer er gjennomført. POD, PU, UNE og UDI har en felles overordnet styringsgruppe bestående av etatenes direktører, og det er etablert en operativ styringsgruppe på avdelingsdirektørnivå som skal

samordne prioriteringene. En konsekvens av beredskapssituasjonen høsten 2015 er at etatene i utlendingsforvaltningen benyttet blant annet disse arenaene og fikk et tettere samarbeid. UDI har dessuten tilpasset sine saksbehandlingsrutiner for å korrigere for ulikheter i førstelinjen. Alle saker blir nå behandlet ut fra når det er søkt, og ikke når saken kom inn til UDI.

Tidstyv: Det tar lang tid å få tildelt D-nummer fra Skatteetaten. Brukerne trenger D-nummer blant annet for å få tilgang til helsetjenester (gjelder blant annet asylsøkere).

Status: Endringen er i prosess. Det ble rett før jul satt i gang et arbeid på Ankomstsenter Østfold mellom Skatteetaten og UDI for å rekvirere og tildele D-nummer for asylsøkere. Status for arbeidet er at alle asylsøkere som kommer på ankomstsenter nå får tildelt D-nummer samtidig med at de registrerer søknad om beskyttelse hos Politiets utlendingsenhet. Fra uke tre i 2016 har helsetjenesten ved Ankomstsenter Østfold tatt i bruk D-nummer i sine journalsystemer. Det jobbes med en løsning for å gjøre D-nummeret tilgjengelig for helsetjenestene.

Veiledning, informasjon og vedtaksformidling

Tidstyv: Enkelte av UDIs vedtak er vanskelige å forstå, og det går ikke tydelig fram hva søkeren skal gjøre etter å ha fått vedtaket. Underretting om vedtak fra politi eller advokat er ikke alltid god nok.

Status: Forbedret for asylsaker. Asylvedtak er brukertestet, tekstene er språkvasket og nødvendige tekniske endringer i malene er gjort for å gjøre vedtakene mer oversiktlige og brukervennlige. På øvrige områder er klarspråkarbeidet i prosess.

Tidstyv: Vi skriver ikke på et språk søkeren forstår. For eksempel blir vedtak skrevet på norsk (unntaksvis på engelsk). Det bør utarbeides standardisert informasjon om ulike sakstyper på de vanligste språkene som legges ved vedtakene.

Status: Endringen er i prosess. I vedtak om begrenset tillatelse og saker der det er fare for kjønnslemlestelse, kan det i dag legges ved standardinformasjon på ulike språk.

Tidstyv: Brukerne ønsker mer informasjon om egen sak. eMeldinger (statusmeldinger på e-post eller sms) sendes bare ut mens saken er i UDI, og ikke mens saken er hos politiet, hos utenriksstasjonen eller hos UNE.

Status: Endringen er i prosess. Forbedringen er høyt prioritert når det gjelder tekniske investeringer, og deler vil bli gjennomført i 2016.

Andre tiltak i 2015 som forbedrer brukeropplevelsen

Innføring av digital postkasse

Brev fra UDI sendes nå primært digitalt, og alle brukere som har en tillatelse, og som har fødselsnummer eller D-nummer, vil kunne motta brev i sin digitale postkasse. De mottar vedtaket samme dag som det er fattet, i

motsetning til vedtak som sendes som B-post med ordinær postgang.

Økt bruk av eSamhandling

Gjennom eSamhandling kan UDI hente inn blant annet lønns- og trekkoppgaver, og det er ikke lenger nødvendig for søkerne å legge dette ved søknaden. Videre kan Skatteetaten nå se om brukerne har arbeidstillatelse, og færre brukere trenger å kontakte UDI for å få en bekreftelse på gyldig opphold.

3.10 Fellesføringer fra JD til egne virksomheter

Oppgave som følger av tekst: Samfunnssikkerhet og beredskap – ROS-analyser

Økningen i antall asylsøkere

For å håndtere økningen i antall asylsøkere høsten 2015, satte UDI beredskap fra 9. september, og UDIs beredskapsplaner for masseankomster ble tatt i bruk. UDIs håndtering av situasjonen er omtalt i andre deler av årsrapporten. Basert på høstens erfaringer vil UDI revidere, eventuelt lage nye, beredskapsplaner innen 15. april 2016.

Informasjonssikkerhet

Etter anvisning fra Datatilsynet skal UDI minst én gang i året gjennomføre risikovurderinger av informasjonssikkerheten for å vurdere endringer i trusselbildet.

UDI har gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) av informasjonssikkerheten. Den danner grunnlag for iverksetting av nødvendige sikkerhetstiltak. I ROS-analysen ble det identifisert en rekke trusler som kan grupperes i tre overordnede risikoer:

- Beskyttelsesverdig informasjon utleveres eller misbrukes av ansatte i utlendingsforvaltningen, hos leverandør eller driftsoperatør
- Datainnbrudd over nett eller på bærbart utstyr (hos UDI, samarbeidspartner, øvrig forvaltning eller driftsleverandør)
- Manglende kontroll med at opplysninger som lagres i våre systemer er korrekte, oppdaterte og fullstendige

På bakgrunn av de identifiserte truslene i ROS-analysen, har Direktøren vedtatt en handlingsplan for informasjonssikkerhet i UDI for perioden 2015–2018. Tiltakene i handlingsplanen skal redusere risikoen for informasjonssikkerhetsbrudd i UDI. De overordnede tiltakene er:

- Etablere internkontroll for informasjonssikkerheten i UDI
- Styrke tilgangsstyringen
- Risikoreduserende tiltak overfor ansatte
- Forberede UDI på graderte beredskapssituasjoner

- Styrke teknisk sikkerhet
- Etablere tilfredsstillende informasjonssikkerhet i testmiljø

Som ledd i oppfølgingen av tidligere ROS-analyser på sikkerhetsområdet, har internrevisjonen i 2015 gjennomført en revisjon av UDIs oppfølging av informasjonssikkerhet hos våre IT-leverandører. Revisjonen vurderte om UDI har tilstrekkelige rutiner for å påse at våre IT-leverandører beskytter søkerens personopplysninger. Rapporten med internrevisjonens anbefalinger og UDIs tilhørende tiltak er oversendt departementet.

Gradert informasjon

Utlendingsdirektoratet har i 2015 arbeidet videre med vedlikehold og rutiner knyttet til sikkerhet i vår oppgaveutførelse, slik at sensitiv informasjon og graderte dokumenter beskyttes mot brudd på konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet. Grunnlagsdokumentet for sikkerhet legger de overordnede føringer for forebyggende sikkerhet på dette området.

Vi har gjennomført egenkontroll og inspeksjon av forhold knyttet til graderte dokumenter og hvordan disse behandles. I den forbindelse gikk avdelingene også igjennom autorisasjonslistene for direktoratet. Tilbakemeldingene fra avdelingene var tilfredsstillende. Det er liten sannsynlighet for at direktoratet i sitt arbeid med gradert informasjon skal få brudd på konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet.

UDI har ikke gradert nett. Det benyttes godkjente PCer for dokumenter som skal graderes etter sikkerhetslovens bestemmelser. Oppbevaringen og behandling av disse kontrolleres to ganger i året. Resultatet av denne kontrollen viser stor grad av aktsomhet og høy kompetanse hos de aktuelle saksbehandlere. Det er etter vårt syn lite sannsynlig at vi får brudd på reglene, men konsekvensene kan bli store om brudd skulle skje. For å vedlikeholde god ivaretagelse av graderte dokumenter, har vi følgende kontinuerlige tiltak:

- Graderte dokumenter behandles bare av personer som er klarert og autorisert
- Opplæring og veiledning i Sikkerhetsloven pågår kontinuerlig (viktig ved rekruttering av nye personer).
- Samtale om ivaretagelse av sikkerhet med alle nye ledere etter tiltredelse
- Årlige kontroller av behandling av graderte dokumenter
- Halvårlige kontroller av bruk og oppbevaring av PCer godkjent for slik informasjon

Fysisk sikring

UDIs lokaler og områder er adgangsbegrenset med bruk av adgangskort og ulike sikkerhetsbarrierer bestemt på grunnlag av risikovurderinger. Den overordnede strategien er å beskytte personer, lokaler, informasjon og

eiendeler mot uautorisert adgang og misbruk i form av innbrudd, hæververk, tyveri og annet tap eller skadeverk på direktoratets verdier. I 2015 har vi gjennomført ROS-analyser for alle våre nåværende lokasjoner i Oslo. Analysene av de fysiske områdene hjelper oss med å iverksette tiltak for å redusere sannsynligheten for skader på eller i våre lokaler. Skader som kan få høy konsekvenser både for personer, lokaler, systemer og andre verdier.

Objektsikkerhet

UDIs arbeid med fysisk sikring ivaretar også arbeidet til sikkerhet knyttet til våre skjermingsverdige objekt der vi har laget barrierer, etablert deteksjonstiltak, verifikasjonstiltak og reaksjonstiltak for å sikre objektene mot inntrengning og andre ødeleggelser. Dette vil være med å sikre rask tilbakevending til normal funksjonalitet. Ordningene er tidligere godkjent av JD.

Beredskap og øvelser

UDI har en sentral kriseberedskapsplan som øves jevnlig. Målet for planen er å unngå eller begrense skadevirkningene for mennesker, miljø, materielle verdier og UDIs omdømme i kritesituasjoner. Involverte personer skal rasjonelt og effektivt prioritere og iverksette hensiktsmessige tiltak ut fra den aktuelle hendelsen, for så raskt som mulig å komme tilbake til normalsituasjonen. Vi gjennomførte en øvelse for hele beredskapsorganisasjonen i 2014, og erfaringene fra denne ga tiltak som er øvet i 2015 for å forbedre kriseberedskapen.

ROS-analyse av Ankomstsenter Østfold

UDI gjennomførte i oktober 2015 en ROS-analyse ved Ankomstsenter Østfold. Analysen inngikk i en samlet ROS-analyse som ble sammenstilt av DSB. UDIs analyse identifiserte flere potensielle uønskede hendelser med alvorlige konsekvenser for senteret, hvorav de tre med høyest antatt risiko var:

- Logistikkutfordringer: Senteret kan ikke håndtere estimert tilflyt.
- Mangelfull registrering
- Problemer med logistikk ut til mottak

Flere identifiserte tiltak er av praktisk karakter, mens andre tiltak er mer omfattende og har store kostnader. Flere tiltak er gjennomført, og tidlig i 2016 blir analysen oppdatert og vi vil vurdere hvilke nye tiltak som skal gjennomføres.

Revisjon av saksgrunnlaget i asylsaker

Internrevisjonen har i 2015 gjennomført en revisjon av saksgrunnlaget i asylsaker. Økningen i antall asylsøkere i høst medførte store utfordringer for PUs registreringsarbeid. Internrevisjonen har analysert avvikene i asylregistreringene og vurdert konsekvensene for UDIs saksbehandling. Revisjonsrapporten er oversendt til departementet.

3.10.1 R11: Rapportering på utviklingsprosjekter

I IKT-handlingsplan 2015 inngår følgende prosjekter:

- Digitalisering av tjenester med volum mellom 3000 og 5000: Rapportering nedenfor.
- Bistand til GEKKO-prosjektet: Se omtale nedenfor.
- Konseptvalgutredning for modernisering av utlendingsforvaltningens IKT-systemer: Se omtale nedenfor
- Digital postkasse: Se vedlegg nr. 1 for rapportering.

I tillegg rapporterer vi på følgende prosjekter i vedlegg nr 1:

1. EURODAC II
2. VIS-utbedring
3. eSamhandlingsprosjekter
 - IMDIs Impact-program (kun produksjonssettingskostnader)
 - Utbedring av Oppholdsstatustjenesten
 - eSamhandlingstjeneste for arbeidsadgang

3.10.2 Tjenester med innsendingsvolum mellom 3000 og 5000 skal digitaliseres innen 30. juni 2015

Oppholdsprosessen

De fleste skjemaer med stort innsendingsvolum er allerede digitalisert gjennom Søknadsportalen.

Det er imidlertid noen skjemaer som UDI mottar per i dag, hvor volumet er på mer enn 3 000 per år, og hvor vi ikke tilbyr digitale skjemaer. Disse skjemaene er tilgjengelige som utfyllbare pdf-filer på udi.no. Dette er imidlertid ikke en fullgod løsning siden de fylles ut elektronisk, men fortsatt må skrives ut og leveres inn før de skannes.

Oversikten under viser skjemaer som inngår i oppholdsprosessen og som ikke tilbys digitalt per i dag (grovt volum i parentes):

- *Arbeidstilbudskjema* (> 5000) var tilgjengelig i referansedelen i Søknad på Nett (SPN), men funksjonaliteten ble slått av grunnet liten bruk fra arbeidsgivere. De fleste søkere har allerede mottatt et arbeidstilbud fra arbeidsgiveren når søknadsprosessene starter, men slik løsningen er utformet kom trinnet for sent i prosessen. Dermed ble ikke skjemaet fylt ut i SPN som forutsatt. Vi ser på mulige løsninger.
- *Oppdragstilbudsskjema* (> 3000): Når det gjelder oppdragstilbudsskjemaet er det de samme utfordringene som med arbeidstilbudskjemaet. Så langt er dette ikke forsøkt innarbeidet i SPN. Både utfordringer vedrørende når skjemaet skal innarbeides i prosessen, samt liknende praktiske utfordringer som ved arbeidstilbudsskjemaet, gjør at vi enn så lenge benytter utfyllbare pdf-dokumenter.

- *Garantiskjema for visumbesøk (> 50000)*: Det finnes funksjonalitet for Garantiskjema for visumbesøk i SPN, men regelverksutfordringer er utformet slik at det så langt ikke gir noen gevinst for garantist å fylle ut skjemaet på nett. Grunnet liten bruk er dermed referansefunksjonaliteten skrudd av.
- *Studieprogresjonsrapport fra studiesteder (> 3000)*: I arbeidet med digitalisering har vi konkludert med at «Studieprogresjonsrapport for studiesteder» bør løses som en eSamhandlingstjeneste. Dette vil gi en gevinst for alle parter, og vi ønsker å utveksle informasjon elektronisk heller enn at offentlige virksomheter sender skjemaer til hverandre.
- *Skjema for arbeidskontrakt i EØS saker (> 3000)*: Dette skjemaet er et ansettelsesbevis som fylles ut av arbeidsgiver til EØS-borger og gis til arbeidstaker. Arbeidstaker er pliktig til å vise frem ansettelsesbeviset eller en arbeidskontrakt som inneholder de samme opplysningene når denne møter hos politiet for å registrere seg. Utredning av digitalisering av dette skjemaet har konkludert med at dette ikke er hensiktsmessig. Majoriteten av dataene i dette skjemaet finnes allerede strukturert i våre systemer. Dette er allerede gjort via registreringsskjemaet som søker fyller ut tidlig i prosessen.
- *Søknad om opphevelse av innreiseforbud (> 3000)*: Dette skjemaet skal fylles ut av personer som på utfyllingstidspunktet ikke er innbyggere i Norge. Det vil være gevinster for UDI i å få digitalisert dette skjemaet, men dette er hittil ikke prioritert. Det er også utfordringer knyttet til personvern, søknadsgebyr med mer rundt dette.

Asylprosessen

Vi har lagt til grunn at digitaliseringsrundskrivet gjelder kommunikasjon med innbyggere og næringsliv og unntar dermed førstegangssøknader fra asylsøkere. Asylsøkere er ikke innbyggere og førstegangskommunikasjon med dem er dermed ikke omfattet av kravene til digitalisering.

Det har så langt ikke vært prioritert å digitalisere søknaden i asylprosessen. Vi ser større muligheter for gevinster gjennom effektivisering av saksbehandlingen for asylsaker enn for digitalisering av skjema. Som følge av den store asyltilstrømningen høsten 2015 så UDI et tvingende behov for å ta i bruk selvregistreringsløsninger også for asylsøkere. UDI lagde i høst en helt ny selvregistreringsløsning ment til bruk på de store ankomstsenterne for asylsøkere. Denne løsningen blir nå videreutviklet med sikte på å dekke flere av utlendingsmyndighetene sine registreringsbehov i asylsaker.

Mottaksprosessen

Vi har identifisert følgende skjema som går inn til Region- og mottaksavdelingen og som ikke tilbys digitalt per i dag (antatt volum i parentes):

- *Søknader knyttet til støtteordninger på mottakene (>= 2500)*
- *Søknader knyttet til flytting til/fra mottak (>= 2500)*

Det foreligger i dag ikke (digitale) søknadsskjemaer for søknadstypene som behandles av Region- og mottaksavdelingen. Imidlertid håndteres disse i stor grad elektronisk etter at de er registrert inn i de aktuelle systemene av enten mottaksansatte eller UDI. Det er så langt uklart i hvilken grad digitaliserte og standardiserte søknadsskjemaer vil fungere for gruppen som helhet, da forutsetningene for bruk av elektroniske løsninger er svært varierende både med hensyn på språkkunnskap og lokale tilpasninger. Det anses derfor så langt som mer hensiktsmessig at denne utfyllingen gjøres i samarbeid mellom ansatte og søkeren.

Grensekontroll Gekko. Bistand til Politidirektoratet

UDI har gjennomført møter med politiet for å avdekke nødvendige endringer i UDIs løsninger. Prosjekt Gekko har avsatt midler i inneværende budsjettperiode til at UDIs underleverandør kan spesifisere og utvikle tre beskrevne tjenester. I første omgang vil underleverandøren utarbeide løsningsspesifikasjon med detaljert estimat og dette vil danne grunnlag for bestilling av utvikling og produksjonssetting. Arbeidet koordineres av UDI, og det rapporteres videre til Gekko. Målsettingen er at de tre spesifiserte tjenestene settes i produksjon hos UDI i mai 2016.

Konseptvalgutredning (KVU) / forstudie – IKT i Utlendingsforvaltningen

I årene 2012 til 2014 gjennomførte UDI en konseptvalgutredning/forstudie angående IKT i Utlendingsforvaltningen, som ble levert i to omganger. Første versjon ble levert til JD i januar 2014. Vi fikk en tilleggsbestilling der vi ble bedt om å utrede alternativer som innebar mindre binding av budsjettmidler. Dette resulterte i utarbeidelsen av «Sameksistensalternativet» som ble levert til departementet i september 2014.

Eksterne kvalitetssikrere gjennomførte første del av KS1 av konseptvalgutredningen og kom med sin rapport i februar 2015. Vi fikk ikke en bestilling på et forprosjekt i etterkant av dette. UDI innledet derfor en prosess for å se på en stegvis modernisering av IKT med fokus på oversikt over, og kontroll med asylsøkere. Vi arbeider nå med å detaljere og videreutvikle forslaget.

3.10.3 R 12: Rapportering på drift og forvaltning

Se vedlegg nr. 2

3.11 Personalpolitikk og likestilling

R 13: UDI skal gjøre rede for planlagte og gjennomførte tiltak som fremmer likestilling på alle de tre diskrimineringsgrunnlagene kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne i tråd med rapporteringsmalen i veilederen «Statlige virksomheters likestillingsredegjørelser etter aktivitets- og rapporteringsplikten».

Likelønnssituasjonen ble kartlagt siste gang i oktober 2015. Det er stor grad av likelønn i UDI. For stillingskategoriene førstekonsulenter og rådgivere er det ingen forskjell i lønnsnivå mellom kvinner og menn. Blant seniorrådgivere og ledere ligger menn noe høyere enn kvinner. For UDI samlet, og for enkelte avdelinger, er lønnsnivået for menn noe høyere enn for kvinner. Vi ser at det er særlig to forhold som kan bidra til å forklare dette. For det første er det relativt sett flere menn enn kvinner som har lederstillinger. For det andre har Avdeling for elektronisk forvaltning (IKT) generelt et høyere lønnsnivå enn de øvrige avdelingene, og avdelingen har et flertall av menn.

UDI har de senere årene hatt en relativt stabil kjønnsfordeling på rundt 70 prosent kvinner og 30 prosent menn. UDI har derfor ikke funnet det nødvendig å aktivt oppfordre kvinner til å søke på ledige stillinger i UDI.

Det ble i august 2014 inngått en ny IA-avtale for perioden 2014 til 2018, hvor de tre delmålene er 1) å redusere sykefraværet i perioden med 20 prosent, 2) legge til rette for medarbeidere med redusert arbeidsevne, og 3) å legge til rette for ansatte uansett livsfase. Når det gjelder punkt 1) jobbes det systematisk med å redusere sykefraværet i virksomheten. Det har i 2014 og 2015 vært gjennomført et læringsprogram for alle ledere. Lederkommunikasjon og kunnskap om regelverk i forbindelse med sykefravær har vært sentrale temaer. Arbeidet har foregått i nettverksgrupper. Videre er det i 2015 gjennomført flere samlinger med ledere som er leder for ledere, der hovedfokuset har vært på hvordan kan leders leder best mulig støtte opp i oppfølgingen av sykefraværet.

UDI har få tilsatte med synlige funksjonshemninger. Vi opprettholder vårt tilbud om arbeidsplassvurdering av innleid fysioterapeut, blant annet av hensyn til medarbeidere som har nedsatt funksjonsevne grunnet muskel/skjelettplager, samt mulighet for samtale med psykolog om stressmestring eller en forbigående vanskelig livssituasjon.

Ved kunngjøring av ledige stillinger opplyses det alltid om at UDI er en IA-virksomhet som er opptatt av mangfold, og at vi oppfordrer alle kvalifiserte til å søke, uansett alder, kjønn, funksjonshemming, nasjonal eller etnisk bakgrunn. Ingen søkere har i 2015 omtalt i sin søknad at de har nedsatt funksjonsevne. Dette fremkommer eventuelt under intervjuet. UDI har ikke universell utforming av alle sine lokaliteter, men i de avdelinger vi har ansatte med nedsatt funksjonsevne som krever tilpasninger av det fysiske arbeidsmiljøet, blir dette gjort.

Arbeidet med en helhetlig livsfasepolitikk er foreløpig utsatt, men vi ønsker å prioritere dette i 2017/2018.

UDI innhenter systematisk tall over ansatte med innvandrerbakgrunn fra SSB. Siste oversikt er basert på tall fra utgangen av 2013. 11 prosent av UDIs ansatte har såkalt «innvandrerbakgrunn 1», det vil si bakgrunn fra Vest-Europa, USA, Canada, Australia og New Zealand. 21 prosent er i kategorien «innvandrerbakgrunn 2», det vil si at de har bakgrunn fra nye EU-land, Asia, Afrika, Latin-Amerika eller «øvrige land».

3.12 Effektrapportering 2015

3.12.1 O som følger av tekst: Virkninger av utvalgte bestemmelser i utlendingsregelverket.

Se vedlegg 3.

3.12.2 O som følger av tekst: Kortfattet vurdering av praksis og regelverksendring (herunder departementets instruksjer og rundskriv) som er gjort gjennom de siste to årene.

Se vedlegg 4.

4. Styring og kontroll i virksomheten

4.1 UDIs virksomhetsplan

UDIs virksomhetsplan for 2016 tydeliggjør UDIs prioriteringer og de viktigste målene vi skal styre etter. Utgangspunktet for planen er Prop 1 S (2015–2016), mål og føringer i utkast til tildelingsbrev for UDI og UDIs strategi for perioden 2015 til 2018. Mål og prioriteringer i UDIs virksomhetsplan er:

- Tilstrekkelig mottakskapasitet
- En mer effektiv ankomstfase for asylsøkere
- Flest mulig assisterte returner
- Bygge ned restanser på familieinnvandrings- og utvisningssaker
- Bli en selvforbedrende organisasjon

4.2 UDIs overordnede risikovurdering

UDI har en løpende oppfølging og vurdering av risikoene som er identifisert på virksomhetsnivå. Ved årsskiftet har vi hatt en større gjennomgang av risikobildet.

Vi tar nedenfor utgangspunkt i UDIs risikokart fra andre tertialrapport og beskriver utvikling og oppdatert risikovurdering av den enkelte risiko. Til slutt presenteres UDIs reviderte risikokart per februar 2015.

4.2.1 Redegjørelse for utvikling og oppdatert status for risikoer fra august 2015

UDIs risikokart august 2015

Svært stor - Blir overrasket om det ikke skjer				2	1	
Stor- Tror det vil skje				10	5	7
Moderat- Kan skje				3		11
Liten - Tror ikke det vil skje				4		6
Svært liten - Blir overrasket om det skjer						
	Marginal	Liten	Moderat	Alvorlig	Svært alvorlig	

1. Innsatsen på retur gir ikke tilstrekkelig effekt på antall assisterte returer
2. Høye restanser med lang tid til intervju og vedtak i «innvilgelsesporteføljer»
3. UDI klarer ikke å behandle utvisningssaker til riktig tid
4. UDI klarer ikke å gi tilstrekkelig tilpasset informasjon om saksbehandlingstid til den enkelte søker
5. Manglende samordning og ulike prioriteringer av ID i forvaltningen
6. Personopplysninger kommer på avveie
7. UDI klarer ikke å fange opp personer som kan være til fare for samfunnet
9. Manglende tilgjengelighet og svak ytelse på IKT-løsningene
10. Endringer og prioriteringer på familieinnvandringsområdet gir ikke planlagte resultater
11. UDI klarer ikke å etablere mottakskapasitet raskt nok dersom behovet øker

1. Innsatsen på retur gir ikke tilstrekkelig effekt på antall assisterte returer

I andre tertialrapport anslo vi at 1 100 ville returnere assistert i 2015. Totalt returnerte det 1 167 personer. Det var en økning i antall returer på slutten av året.

Risikoen er knyttet til at vi ikke får effekt av de tiltakene vi har mulighet til å sette inn. For beskrivelse av tiltakene og utfordringene knyttet til målgruppen i 2015 viser vi til kap. 3.3. Vi har over tid gjennomført flere evalueringer for å få bedre kunnskap om hvilke tiltak som har positiv effekt. Et viktig tiltak i 2016 vil være å dra nytte av denne kunnskapen.

Grad av måloppnåelse avhenger i stor grad av forhold som UDI ikke kontrollerer, for eksempel endringer i målgruppen for retur. Vi ser nå at økningen i antall nye asylsøkere medfører at målgruppen for assistert retur også øker.

På bakgrunn av denne utviklingen har vi valgt å ta ut denne risikoen av UDIs overordnede kart, men vi har identifisert en ny risiko knyttet til returfeltet: Nedenfor omtales ny risiko nr. 8 *Ikke tilstrekkelig kontroll og styring av returtiltakene.*

2. Høye restanser med lang tid til intervju og vedtak i «innvilgelsesporteføljer»

Lang tid til intervju og vedtak kan medføre større uro og uønskede hendelser i mottakene. Dessuten kan asylsakene bli mer komplekse hvis de blir eldre, og med det følger økt ressursbruk i hver enkelt sak. Lang saksbehandlingstid kan også påvirke integreringen negativt.

Antall ubehandlede saker har økt betydelig siden rapporteringen per andre tertial. I tillegg har UDI til dels prioritert saker som er klare avslagsaker.

Dette har medført at det i store deler av asylporteføljen går svært lang tid fra ankomst til intervju gjennomføres og vedtak fattes. Denne risikoen kan derfor sies å ha inntruffet. UDI har jobbet mye med å få på plass tiltak som kan øke antall vedtak. Se omtale i kapittel 3.2.

Som omtalt i kapittel 3.2 vil det innenfor enkelte innvilgelsesporteføljer og blandede porteføljer kunne være et høyt antall avslagssaker. Det betyr at i en del avslagssaker vil det også ta lang tid til intervju og vedtak. Vi har derfor endret risikoen til å omfatte alle asylsaker, og ikke bare innvilgelsesaker; se ny risiko nr. 3: *For lang tid til intervju og vedtak i asylsaker.*

3. UDI klarer ikke å behandle utvisningssaker til riktig tid

Midler i RNB gjorde at UDI i andre tertial rekrutterte 38 saksbehandlere til området. Antallet saker til behandling er vesentlig redusert i løpet av høsten. UDI har nå god kontroll over ubehandlede saker, både i omfang og alder, men restansene er fortsatt for høye. Det er også usikkerhet knyttet til om vi vil få økning i nye utvisningssaker på grunn av økningen i antall asylsøkere. Vi anser derfor at risikoen for at UDI ikke vil klare å behandle utvisningssaker til riktig tid fortsatt er til stede. UDI vil fortsette å prioritere utvisningssakene høyt slik at vi fortsatt har kontroll på denne porteføljen. Risikoen videreføres med samme risikoformulering i 2016 og med samme risikovurdering og plassering i kartet (som risiko nr. 10).

4. UDI klarer ikke å gi tilstrekkelig tilpasset informasjon om saksbehandlingstid til den enkelte søker

På oppholdsområdet har vi utviklet flere verktøy for å beregne og informere om saksbehandlingstider. Vi får færre henvendelser, og de dreier seg i mindre grad om saksbehandlingstider. Utviklingen er positiv og vi vil videreføre tiltak for å gi tilpasset informasjon. Risikoen er derfor betydelig redusert for oppholdssakene.

Det er imidlertid stor usikkerhet knyttet til når vi vil kunne fatte vedtak i asylsakene, og saksbehandlingstiden vil kunne variere mye mellom gruppene. Vi endret derfor risikoen i løpet av høsten til kun å omfatte asylsaker. Se beskrivelse under ny risiko nr. 5 *UDI klarer ikke å gi tilstrekkelig tilpasset informasjon om saksbehandlingstid til den enkelte asylsøker.*

5. Manglende samordning og ulike prioriteringer av ID i forvaltningen

UDI og politiet er i stor grad enige om prioriteringene etter prosjektet «ID fra A til Å». Med svært høye asylsøkertall har det imidlertid vært utfordrende å prioritere ID-arbeidet ved registrering slik det er ønskelig. Utfordringen vil reduseres noe i takt med lavere ankomster som gjør det mulig å prioritere ID-arbeidet høyere. Det er også utfordringer knyttet til å samordne og sikre like prioriteringer mellom relevante etater i ID-arbeidet på mer overordnet

nivå, både når det gjelder Idealt-programmet i politiet, arbeid med å utvikle løsninger for opptak og lagring av biometri, samt utvikling av nytt folkeregister. Risikoen videreføres med samme risikoformulering, men den er satt opp på sannsynlighet fra forrige rapportering (videreføres som risiko nr. 6).

6. Personopplysninger kommer på avveie

UDI har en grunnleggende risiko knyttet til den tekniske sikkerheten ved systemene. Den grunnleggende risikoen er det utfordrende å gjøre noe med, og det krever betydelige ressurser.

I løpet av høsten 2015 fikk vi en økning i risikoen for at personopplysninger kom på avveie. Med opprettelsen av mange midlertidige akuttinnkvarteringsplasser på meget kort tid, med mange nye innkvarteringssteder med liten erfaring og lite kompetanse på personvern og informasjonssikkerhet, så vi en økt risiko for at personopplysninger kom på avveie. I tillegg var det ikke tilstrekkelig systemstøtte i akuttinnkvarteringsplassene og i de nye ankomstsenterene, som gjorde det nødvendig å etablere ad hoc systemer for utveksling av nødvendige personopplysninger. Personvernkoordinatoren i UDI har sluttet og ved første utlysning var det ingen kvalifiserte kandidater.

UDI har satt inn flere tiltak for å redusere den økte risikoen, som oppfølgingen av handlingsplan for informasjonssikkerhet, startet ny prosess for rekruttering av ny personvernkoordinator som en del av direktørens sikkerhetsstab, oppfølging av ROS-analysen om datasystemet FLYT ved ankomstsentrene, oppfølgingstiltak knyttet til systemstøtte for mottakene (SESAM), kompetansehevingstiltak og tydeliggjøring av IKT-instruksen. Risikoen reduseres også noe i takt med at akutt plassene blir avviklet.

UDI vil ansette mange nye medarbeidere i 2016, og dette kan påvirke sikkerhetsatferden i organisasjon. Sikkerhet er imidlertid en viktig del av opplæringen.

Ut fra dette vurderes risikoen å være økt siden forrige rapportering. Risikoen videreføres som risiko nr. 11.

7. UDI klarer ikke å fange opp personer som kan være til fare for samfunnet

Den kraftige økningen i antallet asylsøkere førte til at PU ikke hadde kapasitet til å fullregistrere asylsøkerne. I tillegg gjør lang ventetid på intervju det vanskeligere å identifisere personer som kan utgjøre en fare på et tidlig tidspunkt.

Et sentralt tiltak for å redusere risikoen for ikke å fange opp personer som kan være en fare for samfunnet, har vært samarbeidet mellom UDI, PST og PU i Syriaporteføljen. Den kraftige økningen i antallet asylsøkere fra august 2015 førte til at PU ikke lenger hadde ressurser til å prioritere dette arbeidet i tilstrekkelig grad. Vi viser til kapittel tre for nærmere omtale av utfordringer knyttet til registreringene.

Lang ventetid på intervju og vedtak kan gi økt frustrasjon og med det økt fare uro på mottakene. I tillegg har mange akuttmottak hvor det ikke er mottaksansatte gjort at det er vanskeligere å identifisere potensielt farlig personer. Denne delen av risikoen vil reduseres noe i takt med at man avskaffer akutt plassene.

Rundskriv om varslingsrutiner RS 2014-024 *Varsling mellom asylmottak og UDI ved kriminalitet, uro og andre alvorlige hendelser* er oppdatert, publisert og implementert. RS 2015-007 *Krav til identifisering og oppfølging av beboere i mottak som kan være utsatt for menneskehandel, vold i nære relasjoner eller barneekteskap* er nylig oppdatert med eget tiltakskort for barneekteskap.

I mai 2015 ble det videre sendt en felles anbefaling fra UDI og Helsedirektoratet til Justis- og beredskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet i etterkant av Refstad-prosjektet. Vi venter fortsatt på svar. Direktoratene anbefaler en innledende helsekartlegging av alle asylsøkere i ankomstfasen.

UDI har for øvrig nå valgt å avslutte arbeidet med å utarbeide en egen sjekklister for voldsrisiko hos beboere i mottak, etter faglig råd fra Helsedirektoratet og SIFER. Vi er nå i ferd med å vurdere alternative tiltak for identifisering av voldsrisiko hos beboere i mottak, i samarbeid med Helsedirektoratet og SIFER.

Risikoen er ikke endret fra forrige rapportering, og videreføres som risiko nr. 7 i det nye kartet.

10. Endringer og prioriteringer på familieinnvandringsområdet gir ikke planlagte resultater

Som omtalt i kapittel tre har vi ikke hatt de ønskede resultatene på familieinnvandringsområdet i 2015, og restansene har totalt sett ikke gått ned. Vi har i løpet av høsten arbeidet videre med forbedringsarbeidet. I tillegg er det satt inn økt ressursinnsats til behandling av sakene. Den økte ressursinnsatsen har medført at vi i høst har bygget ned restansene. Risikoen er derfor satt ned fra forrige rapportering. Risikoformuleringen er også endret i ny risiko nr. 9 *Vi greier ikke å redusere saksbehandlingstidene i familieinnvandringsaker.*

11. UDI klarer ikke å etablere mottakskapasitet raskt nok dersom behovet øker

Risikoformuleringen ble i løpet av høsten endret til *UDI klarer ikke å skaffe nok mottaksplasser innenfor det ordinære systemet.*

Dette var en ny risiko ved forrige rapportering. Risikoen var til å begynne med særlig knyttet til utfordringene i ankomstfasen, både innkvartering av søkere som ikke er registrert i PU og i transitt. Det viste seg tidlig i høst at det ville bli utfordrende å finne tilstrekkelig med ordinære mottaksplasser.

Risikoen ble derfor endret for å presisere at den største utfordringen på sikt var å skaffe nok mottaksplasser innenfor det *ordinære* systemet.

UDI måtte utover høsten i stor grad ta i bruk akuttinnkvartering. Risikoen kan derfor sies å ha inntruffet. Akutt plassene er dyre og lite egnet for langvarig opphold. Vi har gjennom hele høsten arbeidet for å etablere flere ordinære plasser og andre type mottaksløsninger, og vi avvikler nå akuttinnkvarteringene.

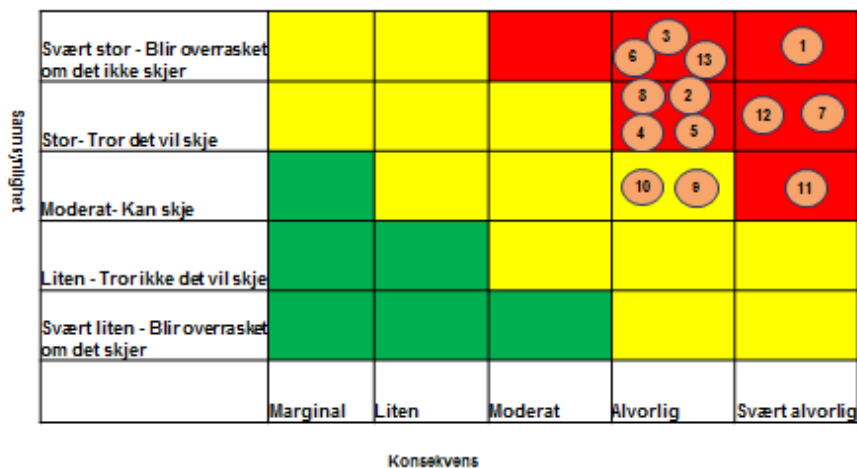
Selv om antall søkere har gått kraftig ned, ser vi at det er utfordrende å skaffe tilstrekkelig med plasser i ordinære mottak. Som omtalt i kapittel 3 realiserer vi langt færre plasser enn det som er utlyst i de to anbudsrundene i høst.

Risikoen for at vi ikke skal ha nok plasser er fortsatt stor; vi har imidlertid valgt å omformulere risikoen slik at den ikke kun omfatter mottaksplasser, men hele beredskapen rundt store ankomster. Se ny risiko nr. 1 *Ikke beredskap som håndterer store ankomster tidsnok*.

4.2.2 Risikokart og nye risikoer fra februar 2016

Nedenfor beskrives kun de nye risikoene som er identifisert.

UDIs risikokart februar 2016

UDI

4

1. Ikke beredskap som håndterer store ankomster tidsnok
2. Ikke en klar og hensiktsmessig rollefordeling mellom politiet og UDI i ankomstfasen
3. For lang tid til intervju og vedtak i asylsaker
4. UDI klarer ikke å identifisere og behandle alle prioriterte avslagssaker raskt nok

5. UDI klarer ikke å gi tilstrekkelig tilpasset informasjon om saksbehandlingstid til den enkelte asylsøker
6. Manglende samordning og ulike prioriteringer av ID i forvaltningen
7. UDI klarer ikke å fange opp personer som kan være til fare for samfunnet
8. Ikke tilstrekkelig kontroll og styring av returtiltakene
9. Vi greier ikke å redusere saksbehandlingstidene i familieinnvandringsaker
10. UDI klarer ikke å behandle utvisningssaker til riktig tid
11. Personopplysninger kommer på avveie
12. UDI klarer ikke å ivareta sikkerheten og omsorgen for de enslige mindreårige over 15 år på en tilstrekkelig god måte
13. Ikke tilstrekkelig kontroll med helheten i kostnadene på post 21

1. Ikke beredskap som håndterer store ankomster tidsnok

Det er stor usikkerhet knyttet til utviklingen i asylankomstene. Dersom det skulle komme en kraftig økning tidlig i år, vil ikke UDI ha andre mottaksløsninger enn det vi benyttet i høst. I tillegg har vi et vanskeligere utgangspunkt ved at det er flere i asylmottakene allerede, og det er utfordringer knyttet til etablering av ordinære plasser, som omtalt ovenfor. På den annen side er det etablert ankomstsentre som vil kunne ivareta den innledende fasen.

Risikoen vurderer ikke sannsynligheten for at antall søkere øker raskt, men sannsynligheten for at vi ikke klarer å håndtere ankomster *opp mot 60 000* asylsøkere. Det er risiko for at en nødvendig beredskap ikke er på plass før en eventuell økning i sommermånedene.

Foreløpig er ikke erfaringene fra i høst oppsummert og benyttet inn i det videre arbeidet. UDI gjennomfører en egevaluering av vår håndtering av høstens situasjon. Vi gjennomfører også et scenarioarbeid i samarbeid med andre virksomheter. Samlet vil denne kunnskapen og informasjonen benyttes i utformingen av reviderte eller nye beredskapsplaner.

Parallelt arbeider vi for å planlegge en beredskap dersom det skulle komme en kraftig økning tidlig på våren.

2. Ikke en klar og hensiktsmessig rollefordeling mellom politiet og UDI i ankomstfasen

PU og UDI har i høst samarbeidet tett, blant annet på ankomstsentrene og ved Storskog. Det er tette avhengigheter, og det er viktig å vurdere om arbeidsdelingen er den mest hensiktsmessige og effektive. Det er videre en del uavklarte forhold, blant annet knyttet til økonomi og kostnader.

UDI vil ta initiativ overfor PU/POD til å etablere et prosjekt for å se på om man bør gjøre endringer i grenseflatene mellom UDI og PU. Videre har det vært prosesser for å avklare prinsipper knyttet til deling av kostnader på

ankomstsentre og for transport, og det er sendt brev til JD for å få avklaringer der etatene er uenige.

4. UDI klarer ikke å identifisere og behandle alle prioriterte avslagssaker raskt nok

Det var i høst høye ankomster fra land som kan karakteriseres som blandingsporteføljer. De tilpassede registreringene gjør det vanskeligere å identifisere avslagssakene. Som omtalt under R1 har plassering på akuttmottak også gitt betydelige utfordringer for gjennomføring av intervjuer.

Antall saker til behandling er svært høyt, og det vil ta tid å behandle alle sakene som kom inn i høst. UDI samarbeider med PU for å håndtere restansen av saker som kun har en innledende registrering, og vi arbeider med tiltak for å øke vår egen produksjon og produktivitet.

Se R 1 for nærmere omtale.

8. Ikke tilstrekkelig kontroll og styring av returtiltakene

Vi ser at det er utfordrende å få tilstrekkelig styring og kontroll av returtiltakene, herunder virkemiddelbruk, ressursbruk og oppfølging. Det er også behov for forbedringer i oppfølgingen av våre leverandører. Tiltakene vi jobber med er blant annet rettet mot forbedret styring, mer målrettede returtiltak og styrket samordning og samarbeid.

12. UDI klarer ikke å ivareta sikkerheten og omsorgen for de enslige mindreårige over 15 år på en tilstrekkelig god måte

Det er grunn til å tro at kombinasjonen av blant annet mange nye mottak, rask oppbygging og uerfarent personale fører til at mange mottak er dårligere rustet til å håndtere sine oppgaver enn det vi ser i en normalsituasjon. I tillegg har UDI noe mindre kapasitet til oppfølging av nye mottak. Det er også større fare for at vi ikke klarer å fange opp personer med spesielle behov når en del av søkerne kun blir innledende registrert.

At flere asylsøkere har vært samlet på store mottak, kan også øke risikoen for at vi ikke klarer å fange opp disse personene. Det store antallet enslige mindreårige medfører videre at vi i større grad må benytte store mottak til å innlosjere denne gruppen. Det øker erfaringsvis faren for uro i disse mottakene.

UDI har satt i verk en rekke tiltak for å bedre situasjonen. Det er et pågående arbeid med å avvikle midlertidige avtaler i transitter og få flere ordinære mottak.

Det er videre bli satt i gang flere opplæringstiltak overfor mottakspersonell, som fagsamlinger, både på nasjonalt og regionalt nivå, og skreddersydde

kurs for ansatte i mottak for enslige mindreårige. I tillegg har UDI og Bufdir et samarbeidsprosjekt om felles kompetanseheving for ansatte i lokalt barnevern og mottak. Formålet er bedre lokalt samarbeid og bedre kunnskap om hverandres ansvarsområde.

UDI vil så langt det er mulig også prioritere aldersavklaringer for å unngå sammenblanding av overårige og mindreårige i mottak.

13. Ikke tilstrekkelig kontroll med helheten i kostnadene på post 21

Vi ser at det er utfordrende å ha tilstrekkelig kontroll med helheten i kostnadene på post 21 i en slik situasjon vi har hatt i høst. Spesielt ved behov for rask etablering av mottaksplasser og tidspress, øker denne risikoen. Det er også mer utfordrende å ivareta helheten med mange ulike typer innkvarteringsløsninger. Det at mange aktører er involvert i anskaffelsesarbeidet gjør også at vi får mindre helhetlig styring og kontroll på prosessene.

Vi ser at det er behov for en tettere dialog med blant annet DSB. Andre viktige tiltak vil være å styrke controllerfunksjonene, en økt fakturakontroll samt en styrking av økonomifunksjonen i UDI.

5. Årsregnskap

5.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2015

5.1.1 Formål

Utlendingsdirektoratet (UDI) ble opprettet i 1988 og er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (JD). Direktoratet er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Direktoratet fatter vedtak og utøver myndighet knyttet til søknader om beskyttelse samt andre søknader om å få opphold i Norge. UDI har videre ansvar for å gi et botilbud til de som venter på vedtak og bosetting, for utvisningsvedtak og assistert retur samt drift og forvaltning av felles IKT-systemer på utlendingsfeltet.

5.1.2 Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til «Bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet» og krav fra Justis- og beredskapsdepartementet i «Instruks for Utlendingsdirektoratet» (fastsatt 19. desember 2012). Direktøren i UDI mener regnskapet gir et dekkende bilde av UDIs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter og regnskapsførte inntekter/refusjoner. Detaljert rapportering på alle poster presenteres i regnskapsrapporten, som er et eget vedlegg til denne virksomhetsrapporten.

5.1.3 Vurderinger av vesentlige forhold

Bevilgninger og endringer gjennom budsjettåret

I 2015 har UDI samlet disponert tildelinger på utgiftssiden på 5 245,8 millioner kroner inklusive disponible merinntekter og refusjoner. UDI disponerer totalt bevilgninger på 10 budsjettposter.

På post 01 ble bevilgningen styrket i saldert budsjett (Prop 1 S 2014–2015) til blant annet en tilleggskvote på 500 overføringsflyktninger fra Syria og utgifter til arbeid med 200 flere assisterte returer, mens dette ble dels motvirket av reduksjon i bevilgningen som følge av gevinstkrav for EFFEKT-programmet, færre oppholdssaker og avbyråkratiserings- og effektiviseringskrav.

I forbindelse med fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett (Prop 119 S 2014–2015) ble bevilgningen økt for å styrke saksbehandlingskapasitet på grunn av flere utvisningssaker. UDI fikk i tillegg styrket budsjettet for å håndtere tilpasningsbehov i samhandlingsløsninger, som følge av innføringen av nye løsninger for elektronisk dialog med arbeidsgiver (EDAG) og sikker digital post.

I forbindelse med omgrupperingsproposisjonen (Prop 22 S 2015–2016) ble bevilgningen økt ytterligere på grunn av økte refusjoner fra politiet, Utlendingsnemnda og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet for bruk av Datasystemet for utlendings- og flyktningsaker (DUF), lønnsrefusjoner for utlån av ansatte til andre deler av forvaltningen og økte inntekter som følger av formannskap i GDISC. Videre ble bevilgningen økt for styrking av UDIs kapasitet på logistikkområdet knyttet til mottak av asylsøkere.

Stortinget gav i tillegg Justis- og beredskapsdepartementet fullmakt til å kunne overskride bevilgningen på UDIs driftspost, post 01, med inntil 5 millioner kroner dersom det er nødvendig for raskt å kunne sette i verk tiltak for å håndtere et høyere antall asylsøkere enn det som ble lagt til grunn for bevilgningsforslaget.

Samlet økte Stortinget bevilgningen på UDIs driftspost post 01, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett og omgrupperingsproposisjonen med til sammen 48,5 millioner kroner. I tillegg ble det overført 5,0 millioner kroner fra 2014.

På post 22 ble bevilgningen redusert i løpet av budsjettåret som følge av kortere og mer effektiv avvikling av intervju. På post 23 og 72 ble også bevilgningene redusert ved endringer. På post 75 ble bevilgningen redusert som følge av lavere reisekostnader.

På mottakspostene 21, 60 og 70 ble det som følge av økte asylankomster foretatt betydelige økninger i bevilgningene ved omgrupperingen. Også post 73 har fått økt bevilgning i løpet av budsjettåret på grunn av flere prosjekt.

Forbruk og avvik i forhold til bevilgningene

I 2015 har UDI hatt et samlet forbruk på utgiftspostene på 5 222,0 millioner kroner. Det er 23,8 millioner kroner mindre enn det som kunne ha vært disponert gitt bevilgninger og disponible refusjoner og merinntekter. Mindreforbruket utgjør 0,5 prosent av samlet disponibel tildeling.

På post 01, 60 og 72 er det mindreforbruk på henholdsvis 19,6, 30,9 og 37,6 millioner kroner. Dette blir dels motvirket av merforbruk på post 21 og 70 med henholdsvis 22,8 og 43,4 millioner kroner. På de andre postene er det bare mindre avvik (mindre enn 1,5 millioner kroner pr post).

Mindreforbruket på post 01 har først og fremst sammenheng med fakturaer/varer som av ulike årsaker ikke kom inn som forutsatt på slutten av året. For å klare en stor oppbemanning i begynnelsen av 2016 bestilte UDI høsten 2015 varer og tjenester knyttet til økningen i antall ansatte, spesielt knyttet til nye lokaler i 2016. På grunn av sen levering av utstyr, forsinket klargjøring av lokaler, samt for sent mottak av fakturaer ble ikke alle disse utgiftene belastet i 2015. Det var i vår prognose også planlagt bruk av merinntekt.

Samlet sett er det et svært beskjedent avvik mellom årsregnskapet og budsjett på post 21 målt i forhold til bevilgningen. Det er imidlertid grunn til å merke seg at kostnadene knyttet til akutt plasser og PU-innkvartering ble høyere enn antatt i våre innspill til omgrupperingen. De budsjetterte kostnadene til ankomstsentrene viser samlet sett en mindretgift. Dette er imidlertid betalingsforskyvninger og det vil være betydelig behov for engangsutgifter knyttet til disse i 2016.

Den viktigste årsaken til mindreforbruket på post 60 er at utbetaling av plasstilskudd for akuttinnkvarteringer for 1. kvartal 2016 ikke ble gjort i 2015. Dette skyldes stor usikkerhet med hensyn til avtalenes varighet. Vertskommunetilskuddet utbetales normalt kvartalsvis på forskudd. Tilskudd for 1. kvartal påfølgende år utbetales vanligvis i desember. Det medfører en betalingsforskyvning som vil bli belastet regnskapet i 2016.

Videre bidro færre barnehageplasser til disposisjon i kommunene til mindretgiften på post 60. Det har sammenheng med at det ikke tilbys barnehageplass i transittmottak og akuttinnkvarteringer. Det er også en mindre betalingsforskyvning når det gjelder barnehageplasser.

Hovedårsaken til merforbruket på post 70 er innkjøp av klær, kjøkkenutstyr, sengetøy og hygieneartikler til nyankomne asylsøkere. Utbetalingene fra august og ut året er betydelig høyere enn gjennomsnittet pr beboer som er lagt til grunn i budsjettet.

Mindreforbruket på post 72 skyldes i hovedsak at det er gjennomført færre assisterte returer enn forutsatt. Budsjettet for 2015 la til grunn 2 300 returer. UDI gjennomførte 1 167 assisterte returer i 2015. I tillegg hadde ikke UDI den samme satsningen på returarbeidet gjennom høsten som forutsatt, da vi måtte omprioritere ressurser for å håndtere de store asylankomstene.

5.1.4 Revisjon

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for UDI.

5.1.5 Prinsippnote for årsregnskapet

Årsregnskap for Utlendingsdirektoratet (UDI) er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i «Bestemmelser om økonomistyring i staten» fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger

virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “Netto rapportert til bevilgningsregnskapet” er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

5.1.6 Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som UDI har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som UDI har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser UDI står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for

regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsrapporteringen.

5.1.7 Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 7 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 2015								
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindretgift	
0490	Utlendingsdirektoratet - driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A, B	902 258 000	899 316 454	2 941 546	
0490	Utlendingsdirektoratet - spes. driftsutg., st.	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	3 288 000 000	3 292 336 972	-4 336 972	
0490	Utlendingsdirektoratet - spes. driftsutg., to	22	Diverse	A, B	42 477 000	43 329 146	-852 146	
0490	Utlendingsdirektoratet - spes. driftsutg., ku	23	Diverse	A, B	6 320 000	6 239 358	80 642	
0490	Tilskudd til vertskommuner for statlige mot	60	Diverse	A, B	372 204 000	341 273 877	30 930 123	
0490	Økonomiske ytelser til beboere i asylmottal	70	Tilskudd	A, B	456 533 000	499 936 237	-43 403 237	
0490	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i motta	71	Tilskudd	A, B	22 467 000	21 044 478	1 422 522	
0490	Tilbakevendning av flyktninger	72	Tilskudd	A, B	130 514 000	65 171 830	65 342 170	
0490	Gjenbosetting av flyktninger, støttetiltak	73	Tilskudd	A, B	17 607 000	17 607 000	0	
0490	Transport, flyktn.til/fra utl.	75	Tilskudd	A, B	18 339 000	17 112 834	1 226 166	
0400	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunns	23	Diverse	B		308 343		
0440	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	B		960 091		
0640	Konsulentbistand til endring mm	01	Driftsutgifter	B		182 175		
0821	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	B		745 484		
0858	Kompetanseteamet mot tvangsekteskap og	01	Driftsutgifter	B		251 872		
Sum utgiftsført					5 256 719 000	5 205 816 147		

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3490	Gebyr nødvisum	02	Ymse		127 000	44 776	-82 224
3490	Refusjonsinntekter	05	Ymse	B	15 510 000	24 032 238	8 522 238
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse			9 405 035	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			72 141 260	
Sum inntektsført					15 637 000	105 623 309	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						5 100 192 838
Kapitalkontoer						
60085501	Norges Bank KK /innbetalinger					80 522 963
60085502	Norges Bank KK/utbetalinger					-5 176 881 525
705010	Endring i mellomværende med statskassen					-3 834 277
Sum rapportert						0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (201512)				
Konto	Tekst	2015	2014	Endring
6260	Aksjer	0	0	0
705010	Mellomværende med statskassen	-26 019 774	-22 185 497	-3 834 277

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Virksomhet: DR - Utlendingsdirektoratet

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
49 001	4 966 000	897 292 000	902 258 000 *
49 021	10 000 000	3 278 000 000	3 288 000 000
49 022	0	42 477 000	42 477 000
49 023	1 349 000	4 971 000	6 320 000
49 060	0	372 204 000	372 204 000
49 070	0	456 533 000	456 533 000
49 071	0	22 467 000	22 467 000
49 072	8 246 000	122 268 000	130 514 000 **
49 073	0	17 607 000	17 607 000
49 075	250 000	18 089 000	18 339 000

* Av bevilgningen har Justisdepartementet holdt tilbake 1,25 mill.

kroner til eget bruk, men hele bevilgnigen vises her.

** Av bevilgningen har Justisdepartementet holdt tilbake 27,746 mill.

kroner til eget bruk, men hele bevilgnigen vises her.

Virksomhet: DR - Utlendingsdirektoratet

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter (-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt (justert for eventuell mva.)	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
49 001		2 941 546	-2 520 205	421 341	8 522 238			8 943 579	44 802 100	8 943 579
49 021		-4 336 972	-18 583 872	-22 920 844				-22 920 844	163 900 000	0
49 022		-852 146		-852 146				-852 146	2 123 850	0
49 023	"kan overføres"	80 642		80 642				80 642	248 550	80 642
49 060		30 930 123		30 930 123						
49 070		-43 403 237		-43 403 237						
49 071		1 422 522		1 422 522						
49 072	"kan overføres"	65 342 170	-18 050 370	47 291 800				47 291 800		47 291 800
49 073	"kan nyttes under kap. 821 post 60"	0		0						
49 075	"kan overføres"	1 226 166		1 226 166				1 226 166		1 226 166

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter:

I tillegg 1 ble det stilt 700 000 kroner til UDIs disposisjon på kapittel/post 400/23. UDI har benyttet 308 343 kroner av midlene. UDI har mottatt fire belastningsfullmakter fra Politidirektoratet på kapittel/post 440/01.

1. 320 000 hvorav 320 000 er benyttet
2. 250 000 hvorav 241 546 kroner er benyttet
3. 100 000 hvorav 100 891 er benyttet
4. 300 000 hvorav 297 654 er benyttet

Stikkordet «kan overføres»:

Virksomhetens bevilgning på kapittel 490 postene 23, 72 og 75 er gitt stikkordet "kan overføres". Beløpet stammer fra tildelinger gitt de to siste budsjettår og virksomheten lar beløpet inngå som en del av mulig overført beløp.

Stikkordet «kan benyttes under»:

Virksomhetens bevilgning på kapittel 490 post 73 er gitt stikkordet "kan nyttes under"

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre):

Justisdepartementet har holdt tilbake 1,25 mill. kroner på kapittel/post 490/01 og utgiftsført 1 148 169 kroner på UDIs kapittel og post.

UDI har gitt to belastningsfullmakter til Direktoratet for beredskap og sikkerhet på kapittel/post 490/21.

1 20 mill. kroner hvorav 13 596 460 kroner er utgiftsført på UDIs kapittel og post.

2 15 mill. kroner hvorav 4 987 412 kroner er utgiftsført på UDIs kapittel og post

Justisdepartementet har holdt tilbake 27,746 mill. kroner på kapittel/post 490/72 og utgiftsført 18 050 370 kroner på UDIs kapittel og post.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter:

UDI har brukt merinntekter ført på kapittel/post 3490/05 til å dekke merutgifter på kapittel/post 490/01. Merinntektene er på totalt 8 522 238 kroner og xinngår i utregningen av mulig overført beløp til neste år.

Romertallsvedtak

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 kan inngå avtaler om midlertidig drift av asylmottak med varighet utover 2015. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i statsbudsjettet for 2015, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke antall plasser i mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av asylmottak, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak.

Mulig overførbart beløp

UDIs ubrukte bevilgning på kapittel 490 post 01 beløper seg til 8 943 579 kroner. 7,36 mill. kroner søkes overført.

De ubrukte bevilgningene på kapittel 490, postene 23 og 75 ønskes overført i sin helhet.

Av den ubrukte bevilgningen på kapittel/post 490/72 ønske 25 607 871 kroner overført til 2016.

Oppstilling av artskontorrapporteringen, 2015

	Note	2015	2014
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	44 776	49 890
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	860	3 287 108
Salgs- og leieinnbetalinger	1	24 031 378	17 610 255
Andre innbetalinger	1	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		24 077 014	20 947 253
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	592 768 412	555 431 258
Andre utbetalinger til drift	3	3 600 955 704	2 034 319 917
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		4 193 724 116	2 589 751 175
Netto rapporterte driftsutgifter		4 169 647 103	2 568 803 922
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	49 924 627	37 296 195
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	21 148	41 482
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		49 945 776	37 337 677
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		49 945 776	37 337 677
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	8 121 547	4 870 627
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		8 121 547	4 870 627
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	962 146 255	912 185 633
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		962 146 255	912 185 633
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		1 283 489	1 208 139
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		72 141 260	67 515 726
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		0	0
<i>Sum rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		73 424 748	68 723 865
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		5 100 192 838	3 444 732 740
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2015	2014
Fordringer		426 018	639 886
Kasse		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-26 263 255	-22 706 764
Skyldige offentlige avgifter		-182 536	-122 608
Annen gjeld		0	3 989
Sum mellomværende med statskassen	8	-26 019 774	-22 185 497
* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.			
** Spesifiser og legg til linjer ved behov.			

Note 1 Innbetalinger fra drift

	201512	201412
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	44 776	49 890
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	44 776	49 890
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra EU	860	3 287 108
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	860	3 287 108
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Refusjon DUF - Politiet	24 031 378	17 610 255
Sum salgs- og leieinnbetalinger	24 031 378	17 610 255
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	24 077 014	20 947 253

Note 2 Utbetalinger til lønn

	201512	201412
Lønn	504 545 857	482 205 009
Arbeidsgiveravgift	72 141 260	67 515 726
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenges og andre refusjoner(-)	-26 454 777	-30 781 807
Andre ytelser	42 536 072	36 492 330
Sum utbetalinger til lønn	592 768 412	555 431 258
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
Antall årsverk:	x	x

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	201512	201412
Husleie	519 254 642	487 022 089
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	1 542 072	1 780 258
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	35 357 980	19 707 128
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstyranskaffelser	3 087 906	3 282 121
Leie av maskiner, inventar og lignende	71 382 102	69 855 845
Kjøp av fremmede tjenester	2 816 500 317	1 346 072 158
Reiser og diett	101 562 680	62 756 239
Øvrige driftsutgifter	52 268 005	43 844 079
Sum andre utbetalinger til drift	3 600 955 704	2 034 319 917

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	201512	201412
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

	201512	201412
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	21 148	41 482
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	21 148	41 482

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	201512	201412
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	35 009 947	32 997 354
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	14 914 680	4 298 841
Sum utbetalt til investeringer	49 924 627	37 296 195

<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	9 900	0
Sum utbetalt til kjøp av aksjer	9 900	0

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	201512	201412
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929)	8 121 547	4 870 627
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	8 121 547	4 870 627

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	201512	201412
Tilskudd til kommuner	341 512 139	310 499 576
Tilskudd til mottak - Aktivitets tiltak for barn	83 679 277	98 372 204
Tilskudd til husholdninger - Basisbeløp	508 439 055	487 892 491
Tilskudd til ideelle organisasjoner - Aktivitetstilskudd for ba	10 908 784	8 444 362
Tilskudd til gjenbosetting (utlandet)	17 607 000	6 977 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	962 146 255	912 185 633

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	201512	201412	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	9 900	-9 900
Obligasjoner	0		
Sum	0	9 900	-9 900
Omløpsmidler			
Kundefordringer	1 228 761	0	1 228 761
Andre fordringer	416 118	416 118	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	1 644 879	416 118	1 228 761
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-1 445 332	0	-1 445 332
Skyldig skattetrekk	-26 263 255	-26 263 255	0
Skyldige offentlige avgifter	-182 536	-182 536	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
Sum	-27 891 123	-26 445 791	-1 445 332
Sum	-26 246 244	-26 019 774	-226 471

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balansført egenkapital i selskapet	Balansført verdi i regnskap*
Aksjer							
Selskap 1							
Selskap 2							
Balansført verdi 201512							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balansført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Oslo, 25. februar 2016

Frode Forfang
direktør